

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 3. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440.
Celje: Kocenova ul 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarihu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Imenitni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Zaradi snežnih viharov se bile moči
prekinjene vse telefonske zveze proti
jugu in vzhodu. Zato so iz današnje šte-
vilke izostale tudi najnovejši vesti iz
Beograda, Zagreba in drugih jugoslo-
venskih krajev.

Ljubljana, 28. decembra.

Povodom obnovitve diplomatskih od-
nosov med Anglijo in Rusijo je sovjetska
vlada podpisala tudi klavzulo o
medsebojnem razmerju, vsebujočo vele-
važne določbe s katerimi se obe državi
medsebojno zavezujejo, da se ne bo-
sta vmešavali v notranje zadeve druge
pogodbenice.

Ta pogodbenica obveza je osnovne
važnosti. Predvsem vzbuja pozornost,
da se je sovjetska Rusija zavezala,
ustaviti nadaljnjo prevratno propagando
tako v Angliji kot v njenih dominijonih.
Zaveza pa ne velja samo za oficijelno
državno politiko, kakaj v tem pogledu
bi bila sama ob sebi umljiva, saj je to
že mednarodna praksa. Toda moskovs-
ka vlada se je k temu obvezala tudi
za vse organizacije, ki so na njenem
ozemlju. In v tem je vsekakor tedno za-
deve. Zakaj doslej se je sovjetska vla-
da dosledno izgovarjala, da je tretja
internacionala, od katere izhaja formal-
no vsa komunistična propaganda izven
Rusije, povsem samostojna institucija,
ki zanjo vlada sama ter oficijelna di-
plomacija ne moreta biti odgovorni. Po
dosedanjih vestih, če je poročilo v vseh
podrobnostih točno, izhaja popolnoma
določno, da se moskovska vlada odre-
ka propagandi tudi v imenu tretje in-
ternacionala, odnosno garantira nevmeša-
vanje tudi zanjo.

V tem smislu in obsegu je stvar go-
tovo velike važnosti za razvoj bodočih
odnosov med sovjetsko Rusijo in Ve-
liko Britanijo. Ako je naša interpreta-
cija točna — že bližnji dnevi bodo mo-
rali v tem pogledu prinesiti popolno
jasnost — se sovjetske oblasti ne bodo
mogle več niti navidezno desinteresirati
na delovanju tretje internacionala, mar-
več bodo morale njeno delovanje nap-
ram Angliji in njenim dominijonom
spraviti v sklad s svojo oficijelno poli-
tiko.

Problem pa kljub temu ni lahek. So-
vjetska zgradba je postavljena na osno-
vi teze o bodoči svetovni revoluciji.
Tekom notranjih razprtij v bolševiški
stranki so zastopniki vladajoče večine
naglašali, da še vedno verujejo na sve-
tovni socialni preobrat in delujejo zani.
To stališče se da zelo težko spraviti
v sklad z obljubo, ki jo je sedaj Sokol-
nikov podpisal v imenu Moskve. Zakaj
vedno se je v komunističnem svetu na-
glašalo, da je Velika Britanija glavni
steber vladajočega kapitalističnega re-
da in evropske imperialistične prevla-
de. Povsem logično je tedaj, da se mo-
ra propaganda zoper obstoječi red ob-
račati v prvi vrsti ravno zoper Anglijo.
In dejansko je bilo tako, saj se je ruska
propaganda ravno v Aziji najbolj trudi-
la, da pridobi azijska ljudstva za revo-
lucionarno gibanje zoper angleške poli-
tične in gospodarske pozicije. V Kini je
doživela sicer poraz, toda v Indiji se je
bilo v toku zadnjega leta subverzivno
gibanje ojačilo in revolucionarni akti,
po katerih je posegel skrajni indijski
nacionalizem, so se tolmachi kot delo
sovjetskih emisarijev. Nadaljnji propa-
gandi v tej smeri bi se sedaj sovjetski
krogi odrekli.

Res je sicer, da je v Angliji namesto
konzervativcev sedaj na vladi delavska
stranka. Ali premalo je, da bi samo ta
moment tolmachi sovjetsko popustli-
vost. Zakaj ne sme se pozabiti, da je
sovjetski tisk vedno označeval angle-
ške labouriste kot izdajalce proletar-
ske stvari in da je deloval proti njim,
kjer in kolikor je mogel. V tem pogledu
tudi sedaj prav gotovo ni prišel do dru-
gačnjih razlogov. Zato ostane še vedno
najinteresantnejše vprašanje, kako bo-
do v Moskvi tolmachi svojo najnovejšo
pogodbo, kakaj še vedno je mogoče, da
je mogoča kakšna drugačna interpretaci-
ja, ki bi dovoljevala rešitev po primeru,
naj bo volk sit in koza cela. Vsekakor
pa bo sovjetski tisk dovolj iznajdljiv, da
bo podpis Sokolnikova tolmachi bolše-
vističnemu občinstvu kot zmagajo Rusije.

Bolševiki se morejo sklicevati na to,
da je Anglija garantirala opustitev vsa-
kršne propagande zoper sedanji red v
Rusiji, ne le v svojem imenu, marveč
tudi za vse skupine in institucije na svo-
jem ozemlju. To sicer v teoretičnem po-
gledu nekaj pomeni, ali praktično vzeto
— zelo malo. Saj nihče na Angleškem
ne misli na kake avanture zoper so-
vjetsko državo, bržkone niti na mož-
nost, da se da z delovanjem od zunaj
storiti kaj zares učinkovitega zoper
sovjetski sistem. V tem pogledu je bila
gotovo bolševiška propaganda Angliji
neprimerno bolj neprijetna, čeprav ne
ravno opasna, nego obratno. Ako vza-
memo, da se podpisane določbe glede
bodočega medsebojnega nevmešavanja
dosedaj in zares izvršujejo, moremo
samo konstatirati, da bo imela od tega
mnoogo večjo korist in ugodnost Velika
Britanija nego sovjetska Rusija.

„Terorizem razdira, ne more pa graditi“ Pametna sodba dunajskega lista o zagrebski teroristič- ni organizaciji

Dunaj, 28. decembra. r. »Neue Freie
Presse« objavlja danes daljše poročilo
o odkritju terorističnega kompota v
Zagrebu ter piše ob tej priliki med dru-
gim:

Terorizem je pač zmožen razdirati,
nima pa zmožnosti razvijati produktiv-
nih moči ter služiti prosperu. Terori-
zem zadaja rane, vendar na nima spo-
sobnosti pospeševati ozdravljenja. V
Jugoslaviji so notranje-politični boji po-
vzročili v preteklosti že dovolj nepri-
lik in zavrlj razvoj in konsolidacijo ob-
širne države, tako da sta bila odstrani-
te parlamenta in ukinitve ustave prav
za prav povsod z zadoščenjem pozdrav-
ljena. Kraljevi manifest od 6. januarja je
bil zlasti na Hrvaškem sprejet z odo-
bravanjem, ker je vzbudil upanje v no-
vo dobo plodnega združevanja in mnogo
obetajoče obnove. Vlada je zagotovila,
da je edini namen njegovih stremelju
v čim krajši bodočnosti osnovati take
ustanove, tako državno upravo in tak
državni red, ki bi najbolje odgovarjal
pravilno razumljenim potrebam nara-
da ter koristim države. Kmalu bo potek-
lo leto dni od te proklamacije; vlada
generala Živkovića v tem razdobju ni
bila brezdalna. Ustvarjeno je bilo ne-
malo številno dalekosežnih zakonov in
upravnih aparat je dobil nov podvig. Naj
odločnejše pa so bile vsekakor refor-
me, navedene meseca oktobra, ki kralje-
vini SHS niso dale samo novega ime-
na, enotne oznake Jugoslavije, temveč
so prinesle namesto 33 oblastnih samo-
uprav devet banovin in poleg njih po-
sešno upravo mesta Beograda. S tem

je bila na eni strani ustvarjena zveza
z idejo ilirizma, na drugi strani pa se
je z obnovo in posplošenem visoke
banske časti ugodilo iz Zagreba izraže-
nim željam. Finančni minister dr. Švr-
ljuga, ki je sam Hrvat, je govoril o zgo-
dovinskem činu.

Med tem je izvajanje jugoslovenske
misli z najvišjega mesta napravilo na-
daljnje korake, to se pravi, da se je v
nasprotju s plemenskim posebnostmi
energično poudarila skupna volja edin-
stva. Temu razvoju so bile žrtvovane
tudi stare sokolske organizacije, pole-
katerih so se morali opustiti tudi mno-
gi drugi spomini in simboli preteklosti.
Na drugi strani je bila sredi preteklega
meseca ustanova banovin že praktično
oživetvorjena. Zakonodajnemu činu je
sledila izvedba takorekoč za petami.
Kmalu bodo pričeli funkcionirati tudi
banski sveti.

Ta mirni razvoj morejo pojavi nedra-
matislenosti, temnih neodgovornih in be-
dastih činov samo motiti, nikakor pa ne
pospeševati. Načrti atentatov, ki so bili
odkriti z aretacijami v zadnjih mesecih
so vsekakor mogli dozoriti samo v mož-
ganih nekaterih eksaltiranecev, bilo pa
bi pogrešno iz neumnosti posameznikov
sklepiti o duševnem razpoloženju
širokih slojev.

Vsi, ki iskreno žele razvoja in raz-
cveta Jugoslavije, ki žele njenemu pre-
bivalstvu najhujšemu uspehu pri
njegovem kulturnem in gospodarske-
delu, so prepričani, da je kraljevini Ju-
goslaviji določena srečna bodočnost, bo-
dočnost radostnih uspehov.

Kako so bili preprečeni nameravani atentati zagrebskih teroristov

Nadaljnje podrobnosti o razkritju zagrebskega kompota
— Onemogočena generalna skušnja za atentat na vlak
Dobre posledice goljufije — Zaupnik maršala Borojevića

Beograd, 28. decembra. r. Današnje »Vre-
me« objavlja poročilo, kako je bila odkrita
teroristična zarota v Zagrebu. V naslednjem
navajamo iz tega poročila nekatere po-
drobnosti:

Dne 13. decembra ponoči je zagrebska
policija izvedla, da se je Cvetko Hadžija,
predsednik »Reunije«, odpeljal z neko ose-
bo v avtomobilu z glavnega kolodvoza v
gostilni Cimić na Martinovski št. 1. v ne-
posredni bližini zagrebske železniške pro-
ge. Sum je vzbudila zlasti težka kočara, ki
sta jo imela s seboj.

Prve aretacije

Bilo je ob pol. 11. ponoči, ko je skupna
policijskih agentov obkrožila gostilno in so
nekateri izmed njih z revolverji v roki sto-
pili vanjo. V nekem vogalu sta sedela za
mizo Cvetko Hadžija in nastavljenec kar-
lovske občine Stefanac, poleg njiju pa je
bila tajfinsvena kočara. Ko sta Hadžija in
Stefanac zagledala detektive, sta prebledela
in skočila pokonci, odpor pa je bil ne-
mogoč pred namerjenimi revolverji. Pustila
sta se preiskati. Pri Stefanacu so našli
browning s sedmimi dum-dum naboji ter
dinamitno patro. Največje presenečenje
pa je nastalo, ko so otvorili kočaro. V njej
so detektivi zagledali natorej veliko in tež-
ko jekleno kaseto na kateri so na dveh
vrtikalnih opazili pritrdjeni električni kabel.
Poleg jeklene kasete je bila večja električna
baterija, s pomočjo katere naj bi se iz-
vršil 200 kg peklenkega stroja. Kabel je bil
dolga 200 m. V kočari je bila tudi električna
žarnica.

Nameravan atentat na posebni
vlak s poklonitveno deputacijo

Kočaro in njeno vsebino so prenesli na
policijo, kamor so pripeljali tudi Hadžijo in
Stefanac. ki pred tako očividni dokazi
niti nista skušala mnogo tajiti. Priznala sta,
da je bil peklenki stroj izdelan v električni
v Karlovcu in da ga je sestavil Stefa-
nac. Prinesla sta ga v gostilno Cimić,
ker se v njeni bližini nahaja železniška pro-
ga na katero sta hotela položiti peklenki
stroj. Ker je bila noč 13. decembra zelo
meglena, sta jo izbrala za izvršitev poiz-
kusa. V omenjeni gostilni sta za 11. uro
napovedala sestanek z Bernardićem in Pri-
pićem. Vsi štirje bi nato imeli prenesti ko-
šaro na progo v bližini majhnega mosta ter
pod varstvom goste megle izvršiti poizkus
montiranja peklenkega stroja na tračnice.
Hoteli so doznati, ali se more stroj postavi-
viti tako, da bi ostal neopažen, ter električni
kabel napeljati do mesta, odkoder bi se
lahko izvršila eksplozija peklenkega
stroja. Po izvršenem poizkusu so hoteli pe-
klenki stroj zopet shraniti do 16. t. m., ko
bi ga rano jutraj imeli ponovno položiti na
progo ter ga vžgati v trenutku, ko bi do-
šel vlak s poklonitvenimi deputacijami. Da
bi pri poizkusu bil prenos stroja lažji in
manj nevaren, kasete niso napolnili z eks-
plozivom. To so hoteli storiti šele ponoči
16. t. m. z že pripravljeno eksplozivom.

Preprečen beg na Madžarsko

Ivan Bernardić in Ivan Pripić sta došla
na mesto dogovorjenega sestanka po pri-
bodu policije; ko sta zvedela o aretaciji

svojih dveh tovarišev, sta se takoj ponoči
odpeljala z avtomobilom preko Samobora
v Varaždin, odkoder sta se hotela odpeljati
z vlakom na Madžarsko. Iz Zagreba obve-
ščena varaždinska policija pa ju je že za-
kalala; policisti so ju z naperjenimi revol-
verji obkrožili ter ukinili. Bernardića so
prijeli na peronu. Pripić pa je v vagonu.
Pripeljana v Zagreb, sta tudi Bernardić in
Pripić priznala svojo udeležbo v teroristič-
ni organizaciji, kar so storili tudi vsi usta-
li, ker je aretacija prišla tako nazlo, da se
niso mogli dogovoriti ali pobegniti.

Bivši Borojevićev zaupnik

Že pri prvih zaslišanjih so Hadžija in ne-
kateri njegovi tovariši omenjali udeležbo
dr. Vlada Mačka v organizaciji, vendar
pa se je za njegovo vlogo zvedelo točno
šele po aretaciji Vilka Begića, ki je bil v
avstro-ogrski vojski višji intendant ter je
služil v armadi generala Borojevića, za čigar
ožreza zaupnika je veljal. Zaradi tega
ga po polomu Avstro-Ogrske Narodno Ve-
če ni hotelo sprejeti v jugoslovensko vo-
jsko, temveč ga je upokojilo, nakar je od-
šel preko meje ter se pridružil takratnim
frankovskim emigrantom, s katerimi je skupaj
roval proti naši državi. Bil je v tel
misliji celo v Londonu. Ko se je vrnil v
Jugoslavijo, je postal blaginjen bivši HSS,
po razpustu stranke pa urednik »Slobod-
nega glasa«. Čeprav je živel sam precej
skromno, je delil članom teroristične or-
ganizacije kar tisočake. Samo Ivanu Pripiću
je dal dvakrat po 9.000 Din za izdelavo pe-
klenških strojev. Ugotovili so tudi, da je
Begić naložil v Hrvatski seljaški zadrugi
banki, ko je nastala aferca, 300.000 Din na
ime nekoga Kosmice. Pri policiji je Begić
končno priznal, da je ves ta denar prejel
od dr. Vlada Mačka.

Oha sta bila nevarna prijatelja ter sta
na dvakrat na teden odhajala skupaj na
Sljeme in Brestovac, baje na lov in kra-
nje taroka. V planinski kočiji sta vedno
prenočevala ter se naslednjega dne vračala
v Zagreb.

Ponesrečen atentat na beo-
grajske in skopske akademike

Pri zasliševanju aretiranih članov terori-
stične organizacije so odkrili tudi izvor pe-
klenkega stroja, ki je eksplodiral 30. de-
cembra ob 7. zvečer na Zrinjevcu pri pa-
viljonu, v katerem prireja običajno kon-
certe vojaška godba. Ta bomba je eksplodirala
pod drugo uro prežgodaj, preden je došel
sprevod beogrjskih in skopskih dijakov,
ki so prišli na proslavo razvija
zastave Jugoslovenske akademike štalin-
ce.

Ko so došli policisti na mesto eksplozije,
so našli ob strani železno kaseto, v kateri
so bili ostanki peklenkega stroja, železno
ograzo ob kandelabru, kjer je bil peklen-
ski stroj pritrdjen, pa pretrgano. Marmori-
nato vžgožje kandelabra in ograzje je bilo
razpočeno, poleg kandelabra pa so našli
vžgalnik z uro.

Peklenki stroj je bil pričvrščen na ste-
ber in ograjo v mraku ter bi moral eks-
plodirati v trenutku, ko bi došel sprevod.
Ura, ki naj bi regulirala eksplozijo, pa se
je pokvarila ter vnela peklenki stroj pre-

močnej. Učinek eksplozije ni bil posebej
močan, ker je bil stroj napolnjen s črnim
smodnikom namesto s ekrazitom.

Tudi goljufija ima včasih svojo
dobro stran

V preiskavi je Velimir Močnjak priznal,
da je ta stroj izročil Franekiću, ki ga je z
Gjurm Veselićem namestil na Zrinjevcu.
Aretranci trdijo, da so namenoma napol-
nili stroj s črnim smodnikom, da bi ne bilo
žrtve, dočim je dejansko ugotovljeno, da se
je to zgodilo samo po nesporazumu oziro-
ma zaradi prevare.

Po navodilih Cvetka Hadžije bi moral
trgovski potnik Martin Franekić nabaviti
za peklenki stroj ekrazit. Dobiti bi ga imel

od mesarja Ivana Štraka, ki je zato prejel
250 Din, in je tudi res prinesel eksploziv-
no snov, s katero so napolnili stroj. Štrak,
ki ni mogel nabaviti ekrazita, pa jim je dal
navaden rudarski črni smodnik, ki se more
kupiti tudi v trgovinah, zatrjujejo, da je
prinesel ekrazit. Tako se je zgodilo, da je
bil učinek eksplozije peklenkega stroja na
Zrinjevcu minimalen.

Kakor znano, je policija v nekaj dneh
dokončala preiskavo ter vse aretrance s
dr. Vladkom Mačkom izročila sodišču, kjer
se sedaj nahajajo v zaporu. Prav tako je
bilo izročeno sodišču vse gradivo, ki so ga
našli pri članih teroristične organizacije:
peklenki stroji, ekrazit in titanit, revol-
verji in dinamitne patrone.

Masaryk o slovanski vzajemnosti

Potreba bo organizirati premišljeno gospodarsko in po-
litično sodelovanje med slovanskimi državami

Beograd, 28. decembra. r. Današnja
»Politika« objavlja s prezidentom ČSR
Masarykom zanimiv razgovor o situ-
aciji Slovanov po svetovni vojni. Veči-
ki slovanski državnik je izjavil med
drugim:

»Svetovna vojna pomenja za Slova-
ne dobo osvoboditve in uedinjenja. Ju-
gosloveni so imeli v borbah za osvo-
bojenje v toliko olajšan položaj, ker jim
je služila kot temelj v borbi za osvo-
bojenje svobodna kraljevina Srbija. Če-
hoslovaki in Poljaki pa so manifestirali
svoje politične želje z organiziranjem
dobrovoljske vojske.

Po svetovni vojni je bila nastala za
Slovane popolnoma nova in boljša situ-
acija. Osvobodjenje pomenja neizmerno
veliko. Danes so svobodni in združeni
v svobodnih državah vsi Slovani, iz-
vzemši Lužiški Srbov. Po razgovo-
rih, ki sem jih imel z voditelji in pre-
dstavniki posameznih slovanskih držav,
vedno bolj spoznavam, da prihaja še
le sedaj čas za politično sodelovanje
med Slovani, ko so prešli preko ognja
idealizma. Pred vojno je imela slovans-
ka vzajemnost tako rekoč dijaški zna-
čaj. Danes pa nosi značaj premišljene
in nesentimentalne moške zrelosti, ki
se odraža v politično-gospodarskih
razgovorih za izvedbo čim tesnejšega
sodelovanja med slovanskimi državami.
Konkretno povedano: vi Jugosloveni
ste poljedelci, ki kupujete nekatere in-
dustrijske proizvode v inozemstvu.
Ako vam prodajajo blago Nemci in

Francozi ceneje, kakor Čehoslovaki,
potem naravno kupite blago od njih.
To je hladen račun in zdrav zakon, ki
ureja gospodarske odnose.

Osvobodjenje povzroča tudi nezbo-
no uedinjenje. Izvesti duhovno uedi-
njenje je pri vsi Jugoslovenih eno glav-
nih in najbolj perečih notranjih vprašanj.
Razlika v mišljenju in deloma tudi tra-
dicija ovirata razvoj uedinjenja, pre-
prečiti pa ga ne bosta mogla.

Na vprašanje, kako naj se Slovani v
bodoče politično orijentirajo, je odgo-
voril predsednik:

»To vprašanje je vedno bolj zamo-
tano. Treba pa ga je načeti s stvarmi
praktičnih vidikov. Treba bo slediti
opreznosti vsem, ki nam morejo storiti kaj
dobrega in koristnega. Pred vojno je
pomenjala slovanska vzajemnost pred-
vsem globoko vero v Rusijo. Današnja
oficijelna Rusija nima kakega posebne-
ga slovanskega programa, niti kakega
interesa na njem. Ali baš zavoljo pri-
lik v Rusiji, ki je zame ostala še vedno
največje vprašanje, moramo manjši slo-
vanski narodi posvetiti vso pozornost
novi Evropi. Slovanske države morajo
zavzeti v novi Evropi prava mesta. Do-
sedanji uspehi Male antante so dokaz
za to, da je to mogoče doseči.

Moja želja je, da bi se slovanska
vzajemnost in sodelovanje izražala v
premišljeni organizaciji dela. Ne pod-
cenjujem idealističnega slovanskega
oduševljenja, vendar pa mi je mnogo
ljubše slovansko krepkih mišic.

Izvedba rusko-angleškega sporazuma

Rusija se odpoveduje komunistični propagandi na an-
gleškem ozemlju

London, 28. decembra. Danes je bila obje-
ljena vsebina diplomatskih not, ki so bile
izmenjane med angleškim zunanjim mini-
strom Hendersonom in sovjetskim poslani-
kom Sokolnikovom. Note so bavijo s vpra-
šanjem propagande. Sokolnikov omenja v
svoji noti št. 7 protokola, ki je bil podpisan
3. oktobra v Parizu od sovjetskega po-
slanika v Parizu in od zunanjega ministra
Hendersona v katerem sta se obe državi
obvezali, da potrdita jamstva glede na pro-
pagando, omenjena v št. 16. pogodbe, ki je
bila sklenjena 8. avgusta 1924 med sovjetsko
socialistično republiko in Anglijo. So-
kolnikov ponavlja v tej noti vsebino ome-
njeneje glava, ki se glasi:

»Pogodbeni stranki svetovno poudarjajo
željo in namen živeti v prijateljstvu in mi-
ru ter brezpogono spoštovati pravico drž-
ave, ki si sama uredi svoje življenje v
območju svoje jurisdikcije. Obe državi bo-
sta istotako zabranili vsem obojem in or-
ganizacijam, ki so pod njihovo kontrolo,
všteviti društva, ki prejemajo državno po-
poro, vsek čim, ki bi ogrožali mir in blago-
stanje bodisi kateregakoli dela britanske
imperije ali Rusije.

Sokolnikov nadaljuje v svoji noti, da
bo ta določba stopila v veljavo z dnem, ko
bosta angleški in ruski poslanik izmenjala
akreditivna pisma. Sokolnikov pravi nade-
la: »Ker sem že predložil M. Vis. wals-
kemu princu akreditivna pisma kot posla-
nik sovjetske socialistične republike v An-
gliji, mi je čast v imenu vlade svete so-

vjetske socialistične republike potrditi ob-
ljubo, vsebovano v gornjem členu in obe-
steti vas, da smatra sovjetska vlada, da
velja omenjena obljuba prav tako za an-
gleško vlado kot za indijsko vlado. Naroče-
no mi je izjaviti, da želi sovjetska vlada
odgovarjajočo izjavo od angleške vlade v
skladu s št. 7. protokola z dne 3. oktobra.

Angleški zunanji minister Henderson
potrjuje v svoji noti prejem ruske note in
nadaljuje, da je bil angleški poslanik v
Moskvi instruiran, naj obvesti sovjetsko
vlado, da smatra angleška in indijska
vlada, da je obljuba v št. 16. pogodbe, pod-
pisane 8. avgusta 1924, stopila v polno ve-
ljavo. V verbalni noti angleškemu zuna-
njemu ministru izjavlja sovjetski poslanik,
da velja obljuba, omenjena v št. 16. pogod-
be iz l. 1924, tudi za Kanado, Avstralijo,
Novo Zelandsko, Južno Afriko, Irsko in za
Novo Fundlandsko. Kakor hitro bodo vzpo-
stavljeni diplomatski odnosi med Rusijo
in angleškimi dominijoni, bo sovjetska vla-
da ponovila na podlagi recipročnosti gornjo
obljubo v posebnih diplomatskih notah do-
minijonom. Henderson izjavlja v odgovoru,
na je bilo stališče sovjetske vlade, ozna-
čeno v verbalni noti, sporočeno kanadski,
avstralski, novozelandski, južnoafriški, ir-
ski in novofundlandski vladi. Končno iz-
javlja na prošnjo vlad dominijonov Hender-
son, da bodo dominijoni uživali popolnoma
vse ugodnosti obljube sovjetske vlade po
št. 16. pogodbe iz l. 1924. Slučni noti sta
bili izmenjeni tudi v Moskvi.

Sijajen uspeh Tardieujeve vlade

Socialisti in radikali odobravajo mirovno politiko Brianda —
Vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji ni aktualno

Paris, 28. decembra. a. Jutranji listi ome-
njujejo večerajšnje sejo zbornice, na kateri
je bila vlada s 342 : 17 glasovom izrečena
zaupnica na zunanje-političnem polju, kot
velikansko zmago in najlepši uspeh, ki ga
je Tardieu dosegel. Listi podpirajo zlasti
dejstvo, da pomenja abstinenca obeh ve-
likih levitarskih strank, radikalov in socia-
listov, pri glasovanju odoberitev mirovne po-
litike, ki jo vodi Briand in ki jo podpisira
Tardieu.

Matine piše, da bi bilo težko levici za-
vezati stališče proti zunanjemu ministru, ki
je vedno vodil zunanjo politiko v smislu
njenih zahtev. Zaradi tega se se socialisti
in radikali vzdržali glasovanja ter s tem
zagotovili vladi veliko večino, ki jo potre-
buje na predvečer obeh važnih mednarod-
nih konferenc. Večerajšnje glasovanje pome-
ni novo olajšanje v odnosih med vlado
in zmernim delom opozicije.

Paris, 28. decembra. d. V političnih kro-

gih obširno razmotirajo govora zunanje-
ga ministra Brianda in predsednika Tardieua.
Posebno podrtujejo ugotovitev Tardieua,
da je vprašanje priključitve Avstrije k Nem-
čiji popolnoma odstavljeno z dnevnega re-
da. Kot spravišče stališče napram nemškimi
stremljenjem pa smatrajo oni del govora, v
katerem je predsednik Tardieu opozoril po-
slance na to, da obstoji možnost razpravi-
ljanja o vprašanju priključitve v versailles-
ski mirovni pogodbi sami. In to v členu 19,
ki določa, da je mogoče po Društvu narodov
spremeniti one člene mirovne pogodbe, ki
bi se izkazali nevarni za vzdrževanje sve-
tovnega mira.

Paris, 28. decembra. a. Zbornica je na
nočni seji rešila proračun zunanje mini-
strstva. Na vprašanje nekake radikalnega
poslanca je izjavil zunanji minister Briand,
da so vse časopisne vesti, ki govorijo o
konkordatskih pogajanjih med Francijo in
Vatikanom, brez vsake podlage.

Sneg zapadel po vsej Dravski banovini

Potrpane brzozjavne, telefonske in električne žice — Silen snežni vihar na Dolenjskem

Ljubljana, 28. decembra.

Mokri in težki sneg, ki je včeraj popoldne na naglen menjavanih temperaturah padel neprestano do davi, je ponoči povzročil večje ovire v telefonskem in brzozjavnem prometu, dočim je ostal železniški promet v področju ljubljanske železniške direkcije neoviran in normalen. Snežinke so se nakopile na brzozjavnih in telefonskih žicah tako, da so se začele zaradi teže na njih nabrati snega. Snežni meteži po nekaterih krajih so povzročili tudi velike težave v avtobusnem prometu.

Ljubljana je bila v telefonskem in brzozjavnem prometu

popolnoma odrezana od zunanega sveta,

službi od izumiranja, defektne so bile tudi zveze z Gorenjsko, Notranjsko, Štajersko, slasti pa z Dolenjsko, z Grosupljem, Kočevjem. Trebnjem Novim mestom in St. Janjem, kjer je vladal ponoči silen snežni vihar. Po nekaterih krajih je v 20 urah padlo 15 do 25 cm novega snega. Danje so bile pokvarjene zveze proti Krškem, Zagrebu in Beogradu kakor tudi proti Celju in Mariboru in sploh proti severu. Z Mariborom je popoldne za silo delovala le mednarodna telefonska zveza. Brzozjavna in telefonska zveza je deloma neovirano poslovala s Trstom. Nujne brzozjavne v Avstrijo in na sever so se zato skušale pošiljati po tranzitnem potu preko Trsta, kar je na glavni poti povzročalo mnogo pisa. Nujne brzozjavne za kraje na Štajerskem so se odposiljale po ekspresnih pismih s prvim vlakom; tako je bilo odposlanih v Celje 17 in v Maribor 31 brzozjav. V Zagreb je bilo na ta način oddanih nad 150 brzozjav.

Na Gorenjskem je brzozjavna in telefonska zveza funkcionirala s Skofjo Loko, Kranjem in Golinkom. Višji kraji na Gorenjskem so bili brez vsake zveze. Zveze Ljubljane z najbližjimi kraji, kakor z Vrhnjo, St. Vidom, Ježico, Domžalami in ostalimi so bile prav tako prekinjene.

Lokalni telefonski promet v Ljubljani je močno trpel zaradi snega; prav tako v Celju in Mariboru. V Ljubljani je bilo potrpano do 500 telefonskih žic. Na Miklošičevi cesti je skoro z vsake hiše vsela kaka potrpana žica. Nadzorniki telefona s približno 10 delavci so bili nepretrgoma na delu, da so popravili vsaj najvažnejše telefonske žice.

Do večera je bilo okoli 200 telefonskih napeljav popravljenih. Za jutri je poklicana v službo še rezerva 30 delavcev, ki bodo popravili tako medkrajevne kakor tudi ostale lokalne telefonske zveze.

Težki sneg je napravil mnogo škodo tudi na radijskih antenah.

Potrpanih je bilo nad 200 anten. Modulacijski vod med Ljubljano - studiom oddajno postaja v Domžalah je bil prav tako pokvarjen. Domžale so moge dopolne samo kratko javiti: »Ne moremo oddajati, ker je pokvarjen vod.« Tudi telefonska zveza med studiom in oddajno postajo ni delovala. Posebna partija poštno terenske sekcije se je popoldne v avtu odpravila iz Ljubljane do Domžal ter je zvezo vzpostavila. Zvečer je »kukavica« že pela...

Ljubljana brez električne luči

Sneg je pokvaril mnoge napeljave električnih žic, tako da so bile številne stranke davi in tudi čez dan brez električne luči. Nekaj električnih žic, ki so napeljane po nasadih in drevedih, so porušile veje, ki so se pod težo snega trgale z dreve. Prav tako je sneg, ki je držal s streh, pokvaril nekaj napeljav. Monter in delavci mestne elektrarne so bili vse dan do poznega večera zaposleni s popraviljem. Napake so bile do večera večinoma odstranjene.

Jutranja vremenska poročila

ki so zaradi ovir v telefonskem in brzozjavnem prometu prispela v Ljubljano prvo pozno in le iz nekaterih krajev, navajajo naslednje vremenske stanje:

Jesenice: +2 C. snega 5 cm (na Jesenicah je v ravni zapadel šele prvi sneg; višje nad 400 m je po gozdovih visok sneg); Kranjska gora -2 C, novega snega 10 cm; Kamnik +1 C, novega snega 20 cm; Trzin +1 C, snega 5 cm; Celje +2 C, snega; Ljutomer +2 C, snega; Murska Sobota +1 C, snega; Brežice +2 C, 15 cm snega; St. Janž na Dolenjskem +2 C, snega 22 cm; Novo mesto +2 C, snega 15 cm; Kočevje +1 C, snega 18 cm. Na Notranjskem, v kočevskem okraju in na Dolenjskem je padlo največ snega.

Mraz v Nemčiji

Berlin, 28. decembra. V goratih krajih Nemčije je nastopil silen mraz z velikim snegom. Nekateri reke so že zamrzle.

Omajjan položaj bolgarske vlade

Vlada Ljapčeva bo prisiljena podati ostavko — Nova vlada bo morala rešiti celo vrsto važnih vprašanj

Sofija, 28. dec. p. »Varnostna postaja« jutra: Bivši zemljedelski minister Stepan Omarčevski je izjavil nekemu domačemu novinarju, da je položaj v Bolgarski silno težaven in to v vsakem pogledu. Edini izhod iz te situacije je sprememba oblasti, ki bi dala državi mir in dvignila njen prestiž doma in v inozemstvu. Ta nova oblast naj se naslanja po možnosti na širše sloje naroda, za kar je potrebna koalicijska vlada, ki ne sme prevzeti grehov Demokratičeskega zgovora. Tako je tudi stališče zemljedelcev za izhod iz današnje situacije in to stališče sem imel priliko objasniti tudi kralju Borisu pri odgovoru na prestolni govor. Istotako so se izjavili tudi vsi predstavniki opozicijskih skupin. Še več! Predsednik sobranja Cankov in predsednik parlamentarne komisije za odgovor na prestolni govor Madžarov, nista zavračala naših ugotovitev, temveč jih podčrta celo pred Njegovim Veličanstvom kraljem.

Po mišljenju G. Omarčevskega bo vlada Ljapčeva jedva dočkala pomladi, ker bo primorana podati ostavko zaradi velikih nacionalnih problemov, ki jih je treba rešiti in ki jih današnja vlada ne more rešiti zaradi svoje izčrpanosti.

bi preprečile v bodoče silne dogodke.

Prvi del naše naloge smo končali in zaključili lokalno preiskavo. Drugi del naloge, ki leži pred nami, je težji in obsega ugotovitve povodov, ki so dovedli do zadnjih nemirov in izdelavo emernice za bodoče delo angleške vlade v Palestini. Pogum nam daje zavest, da so vsi, ki so bili prizadevi pri naši preiskavi, prostovoljno sodelovali z nami. Upamo, da nam ti krogi ne bodo odrekli svoje pomoči tudi v bodoče in nam pomagali zaščititi smerice za palestinsko politiko v skladu s smernicami, katere bo odobrila po proučevanju našega poročila, kraljevska vlada.

Poročilo palestinske preiskovalne komisije

Komisija je zaslišala priče iz vseh slojev prebivalstva in bo izdelala predloge za bodočo angleško politiko v Palestini

London, 28. decembra. a. Preiskovalna komisija, kateri je bila poverjena preiskava o zadnjih protizidovskih izgredivih v Palestini, je danes končala svojo nalogo in izdala naslednje poročilo:

»Priče, ki smo jih zaslišali, so bile izbrane iz skoraj vseh slojev palestinskega prebivalstva in v večine krajev dežele. Vse stranke so nam v polni meri prožile svoje pomoči. Imamo občutek, da ne nosimo v domovino le spomina na tragične dogodke, ki so tako vznemirili zgodovino te dežele, temveč dragocen material, ki bo zelo koristen pri analizi povodov teh dogodkov in na svetlo raznih ljudi in organizacij, ki so največje vrednosti za organizacijo mer, ki naj

Pred imenovanjem poljske vlade

Varšava, 28. dec. g. Ministrski predsednik Bartl je danes dopoldne končal svoja posvetovanja z designiranimi ministri ter bo nočjo odstopoval v Spalo, kjer bo predložil državnemu predsedniku Moscickemu ministrsko listo. Kakor se trdi s popolno gotovostjo, bo proti dosedanjemu pričakovanju v novem kabinetu 4 do 5 portfeljev zasedenih z novimi osebami. Nova ministrska lista bo objavljena jutri ali v ponedeljek.

Tajna komunistična tiskarna

Berlin, 28. dec. g. Policija je izvršila v komunističnih prostorih v Schönebergu hišno preiskavo. Pri tem je odkrila tajno tiskarno ter zaplenila mnogo tiskovnih strojev. Demokratiški list »Hamburger Anzeiger« objavila okolišnica komunističnega centralnega odbora, ki veli med drugim: »Čas je za nas ugoden. Pričakujemo, da bo vsak storil svojo dolžnost. Dne 12. januarja bo centrala izdala generalni alarm.« Ta okoliščina je datirana od 10. decembra in je bila naslovljena na vsa okolišnja vodstva in komunistična tajništva Nemčije.

Wilsonova ustanova

Newyork, 28. dec. s. Wilsonova ustanova objavlja danes na obletnico Wilsonovega rojstnega dne, da je bila mirova nagrada te ustanove v znesku 25.000 dolarjev priznana Društvu narodov. Ta denar se bo porabil za to, da bodo napravili na palači Društva narodov umetniška vrata iz bronu,

Rumunija in haaška konferenca

Bukarešta, 28. dec. g. Kakor javlja »Adevartul«, bo Rumunija na haaški konferenci zastopala naslednje stališče:

1. Youngov načrt, daje rumunski vladi pravico, da sme brez rekonvencije obdržati posestva bivših državljanskih sovražnih držav. Vrednost teh posestev znaša približno eno milijardo zlatih kron.

2. Youngov načrt priznava pravico Rumunije, da likvidira posestva bivših sovražnih držav, ki so nahajajo na rumunskem teritoriju.

3. Rumunija je pripravljena odstopiti precejšen del svojih reparacijskih zahtev, ako bi uspelo v optantskem sporu najti tako rešitev, ki bi to omogočala.

Amundsenov depo na južnem tečaju

Newyork, 28. dec. a. Geološka skupina Byrdove ekspedicije je na ledeniku Axel-Heiberg našla depo spisov, ki ga je Amundsen pred svojim povratkom postavil na tem mestu. V svojem poročilu Byrdu javlja dr. Gould, da je v depozitu našel 29 kg kerosina in tri štaltje vžigalce ter spise, ki so datirani od 12. januarja 1912. Dr. Gould je napravil prepise teh spisov, na katere je napisal nekaj svojih vstic ter je zaprl depo kakor ga je našel.

Potres

Ekrono, 28. decembra. s. Na več krajih v notranosti Oklahome so občutili potresne sunki, ki so povzročili nekaj materialne škode.

Podrobnosti iz novega avtorskega zakona

Za inozemce velja načelo reciprocitete — Kaj vse se kaznuje — Važne prehodne določbe

Včeraj smo objavili nekaj glavnih podatkov o novem zakonu za zaščito avtorskega prava. V naslednjem navajamo še nekatere zanimive važne podrobnosti iz peikovih »Službenih novina«, ki novi zakon že objavlja o:

Glede na zaščito književnih in umetniških del tujega državljanu, izšlih ali objavljenih v inozemstvu, veljajo predpisi dotične mednarodne pogodbe. Ako ne obstoji taka pogodba, uživa tuj državljan zaščito svojih del v kraljevini Jugoslaviji samo v primeru reciprocitete; reciprociteto mora dokazati oseba, ki se na njo sklicuje. Za vprašanja, ali je avtor jugoslovanski ali tuj državljan, je merodajen čas, ko se je dogodila kršitev avtorskega prava. Ako ima delo več avtorjev, potem zastopuje za zaščito po novem zakonu, da je eden izmed soavtorjev jugoslovanski državljan.

Ako avtor originalnega književnega dela, napisanega in tiskanega v tujem jeziku, ne prevede tega dela v roku desetih let na naš jezik ali ne dovoli kak drugi osebi prevoda in ga ne odda v promet, je vsakomur dovoljeno da to delo prevede na naš jezik.

Avtor ali njegov naslednik more svoje avtorsko pravo v celoti ali deloma prenesti na drugo osebo. More se prenesti avtorsko pravo na bodoče delo, ki se bo šele ustvarilo. Toda pogodbo, s katero se splošno prenašajo avtorske pravice za bodoča dela, more v smislu tega zakona vsaka stranka odpovedati; odpovedni rok znaša leto dni, ako ni krajši dogovorjen. Stranke se ne morejo odpovedati pravici odpovedi.

V izključno pravico avtorja spadajo:

1. ponovna izdaja dela v prvotni ali drugi obliki;
2. prevod na drugi jezik;
3. ponoven prevod na prvotni jezik;
4. predelava katerega dela iz ene vrste književnosti v drugo;
5. izvečje iz katerega glasbenega dela (zaosebna izdaja), prireditev glasbenega dela za razne druge glasbene instrumente ali razne pevske glasove;
6. prenos dela na instrumente, ki služijo za mehanično izvajanje glasov, zlasti na plošče, valje, vrvice in temu slinčno; za tem pravica do dovoljenja, da se prenešana dela morejo javno izvajati poton teh instrumentov;
7. javno izvajanje ali predstavljanje književnega ali umetniškega dela potom kinematografije, projekcije ali na sličnem načinu;
8. prenos in javno izvajanje književnih ali umetniških del radio-električnim potom;
9. reprodukcija in razstava del likovne umetnosti;
10. izvajanje po načrtu ali skici ali po zgradbi pri inženjerskih ali arhitektonskih delih;
11. reprodukcija kinematografskih del v obliki drugega književnega ali umetniškega dela.

Portreti, bodisi slikani, bodisi fotografirani, se smejo oddajati v promet ali javno razstavljanje samo s pristankom portretirane osebe.

KAZNI

Kdor zavestno krši avtorska prava, se kaznuje zaradi prestopka z globo od 1000 do 60.000 Din ali zaporom enega do 6 mesecev. V težem primeru koristolovstva se moreta izreči oba kazni.

Kaznivo po novem zakonu je:

- 1) Kdor tuje delo označi s svojim imenom, ali imenom drugega književnika ali umetnika;
- 2) Kdor izvrši lažljivo prijavo v registru avtorjev;
- 3) Kdor spravi v promet delo, o katerem ve, da je avtor lažljivo označen;
- 4) Kdor proti predpisom tega zakona izpremeni kako delo ali njegov naslov ali ime avtorja ali pa delo skrajša;
- 5) Kdor postavi na delo likovne umetnosti ime ali karakterističen znak avtorja ali raznoznavajoč tako delo postavi nanj ime ali karakterističen znak avtorja na tak način, da bi mogla nastati zmot;
- 6) Kdor v nasprotju s predpisi tega zakona ne navede imena avtorja uporabnega dela in izvor.

Prestopek zakriti tudi oni, ki oddaja svoje prostore brezplačno ali za plačilo za predavanja, izvajanja ali predstavljanja ali razstavljanja katerega dela, ako je vedel, da obstoji nezakonitost.

Kazni zopora se v navedenih primerih izvrše po načelih § 92 tiskovnega zakona. Globo grede v fond, ki se bo ustanovil za podpiranje siromašnih avtorjev in njihovih družin.

Na zahteve oškodovanega avtorja mu more kazensko sodišče prisoditi odškodnino po predpisih kazenskega sodnega postopka. Odškodnina se plača za povzročeno škodo in izgubljeni dobiček. Razen tega more kazensko sodišče prisoditi na zahtevo posebnih odškodninskih za osebo oškodovanca. Višino te odškodnine določa sodišče po svojem presoji.

Za gledališke in kinematografske predstave, koncerte in radiofonska izvajanja, javna predavanja in razstave, prirejene brez dovoljenja avtorja, oziroma pooblaščenca avtorjevega prava, se hna plačati oškodovanec ves dohodek brez odbitka stroškov. Pri protipravno prirejenih predavanjih, izvajanjih ali razstavah more oškodovana oseba zahtevati, da se takoj pri prireditveni blagajni zadržijo dohodki.

Oškodovane osebe ali ustanove morejo zahtevati pri civilnem sodišču ugotovitev obstoja avtorskih pravic in prepoved njihove nadaljnje kršitve. Obenem morejo zahtevati, da jim kršitelj odda svoj dobiček, čeprav ga ne obremenjuje nobena krivda. Za civilno-pravni postopek je pristojno po tem zakonu okolišno sodišče.

Pravica do kazenskega postopanja zastara v dveh letih od kršitve avtorskega prava.

va. Pravica do civilne tožbe za odškodnino zastara v treh letih od dneva, ko je avtor zvedel za kršitelja predpisov ali za nastalo škodo.

PREHODNE DOLOČBE

Zakon velja za književna in umetniška dela ustvarjena pred njegovim uveljavljenjem, vendar pa se ne more niti civilno niti kazensko preganjati nihče za dejanje, ako je bilo dovoljeno pred uveljavljenjem tega zakona.

V promet se morejo oddajati tudi nadalje izdani in reprodukcije, izvršeni in izdelani na dovoljen način pred uveljavljenjem tega zakona, vendar samo tedaj, ako se zainteresirane osebe v treh mesecih po uveljavljenju tega zakona prijavijo upravni oblasti I. stopnje.

Dosele dovoljena in po tem zakonu prepovedana razmnoževanja in reprodukcije se morejo dovršiti, če so se pričela prej nego je bil zakon uveljavljen.

Gledališka in glasbena dela, ki so se s avtorjevimi pooblastili ali zaradi tega, ker ni bilo zakonske zaščite, izvajala pred uveljavljenjem tega zakona, se morejo svedobno izvajati še eno leto od dneva uveljavljenja tega zakona.

Ministrstvo prosvete je dolžno na zahtevo sodišča izdati strokovna mnenja in pojasnila o vseh vprašanjih avtorskega prava, zaradi česar ustanovi minister prosvete poseben svet strokovnjakov iz vrst uglednih književnikov, umetnikov in pravnikov.

V ministrstvu trgovine in industrije se uvedejo registri avtorjev anonimnih in psevdonimnih del, v katerega se bodo vpisavali zapiski v smislu tega zakona.

Zakon o avtorskem pravu je dobil obvesne moč z objavo v »Službenih Novinah«, t. j. s 27. decembra t. l.

Božična številka zagrebske »Riječi«

Eden najzanimivejših jugoslovenskih dnevnikov »Riječ« se je srečno prilagodil novim razmeram: izhaja kot tednik v revijalni obliki. Program »Riječi« je v bistvu isti: jugoslovanski nacionalizem. Za božič je izšla »Riječ« v obilnem obsegu, kot debel zvezek, ki predstavlja že nekaj almanahov. To nas je napolnilo, da posebej opozorimo naše čitatelje na to zagrebsko revijo. Predvsem moramo poudariti, da je zbrale krog sebe sodelavce iz Pariza, Praga, Beograda, Zagreba, Skoplja in Karlova.

med njimi 16 vseučilišnih profesorjev. Naj omenimo samo najvažnejše prispevke: Ljubo Vojnovič karakterizira Clemenceauja in beleži svoje osebne impresije o velikem državniku; dr. Gjuro Šurina približuje zanimive spomine na sestanek hrvatskega sabora leta 1915, dr. Vlad. Dvorniković daje filozofski odgovor na vprašanje, ali južni Slovani odgovornost ali nedržavotvornega duha. Zgodovinar dr. Milan Prellog je zastopal z odlomkom iz svoje studije o Garibaldi. Literarne zgodovinarje nagne posebno zanimati članek dr. Petra Skoka »Poezijsko avremene hrvatske kritike, ki se bavi z literarnim pokretom med karloviškimi in zagrebskimi omošolci na začetku tega stoletja. Dr. Fran Ilešić je prispeval zanimiv članek o Poljakini Heleni d'Abancourt de Franqueville, ki je prevela v poljščino Vojnovičev »Dubrovniški trilogijo«. Prav lep donešek k zgodovini poljske - jugoslovenskih kulturnih stikov! Interesantni so tudi spomini dr. G. Stojanovića na moskovsko »Čekoc«. Literarno zgodovinskega značaja so članki: Doba Jelisevite i doba Njegoša (dr. Vladeta Popović), »Kafanski prema Mažuraniću« (dr. A. Barac) in »Stogodišnjica Filozofskega pisma« (J. Nikšić). Slede rnanje politični prispevki dr. Šišića o baronu Sonninu in Mažurari L. 1915, dr. Grge Novaka o ideji Paneevove. Vl. Angela o pomirjenju ob Renu, Luk. Kostrenčiča o vprašanju, zakaj so v svetovni vojni zmagali zavzniki. Članek te vrste, literarnih in gospodarskih prispevkov je še več, zastopano pa je tudi izvirno leposlovje.

Skratka: »Riječ« je a to številko pokazala, da ugne postati v zagrebski revijalni književnosti to, kar je bila prej »Hrvatska«, oziroma Jugoslovenska Njiva: organ jugoslovensko orijentiranih intelektualcev. Ker je v sodobni misli zmeda treba bolj kot kdaj popreje vzgoje k pravi napredni in evobodomislilni orijentaciji, moramo »Riječ« le želiti nadaljnjih uspehov. »Riječ« urejuje znani pripovednik in esaiist Ante Kovač. Stane celotnega 120 Din. Naroča se pri upravi, Zagreb, Gundulićeva 26/L

Nemška delegacija za haaško konferenco

Berlin, 28. decembra. AA. Predsednik nemške republike Hindenburg je imenoval za državnega podtajnika v ministrstvu finance dr. Schäffera. Danes je bila imenovana nemška delegacija za II. haaško konferenco. V delegaciji bodo med drugimi ministri Curtius, Moldenhauer, Wirth ter višji ministerjalna uradnika dr. Schmidt in dr. Schubert. Po vsej priliki bo sprejel v delegaciji tudi predsednik nemške Narodne banke dr. Schacht.

Zastrupljeni norci

Pariz, 28. decembra. s. Kakor javlja »Journal« iz Madrida, je v bližini po zavetju vina zbolelo mnogo bolnikov. Dva streljaka in dva norca sta že umrla. 15 drugih oseb je v zelo nevarnem stanju. Prekleva je dogmata, da je namrščenec bolnice pomotoma vli v vino tekočino, ki je vsebovala arsen.

Düsseldorfskega vampirja še vedno iščejo

Düsseldorf, 28. decembra. g. Odele dnujske vesti, da se je prišlo na sled düsseldorfskega vampira, sporoča policijski tiskovni urad, da je preiskava v Düsseldorfu dogmata, da delavec Kovač iz Düsseldorfa, ki je med vojni služil v Avstriji v čvornici za razstreljivo, ni v noben ovazi s düsseldorfskimi umori.

Hmeljski trg

Zatec, 28. decembra. h. Tedensko poročilo. — Povprečevanje po letošnjem žetevnem hmelju trati dalje. Kupci so večinoma inozemci. Zahteva se predvsem najboljši hmelj srednje kalivosti. Cene 450—725 Kc za 50 kg brez prometnega davka. Cene so se zadnje dni dvigovale. Javni markcijski trg v Zatecu je do danes registriral 140 mešinskih stotov letošnjega hmelja.

Rumunski zakon za zaščito časti

Bukarešta, 28. decembra. g. Pravosodni minister Julian je izdelal zakonski načrt zakona za zaščito časti. Ta novi zakon je napravljen v prvi vrsti proti listom ter predvideva poostrene kazni za prestopke proti varnosti časti ter možnost hišnih preiskav zlasti v redakcijah dnevnikov.

Za razžaljenje vladnih članov in članov regentskega sveta so določene visoke denarne kazni in zaporne kazni do 6 mesecev. Načrt je v novinarskih krogih povzročil veliko razburjenje in ga označuje kot nazadnjaškega. »Dimenata« meni, da so bili razlogi za ta zakon na eni strani zadnji napadi listov proti nekaterim članom regentskega sveta.

Indijci zahtevajo neodvisnost

Lahore, 28. dec. a. Indijski nacionalni kongres je brez izpremembe sprejel od Ghandija predlagane resolucije, v katerih se odklanja tkzv. konferenca »pri okrogli mizi«, na kateri bi se razpravljalo med angleškimi in indijskimi pooblaščenici o indijskih ustavnih vprašanjih. Resolucija označuje za cilj, ki ga mora zasledovati kongres, popolno neodvisnost Indije ter zahteva bojkot zakonodajne skupščine v sedanjih obliki in propagando proti davkom.

Mir v Mandžuriji

Moskva, 28. dec. a. V Harbinu sta pripadla generalni konzul v Harbinu Simanovski in ruski ravnatelj vzhodnokitaške železnice Rudi. Došleca je pozdravilo več tisoč sovjetskih državljanov. Simanovski in Rudi sta odpotovala v Mukden, kjer bosta posetila Čangshiljanga. Nemški konzulat v Harbinu je nasprotili upravo vzhodnokitaške železnice, naj pripravi za ruske interese v taborišču Sumpel, ki so bili izpuščeni, primerna bivaljšča.

Jaspar v Parizu

Bruxell, 28. decembra. AA. Predsednik belgijske vlade Jaspar je odstopoval v Pariz, kjer bo imel sestanek s predsednikom francoske vlade Tardieuom in ministrstvom zunanjih zadev Belandom v sklopu belgijske konferenci v Haagu.

Sestanek Tardieu-Macdonald

London, 28. decembra. s. Kakor prvo poročilo list, se bosta Tardieu in Macdonald sestanli pred tedensko pomorsko konferenco, da bi dosegla enotno mnenje glede gotovih točk. Predlog za ta sestanek je stvoril Macdonald.

Poljski rez. oficirji pod Dourmerguem

Pariz, 28. decembra. AA. Predsednik francoske republike Dourmergue je davi sprejel odposlanstvo rezervnih oficirjev iz Poljske.

Mednarodna reparacijska banka

Pariz, 28. decembra. AA. V zbornici je bila danes razpravljena o šestih mednarodnih bankah za reparacije. Socijalistični poslanec Brunet je snoval, naj bi bilo poslovanje banke podvrženo političnemu nadzoru vseh zainteresiranih držav in Dravstva narodov.

Izključitev fašističnega poslanca

Rim, 28. decembra. s. Tagliari izključil stranke Turati je za sodelovanje čas izključil iz fašistične stranke poslanca Cerasinaglia.

Rusko-rumunska konferenca

Bukarešta, 28. decembra. h. Medena rumunsko-rumunska komisija za proučitev obmejnih sporov, se je Tagliari sestala z novimi konferenci, ki je predsedal ruski general Emilianov. Komisija bo proučila 50 primerov obmejnih sporov.

Zeppelinova ekspedicija na severni tečaj

Berlin, 28. dec. a. V zvezi s časopisnimi vestmi o polarni ekspediciji »Grufta Zeppelina«, ki je namenjena za mesec aprila 1930, je izjavil predsednik društva Aerokartik, da upa s popolno gotovostjo, da bo prišlo do te ekspedicije leta 1931.

85-letnica Dančenka

Praga, 28. decembra. h. Znameniti ruski pisatelj Vasiljev Ivanovič Nemirovič Dančenka, ki živi zadnja leta v Pragi, bo 6. januarja slavil svoj 85. rojstni dan.

Z dolarji pod podlogo

Ljubljana, 28. decembra.

V neki gostinji v vzhodnem delu mesta je bil par dni poplaval nam in v družbi mlad fant. Fant, ki je razmetaval denar kakor počke, o pričeli ljudje kmalu gledati nekam sumljivo. Pripravljali se je včeraj baš, da zapusti gostilno, ko sta stopila v gostilno dva opozorjena stražnika in spoznala v njem že od poletja vse zasledovanega 25-letnega Stanka K., znanega ljubljanskega postopaka. Stražnika sta Stanku takoj napovedala aretacijo. Ko sta ga privedla na policijo, so mu svedra pričeli takoj spravšati vest. Na vprašanje, kje ima denar, se je tajno izgovoril, da je v

Naši kraji in ljudje

Oprema dvorne čakalnice v Lescah

Tržič, 28. dec. Vsi so se trudili, da bi se opremljena dvorna čakalnica v Lescah in si je napravila o tej zanimivosti naslednje beležke: Železniška uprava je po desetih letih sprevidela, da morajo kmeti najvišji gosti našega rajskega Bleda na železniški postaji priložnost, kjer lahko počakajo na vlak, ali pa da sprejemajo v njem druge visoke obiskovalce in letni sezoni. Zato je prišlo letošnjo spomlad do postavitve posebne dvorne čakalnice na postaji Lesce-Bled. Projekt stavbe kot take je napravil stavbni oddelk direktorata državnih železnic v Ljubljani pod vodstvom inž. Hofmanna in arhitekta Rotherja. Zidarska dela je izvršila znana firma Slavica iz Kranja. Za opremo notranosti so bile povabljene tri največje trdnice Jugoslavije, med temi tudi trdnica A. Amann, lovarna pohištva v Trzinu, ki je predložila več osnutkov. Odbor strokovnjakov, ki je preseljeval dole oferte in šlo, se je odločil za najmodernejši osnutek. Kmalu se je pokazalo, da je ta osnutek predložila zgoraj omenjena trdnica A. Amann, kateri je bila torej poverjena oprema dvorne čakalnice in vsa zgradba spadajoča dela, to je izvedba končnih del na stenah, stropu, kamninu itd.

Stene precej velike podokovane dvorane so izvršene v finem, gladkem štku in v dveh svetlozelenkastih barvah zlikane in močno zbrusene. Strop je iz hrastovine v kasetrirani izvedbi. Prečna stena ima štiri velika masivna steklena vrata, ki segajo do pod venec stropa. Nasprotni sredinski vhod, dvorana sama ima tri vrata, četrta so od prehodne veže, vzhodni obokovalni po pomostni krasen marmornat kamn, ki ga je izvršila znana kamnoseška trdnica P. Tomas iz Ljubljane iz rdečera marmora. Kamn se kusi z elektriko. Nad kamnom stoji veliko zrcalo, ki je zgoraj v pokrogu zaključeno in vloženo s srebrnimi okvirji. Navpično po sredi je s srebrnim obročem nita s elegantno cevno razsvetljavo. Ko odtrgamo pogled od krasnega kamna s velikim zrcalom, zaznamo podobno arca na vseh stebrih in polnih, katera se prav tako obrobjena s srebrnimi okvirji in držali. Pod vrhom vsakega zrcala pa so okusi iz srebra izdelani lestenci v obliki krogi, ki mečejo po v resnici kraljevski dvorani bajno razsvetljavo. Se posebej pa moramo omeniti izredno lep lesteneč s petnajstimi svetilnicami razsvetljavani, ki visi iz spod sredine stropa. Vse je iz srebra in kar moč fino izdelan in ozviljen s brušenimi kristali. V sredini pa pokazuje lepo stilizirano kruno.

Prav tako kakor so okvirji zrcal iz srebra, je tudi pohištvo izdelano v srebru s posrebljenimi pasovi iz palisandra in prevlečen s blagom prekrasne modre barve. Osvetlovanje iz velikih stenskih zof in meniških dvoranskih sedal ter dveh mizic, ki so poljubno nameštene, kadar pridejo gostje. Počrta moramo, da je majestetični vtis, kakoršnega mora napraviti dvorna čakalnica, dosežen popolnoma haš s podokornimi srebrne in modre barve, ki se zlijeva v čudovito lepo harmonijo. Po sredi čakalnice je položena debela oljasta preproga svetlo sive barve, ki poveča intimnost dvorne čakalnice. Naša slika govori sama zadosti zgovorno o prvotnosti izpeljavi notranje opreme in ni treba navajati drugih sodb. Le eno omenimo. Ko so v poznih jeseni poselili Bled nekateri izletniki iz Monakovega, jim je iz prilaznosti pokazal postojni načelnik v Lescah še nedogotovljeno dvorno čakalnico, so kar ostremi in izrekli so glasno sodbo, da si niso mogli misliti, da bi bilo mogoče v Jugoslaviji kaj tako dovršene in ni zarske stroke napraviti.

Oprema dvorne čakalnice na Bledu dela žest slovenskemu podjetju A. Amann iz Trzinu, ki se je iz malih početkov razvil v vodečo tovarno pohištva v celji Jugoslaviji in ni storilo samo svojo dolžnost, še mu k uspehu čestitamo. L. A.

Društvo učiteljic v Ljubljani

Društvo učiteljic je praznovalo letos 20letnico svojega obstoja. Namen ima, združiti vse slovenske učiteljice, zastopati njih pravice v javnosti ter pospeševati duševne in materialne koristi učiteljic. Dalje si je tudi stavilo nalogo, vplivati na pravo ženo, posebno pa ženske mladine in vabljati stike s ženskimi organizacijami.

V imenu so se vršila vsakovrstna predavanja ob priliki rednih božičnih in velikonočnih zborovanj. Predavanja so obravnavala pedagoška, metodika, stanovska, gospodarska vprašanja. Največja predavateljica Ljorka Stibeleva je v svojih aktualnih predavanjih skušala zbuditi v nezavedni skromni slovenski učiteljici polnovrednega onakopravnega človeka, zavedajočega se vseh svojih pravic in tudi dolžnosti.

Natvoročja pomena so bili vsakovrstni politični tečaj »Društva učiteljic«. Bili so odlični tečaj: gospodarski, kulturni, stvarni, higijenski, socialni. Teh tečajev se je udeležilo na stotine učiteljic, ki so s svojimi znanji in sposobnostmi prinesle med narod. Žal, da nam v naš program posejajo drugi močnejši faktorji. Tako je začel obstajati odbor Podmladke Rdečega križa, ki je bil podmladki priložen pripravi po nas vplečene gospodarske tečaje. Učiteljice so se vplele vso samozgodbo učiteljic in učiteljic in s tem nekako dokazali, da je »Društvo učiteljic« prav za prav potrebno. Potrebno ne je še toliko časa, dokler se njihove zahteve v skupni stanovski organizaciji ne bodo tako upoštevale in učiteljice, kakor v njihovi lasti.

Da varuje pravice učiteljic, je moralo društvo ob raznih prilikah intervenirati pri poslovnih oblasteh. Za podvige ljudske prosvete je mnogo pripomoglo tudi s tem, da je zbiralo knjige za javne knjižnice. Priladilo je tudi več mladinskih koncertov v dobrodelne namene. O Božiču pred leti je društvo ustanovilo v Ljubljani na Gradcu 4 zavetišča za dijakinje, ki ne stanejo v Ljubljani in morajo čez opojne čakati povodanskega poka. V tem letu se ga poslužuje 35 učenk L. dekliške meščanske šole v Ljubljani.

Letos je društvo tudi ustanovilo fond za zgradbo »Ženskega doma« v Ljubljani.

Poleg samostojnega dela je delovalo društvo učiteljic kot član Narodnega Zen-

skega Saveza tudi v svoji s drugimi knjižničarji.

27. dec. je imelo »Društvo učiteljic, svoj občni zbor. Poleg poročil društvenih funkcionark in nekaterih važnih stanovskih vprašanj je zbudil največje zanimanje referat članice Angele Vodetove »O celibatu učiteljic in uradnic«.

Predavateljica je v svojem zanimivem in temeljitim predavanju dokazala npravičnost in nujnost udeleževanja žene v javni službi in vse absurdnost zahteve, da se javna nastavitelna brezpozorno odreče zakona.

O predavanju se je razvila živahna debata, ki jo je zaključila sledeča resolucija: Učiteljicam ki se poročijo, naj se nikakor ne krati pravica do nadaljnega službovanja, temveč naj se jim pusti v tem oziru popolna svoboda, kar je protinavarno zahtevati celibat od žene, ki jo materialna ali duševna potreba sili v poklicno delo.

Glede poročniških dopustov naj se sredi tako, da bo država plačala samo 6 tedenski dopust, nadaljni dopust pa dotična sama.

Pri namestitvah pa bodi edini kriterij službena doba in kvalifikacija, samo pri enakih dobi in enaki kvalifikaciji naj določajo socialne razmere.

Novo! Ob 3., 5., 6., 7. in 9. uri!
ANNY ONDRA v filmu smeja in vesele zabave
Plesalka iz bara
Partner: Werner Fuetterer
Telefon 2124
ELITNI KINO MATICA.

Teško slovo

Rimske toplice, 28. dec. Dvoje zlatih, dobrih src se postavlja od nas: gospod in gospa Kreutz odhajata. In kdo bi bil med nami, ki ju pozna, da bi mu ta trpka novica ne segla v srce? Menda ni nikogar! Zakaj vsak, kdor ju je poznal, čuti z nami vred to bridko izgubo. Z njim odhaja in nas zapušča mož korenitega, neomajnega značaja, naprednega mišljenja. Čistega slovenskega duha. Z njim odhaja iz naših sokolskih vrst iskreno, priskočno ljubljani nam brat. Nenadomestljiva je ta izguba. Mož za možem nas ostavlja, ko ostajajo med nami le še njih dela, zvesta priča tistih, ki so darovali svoje sile za povzdigo naroda.

Ob tej priliki jima je tukajšnje gasilno društvo priredilo na Stefanovo lep poslovilni večer s pestrim sporedom. Ob polnoštevni udeležbi občinstva se je prvi od njih poslovil v imenu gasilnega društva g. Dvorščak, progovni mojster v Rimskih toplicah in v kratkih potezah orisal njuno udeleževanje in neutrudno delovanje. Nato pa se je v imenu tukajšnje Sokola in Javne ljudske knjižnice zahvalil g. Kuhar. Povdarjal je, koliko neprecenljivih zaslug si je skoval tisti, ki se poslavlja, saj nam je ves čas, posebno pa takrat, ko smo ustanavljali našega Sokola, zvesto stal ob strani. Nudi nam je ob tej priliki vsestransko pomoč in bil vsikdar na uslugo. Bil je ustanovni član Javne ljudske knjižnice. Sploh, bil je mož, ki je imel vedno odprto srce. Zelo priskočno in iskreno se je poslovljalo od dobrotnika tukajšnji železniški aspirant g. Izlazar naglašujoč njegovo podjetnost, ki je rodila uspehe, in njegova vzpodbuda, ki je ravnala in gladila pot do ciljev.

Njemu gre zahvala, da si je moglo gasilno društvo postaviti lasten gasilski dom, zakaj podpiri jih je ne le z besedo, temveč tudi gotovno. Naše roke drhte in srca trepečejo ob tem slovesu. Preveliko je bilo njihovo delo, da bi mogli preko tega z zaprtimi očmi, zato se mi zdijo sedaj potrebno, da se tem potom še enkrat poslovim v imenu vseh navedenih kulturnih društev, da se še enkrat najpriskorneje zahvalim za ves njegov trud, ki je ostavil tudi v naših srcih lepe in trajne spominke mnogih izpolnjenih želja. Želim jima na novem mestu obilo uspehov, naše želje naj ju spremljajo in kličejo: Hvala Vama, dobrotnika!

T. L.

V prospah tujkega prometa

Ljubljana, 27. decembra.

Ljubljana je po vojni silno napredovala v vsakem pogledu, zlasti pa glede tujkega prometa. Za tuja, ki priliva v Ljubljano iz bučečega življenja v velenostu, pa znači Ljubljana pravi paradiž, kjer najde v njeni neposredni okolici ali mesta samem dovolj tihih prijetnih kotičkov, ki mu nudijo najkrajši mir. In pa razpoloženo tudi nešteto divnih izletnih točk. Prekrasni so tudi navadni sprehodi okrog mesta, v tej ali oni smeri. Tuji znanjo vse, da centri še vse bolj kakor mi domačini, zato jih prihaja v posete vsako leto večje število, ki ostanejo dalje časa tudi tu, ne da bi tičali vse čas počitnice na Gorenjskem ali kje ob morju.

Veliko imamo v Ljubljani seveda gostov, ki prihajajo k nam zaradi svojih poslovnih stikov z ljubljanskimi trgovskimi svetom. Šeasoma se je izkazala potreba po novih hotelih, kajti navzlic številnim prostorom v Unioni, Slonu ter drugih manjših hotelih je vedno primanjlovala prostora. V tem pogledu so se večkrat čule priporočne zunanje svete. Tudi temu se je sedaj odpozoglo. Nekateri hoteli so bili adaptirani in so njihovi prostori povečani, ob Masarykovi cesti pa je zrastel nov, štirinadstropen popolnoma modern in izredno komforten hotel tako rekoč življensko delo vedno podjetnega g. Mikliča. Kot hotelsko podjetje je to v vsakem oziru vzorno vođen obrat, ki mora zadovoljiti gosta. Go-

spod Mikliča, lastnik hotela, je, kakor mnogi, mnogo potoval po svetu. Bil je na vseh kontinentih, živel je v tem in onem mestu in ker je znal opazovati s bistrim očesom, je prišel domov bogat na izkušnjah. Pečal se je že dolgo časa z mislijo, da se zida v ljubljani hotel, ki naj po svoji solidnosti, na drugi strani pa komfortnosti prekositi vse. Sam je napravil načrt za hotel, ki je bil baš v teh dneh popolnoma dovršen in opremljen. Dva in sedemdeset sob ima novo dograjeno hotel. Takol, ko stopiš z Masarykove ceste v toplo zakurjeno avlo (v hotelu je centralna kurjava), te sprejme elegantni in prijazni vratar. Dobiš vsa zahtevana pojasnila in če si najel sobo, se popelješ do svojega nadstropja s liftom. Po koridorjih vlada idealen mir, stopaš po preprogi iz linoela, da se ne nabira prah in če si enkrat v nakazani sobi, se počutiš kakor doma. Gost ima na razpolago vedno toplo vodo in kopeli. Vse v hotelu je prirojeno tako, da ni ničesar odveč, a na drugi strani gost ničesar ne pogrša.

»S tako ljubimlo sem delal na vsem tem, kar stoji danes tu,« pripoveduje gospod Miklič, »da se včas kar malo poležim, da ne pridejo pogledat vsi oni gospodje, ki se zanimajo za tujski promet in ki jim je napredek ljubljane pri srcu...« Mikličeva hotelska stavba je vsekakor vzorna in smo ljubljani lahko ponosni na njo in podjetnega lastnika.

Gospodarske in druge zanimivosti iz Julijske Krajine

V blagovnem prometu je po vsakokratnih uradnih izkazih med italijanskimi pristanišči na prvem mestu Genova. Daleč za njo sta Trst in Benetke. Lani je bilo v Genovi celotnega blagovnega prometa v tisočih ton 7.294, v Trstu 2781, v Benetkah 2811. Prejšnje leto je imel Trst 2408, Benetke 2390. Tako so Benetke lansko leto nadkrile Trst in letošnji razvoj kaže, da ostanjejo Benetke na drugem mestu, Trst pa je nadoval na tretje. Benetke se imajo zahvaliti za svoj napredek v veliki meri v bližini z ogromnimi stroški modernizacije obsežnega industrijskega pristanišča Marghera, kjer zidajo vedno nove tovarne. Tudi glede trgovine z južno Nemčijo imajo Benetke prednost pred Trstom, ker gre večina blaga čez Brenner.

Med tržaškimi Lloydom in družbama Marittima Italiana ter Sitar so se vodila pogajanja za združitve plojbe s črtami v v Orient. V prvi fazi pogajanj je prevladovala misel, da naj se ustanovi nova družba z novim imenom, ostal bi le korén Tržaškega Lloyda. Tržaška skupina se je v nadaljnjem toku pogajanj temu uprla. Pogajanja za združitve plojbe niso mogla uspeti, ker so brodolastniki in finančniki iz Genove hoteli imeti v združitvi večino. Tržaščani so čuli celo to, da bi morda Trst prenehal biti izvozišče v Orient ter bi se orientalske črte premestile iz Jadranskega v Tirensko morje, kar bi pomenilo za tržaško luko silen udarec. Lloyd Trstine je imel pred vojno 28,8 milijonov kron kapitala in 66 ladij s tonažo 278.191, sedaj ima 150 milijonov lir kapitala in 43 ladij s tonažo 208.143.

Po sporazumu med Banke Commerciala Italiana in skupino, ki ima večino akcijske Banke Commerciala Triestina, stopi v last prve banke večina akcijske druge. Uradno poročilo dostavlja, da obdrži Banca Commerciala Triestina svojo avtonomijo kot velik pokrajinski zavod za Julijsko in Tridentno Benečijo. Fašistični komentar pravi, da se dviga Banca Commerciala Triestina po sporazumu iz osamljenosti, v kateri se je nahajala zadnje čase in v svoji novi funkciji postane važno sredstvo trgovsko-finančne zveze med Srednjo Evropo in Orientom.

V Julijski Krajini je med 4700 učiteljskimi močmi samo 1400 moških. Zato so fašistični zvezni tajniki na svojem zadnjem zborovanju na Brionih sklenili, da se po strankinem vodstvu obrnejo do ministrstva narodne vzgoje, naj pospeši odredbe za izboljšanje šolskih razmer na meji in naj v Julijsko Krajino pošlje za organizacno delo med mladino sposobne učitelje, ki naj bodo primerno plačani. V celi Italiji je danes na ljudskih šolah 95.000 učnih moči, med njimi komaj 20.000 moških.

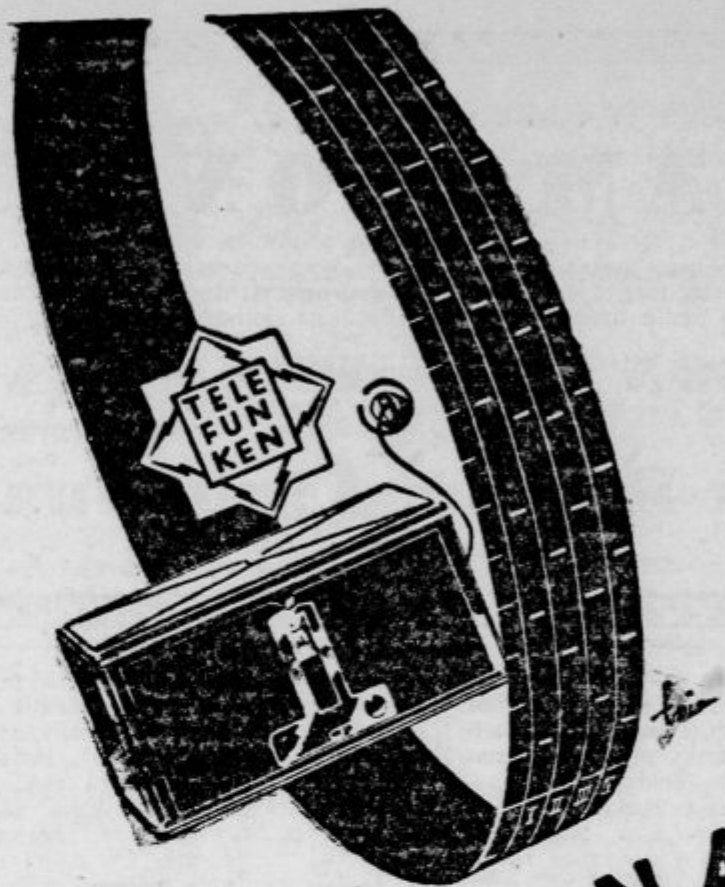
Na seji istrskega deželnega gospodarskega sveta je poročal predsednik prefekt Leone, da je bil minister Martelli s svojim posetom istrskih premočnikov zelo zadovoljen. Glede premoaga je naglašal, da ga stavi njegovih 7600 kalorij skoro na enako vrednost s kardijskim. Produkcija 20 tisoč ton na mesec se lahko zviša na 50 tisoč. Pričakovati je zato ojačenja delovanja istrskih premočnikov.

Novo ustanovljene šole z nalogo, da priučijo otroke za delo, se odpirajo po sredinskih občinah. V ljudskih šolah je bilo doslej do šest, sedem ali osem razredov. Sedaj so omejeni ljudskošolski razredi na pet. Fašistični tisk vprašuje, kaj bo s slovenskimi otroki, ki zaradi oddaljenosti ne bodo mogli hoditi v pripravljeno šolo? Po ljudski šoli ostanjejo z enajstim letom doma brez nadaljnje fašistične vzgoje. Listi pričakujejo od ministra Giullana primernih šolskih odredb.

Jugoslovensko ljudstvo v Julijski Krajini ima sedaj samo dva časopisa »Novi List« in »Istarski List«. Fašistični tajniki iz obmejnih provinc so na svojem zadnjem zborovanju razpravljali tudi o drugodnem tisku, kako da ovira spontano sozlaganje kmečkoga ljudstva s fašizmom. Ker hočejo odstraniti vse, kar je na poti udeležitvi fašističnih nacionalnih postulatov, bodo predlagali strankinemu vodstvu ustavitve obeh navedenih listov.

V bližini Pirana je zgoraj trindstropni hotel Daniel. Brila je huda burja in hotel je pogorel do tal, preden so prispeli ognje-gasci.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danki črni naravna »Franz Josefova« grenčica tudi silno težkoče pri potrebi v zelo kratek čas. Smičevata iz botaničnega potrošila, da je »Franz Josefova« voda, ker otaša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Radio izpopolnjen!
TELEFUNKEN 40
SPREJEM EVROPE Z IZLOČEVALCEM POSTAJ
NIČ VEČ ISKANJA — SAMO SE NARAVNANJE
BREZ VSAKE ANTENE
ZANTEVAJTE BREZPLAČNO
VELEZANIMIVO BROŠURO
TELEFUNKEN
RAJŠTARŠKA IZVEDBA — NAJMODERNEJŠE KONSTRUKCIJE

Striček iz Amerike ...

Ljubljana, 28. dec.

»Striček, ali ga naročimo še?«
»Kaj, da bi ga še? Pa ga dajmo!«
»Pa čokolade nam kupiš, klobas uarobš in kovače nam daš.«

Okrog strička iz Amerike, ki je sedel smoti v neki gostilni v Kolodvorski ulici, je bila zbrana pisana družba. Na njo mu je šepetala vedno prijazna in ljubezna Marička G. Od druge strani mu je mežkala Ivanka Z. Tretja Milka R. ga je vsak čas pobozala po temenu, vmes pa sta se oglašala njegov »nečak« Dreja L. in znanec France K. Družba je bila na moč razigrana, včasih so kakšno zapeli ali priklicali moža, ki je zaigral na klavir. Natakarcia je bila izredno ustrežljiva in je nosila na mizo liter za litrom. V kuhinji so se sukali okrog štedilnika in donášali vsak čas kaj dobrega.

»Strička« je igral 40letni Slavko Oman, bivši trgovski pomočnik. Posegel je vsak hip v žep, metal po mizi denar in se bahal, bahal vse dotle, da je pristopili policijski agent ki mu je namignil, naj stopi za njim. Oman je ubogal le nerad, vendar si ni upal oporekati. Družba je obsedela sama, kajti »striček iz Amerike«, se ni več vrnil. Čez čas sta stopila v sobo še dva strážnika, ki sta pozvala tudi ostale naj jima slede. Kmalu je bila zbrana vsa pisana družba na policijski stražnici, kjer so pričeli spraševati najprvo »strička iz Amerike«.

Našli so pri njem nekaj nad 1000 Din gotovine.

»Kako ste prišli do denarja?«
»Prikrival sem ga.«
»V Ljubljani?«
»Da.«

»Neredna stvar. V Ljubljani niste bili, ho ste vendar izgnani iz mesta.«
»Pa sem vsemu bil v Ljubljani.«

Molk. Zasišli so tudi Dreja, Franceta, Marička, Ivanko in Milko. Ti so izpovedali, da so izsledili »strička iz Amerike« v Kolodvorski ulici. Vzel jih je s seboj vaboč jih na gostilo. Seveda so se takoj odzvali, pa so morali na policijo baš, ko naj bi postalo najbolj fletno. Po kratkem zaslišanju so jih izpustili, dočim so že 19 krat predkaznovanega Omana pridržali v zaporu. Ker mu niso mogli verjeti, da je denar zares prigrabil in se je Oman pozneje tekom zasliševanja izpovedal ter povedal, da se je mudil pred par dnevi pri neki poznani rodbini v Piričah pri Medvodah. Policijski nadzornik g. Matko Močnik se je odločil, da odda tja na polzvedovanje. V Piričah je izvedel, pri ženi delavca Ivan-ki K., da hrani Oman pri njej 4600 Din.

»Spravi jih je tu, rekoč, da je bolje tako, ker mu jih sicer lahko kdo ukrade.«

Nadzornik se je odpeljal nazaj v Ljubljano in pričel Oman znova zasliševati.

»Kaj boste, ne trudite se, priznajte pošteno kje ste denar dobili.«

Videč okrog sebe samo resne obraze, se je Oman končno vdal in povedal, da si je pridobil denar kar tako mimogrede...
»Dne 11. t. m. sem prišel iz zapora. Postopal sem nekaj časa po Ljubljani, nato pa sem se 15. t. m. odpeljal na Gorenjsko, kjer sem se potikal okrog Cerkelj. Zvečer sem prišel v Dvorje, kjer sem videl v neki gostilni odorta vrata v gornje nadstropje. Bil sem sam, pa sem se podal v sobo, ugledal na omari ročno torbico, jo vzel in izginil zopet pri vratih na prosto. Nihče me ni videl. Hiteč po cesti, sem zunaj na polju torbico odprl in preštel denar. Bilo je okrog 10.000 Din. Če sem bil vesel, vprašate?«

»Ej menda! Komaj sem utegnil pogledati in razbrati iz nekih listin, da je denar last

gostilničarja in trgovca Angele Preča. Pri dirjal som v Kranj, se oglašil mimogrede v neki gostilni, se nato odpeljal v Medvodo, se oglašil v Piričah in se odpeljal nato v Ljubljano. Tu sem zbral okrog sebe stare poznanke in poznanke, jih zabaval kot »Striček iz Amerike«, zdaj pa je tu pesmi konec in me imate zopet tu...«

Po končanem zaslišanju so sestavili protokol, ki Omanu je pristopili stražniki in sta zopet odšla na sodišče, tja, od koder se ga spustili šele pred kratkim.

Usak more obdariti

s koristnimi obdaritvami potrebščinama, ker audimo vsega po najnižjih cenah.

A. Presha, dr. Petra 14.

Pred kazenskimi sodniki

Ljubljana, 28. dec.

Proči konca leta se žurijo sodišča, da zaključijo vse procese, ki so dozoreli za razprave. Pred kazenskimi senatom dež. sodišča se vrste ob glavnih razpravnih dnevih procesi za procesom. Nekateri prav zanimivi. Drugo leto prično kazenska sodišča že poslovali po novem kazenskem zakonu in pravilniku. Po novem leta se bodo kazenske razprave vršile na deželnem sodišču pred sodniško-pododni dalje pred senatom 4 sodnikov in pred sodnim zborom 5 sodnikov. Poslednji bodo sodili le o najhujših zločinih, za katere je določena smrtna kazen ali dosmrtna ječa. Danes se pred senatom trajale kazenske razprave od 9. dopoldne do poznega popoldne. So bili nekateri slučaj prav zanimivi.

Mazašto in odpravljanje ploda

Po mnogih krajih Slovenije, tako tudi v obmejnih krajih na Notranjskem se lahko vidijo ljudje še vedno radi zatekajo v boleznih k raznim »konjačem«, »konjačkam« in drugim mazačam. V tem primeru je prav interesanten pojav nekoga Ferda P. iz Cerknice, ki daleč potok slovi kot »zvrsten padar«. Zaradi mazaštva je bila 70-letni Ferdo kaznovan že šestkrat in mu je sedaj sedeti eno leto. Bil je obsojen po § 144 k. z. že predlanskim. Ker je računal na amnestijo, se je umaknil iz Cerknice v Avstrijo. Ko je čul, da je proglašena amnestija tudi za take delikte, se je vrnil nazaj v Cerknico, toda zanj ni bil dan pogoj amnestije. Tako je danes prišel pred kazenske sodnike v kazenski obliki. Poleg treh ostalih soobtožencev se je moral tudi Ferdo zagovarjati zaradi odprave telesnega ploda. Kratko je izjavil: »Nisem kriv. Priznam pa, da včasih zdravim ljudi. Vsi štirje obtoženci so bili oproščeni odpravljanja ploda zaradi pomanjkanja dokazov. Zadeva je bila tudi že precej stara, ker se je stvar primerila že 1. 1927.«

Alkohol-demon

Nesročni France Bizjak s Kresnice je v neki gostilni pil i vino i pivo i žganje. V pijanosti je prilomastil na dom svoje matere ter začel silno divjati. Brnili je tudi mater, da jo je lahko poskodoval, razbil je tudi nekaj posode in grozil s požigom. Pozneje je ponujal litiskemu preiskovalnemu sodniku 100 Din, da mu naj pomaga. Predsednik ga je vprašal: »Ali se čuffite krivega?« France je skesan odgovoril: »Nič se ne spominjam, kaj sem počel. Se le drugi dan so mi povedali, kaj je bilo.« Dobra mati Franciška je pred sodniki izjavila: »Sem mu vse odpustila.« Nič ni pomagalo. France je bil obsojen zaradi poškodbe matere, poškodbe tuje lastnine, nevarne grožnje in poskusa podkupovanja na 2 meseca težke ječe.

Krvavo žeganje

V Zeljah pri Raku je bilo 1. septembra žeganje. V gostilni Ivanke Zalarjeve v Podkrajniku so se proti večeri zbirali fantje. Med njimi so bili fantje iz Dolenja

Velika nemško-ruska senzacija
12 razbojnikov
(Das Donkosakenlied)
Kino Dvor.

Velika zaloga

GRAMOFONOV

svetovnih znamk

Najnovije jazz, šlagerje, plošče za ples, orkestralne in simfonične plošče prvih umetnikov. Lepe izbrane domače pesmi.

EDISON BELL PENKALA

LONDON

zastopnik

ZAGREB

Ivan Bonač, Ljubljana

Šelenburgova ulica

vast, zlasti neki Urh in neki Martinčič prav bojeviti. Urh je v gostilni zasajal nož v mizo. Drugi fantje so ga skušali miriti. Martinčič, ki je male, a čokate postavje, je pozdravil Jožeta Žnidaršiča z besedami: »Po kaj si prišel ti, preklesti kurjek!« Nastala je zmešnjava. Lesni manipulant Slavko Tormič je oddal v posvarilo revolverski strel ter se nato umaknil na cesto, kamor mu je sledil Martinčič. Slavko je na cesti oddal še dva strela v zrak ter se dalje ritenski umikal pred Martinčičem. Ker je

ta še vedno tekal proti njemu, je Slavko končno hotel tretji strel oddati v silobranu tako, da bi ga zadel v noge, toda strel je napadalec zadel v trebuh. Poškodba je bila sicer na zunaj lahkega značaja, toda lečenje je trajalo nad 20 dni. Pred sodniki se je danes Slavko Tormič zagovarjal, da je streljal v silobranu. Po daljši razpravi, ko so bile zaslišane nekatere priče — očitno dogodka, je bil Slavko Tormič oproščen, ker je ravnal v silobranu.

iz Ljubljane v Monakovo

▼ Ljubljano je prispel brzovlak z več kot poturno zamudo in skoraj razreda. Zasedel sem prav zadovoljen kupe III. razreda. ki sem ga s svojo pravo bosansko plahto izpremenil v II. razred in se veselilekni vzdolž klopi. Ljubno mi je bilo, da sem bil v kupeu sam in na tistem sem užival, da se bom mogel mirne duše odpočiti, kajti tja do Berlina je dolga in gotovo tudi naporna pot. Skušal sem zaspati, vendar mi je krasna lumina noč, ki je obilava vso Gorenjsko, mi dala. Planine, pokrite s snegom so se mi zdele v tej bajni noči, na temnomodrem nebeskem firmamentu čudovito lepe, pravljene, kakor steklene. Kraljevski Bled je dremal v mehki mesečini in mi mežikajoč s neštetimi lučicami migal v pozdrav.

Jesenice. Državna meja. Pregled potnih listov in carinska revizija. Vse se je izvršilo precej hitro in mjudno in praktično. Brez čustev nesrečnega izstopanja in brskanja po kovčegih in (včasih tudi umazanem) perilu, kar je bilo nekdanje tako nerodno in mučno. Danes je avla boga drugače.

Komal sem se bil vtepel po končanem pregledu na klop in mislil, da me nihče ne bo motil, kar se mi vsujejo štirje Bosanci s neštetimi kovčegi v kupe. O smola vseh smol! Potuhnem se in čakam kaj bo. Fantje pa so lepo zasedli samo nasprotno klop in me pustili na miru. Kam jih zdaj na zimo vrag nese, si mislim, ali potujejo v Ameriko ali pa kam v Avstrijo prodajati kaj za božične praznike? Radovednost me je gnala tonolbi, ker so vsi tako lepo molčali in nemo zrl predse.

»Kuda se vi, brado sad spremate zimi?«, sem jih vstavljal, nagovoril? Moje začudenje pa je doseglo šele zdaj vrhunec, ko mi v našem jeziku niso znali odgovoriti. Za vraga, sanjam, kaji? Saj imajo na glavi fese, in morajo biti potemtakem samo Bosanci, kajti na Turškem ni več tega pokrivala. Namesto odgovora v tisti prelepi bosansko hercegovski srbo-hrvatiščini, mi odgovorijo nemški. Kmalu sem zvedel da so Nemci iz Raha in da so delali v Kruševcu in se zdaj po petih ali šestih mesecih vračajo domov, založeni z rakijo, plahkami, kožnatimi jopiči, torbami, kruhom, ibriki itd. Zanimalo me je, kako so se počutili tam dole na našem jugu in kakšne vtise nosijo domov, pa sem s njimi začel razgovor:

»No kako pa je bilo na Srbskem?« jih vprašam.

»Joi, so začeli vsi vprek, lepo, lepo. Jedače in pijače kolikor ti požeji srce, in po ceni Pa je vaša zemlja res od boga blagoslovljena, samo — Malce so se bili spogledali in niso hoteli z besedo na dan.

»Kar odkrito povejte, sem jih opogumil, mas močno zanima kako nas vidi o tuji in če so odkritosrčni, da nam popravijo napake.«

»Tako čudne navade imate, so začeli, in mi pokazali z začudenjem par opank. Pogledite v tem le bodi vaš narod. Nič ne rečejo, poletji je ta obutev izborna, ampak zdaj pozimi ... In pa prenositavno se obdeluje vaša zemlja. Če bi pri nas tako delali, bi ne pridelali mlti za seme, kam li za vrehano.«

Vendar je vsem jako uzajala gostoljubnost našega naroda, posebno ob slavih. Niso mogli prehaliti tudi ljubeznivosti in uslužnosti naša ljudi. Motilo jih je le to, da so tako siromašno obloženi vsak dan, čeprav priznajo, da so ob praznikih v prelepih narodnih nošah sila mični.

Vprašal sem jih, kako je pri njih na Nemškem in jim povedal, da potujem tudi jaz prvič v te kraje, da bi kaj lažje videl in slišal. Pa so mi pritrdili, da se dosti lažje vidi in sliši, pa tudi nauči, če ima človek dosti denarja, zakaj na Nemškem vlada velika draginja in je življenje dosti težje kakor pri nas. Za oči vsega dosti za trebnih pa premalo.

Tako smo prispeli v Avstrijo, ki na meji tudi dosti ne shtari in kmalu nas je hlapon potegnil skozi alpske predele proti Salzburgu. Noč, in vožnja sta nas zazibali v trdno spanje.

Salzburg. Avstrijsko-nemška meja. Zgodnje jutro. Nemški železničarji prevzemajo vlak. Skozi vozove gre uradnik in samo vpraša, če ima vsak svoj potni list. Vizuma namreč ni treba. Carinskega pregledovanja sploh ni. Vlak je točno ob uri odstopila proti Münchnu. V vlaklu se naenkrat po'avita dva ženski, ki pometata vozove, brišeta stekla in sedeže. V toaleti se vse umiva in čisti. Zadnji kolonjska voda. Vstopijo novi notniki resnih kakor izklesanih obrazov,

mi več takih Borskih mer. če drugega ne, vsaj prvo na dušek. In če hočeš Bavarca prav do srca užaliti, zabrusi mu v obraz, da je Prajs.

Mi seveda tega nečemo storiti in rajši pohvalimo bavarsko pivo. Takoj se jim raztegne obraz od zadovoljstva in bodi, romar, od koderkoli, počaščen boš.

Rade Pregare.

Pri vožnji čez Savo utonil

Zagorje, 28. decembra.

Sinoči okrog 18. je utonil v bližini železniške postaje Sava železniški delavec, 28 letni Jože Grabnar iz Zaušenika, občine St. Lambert. Grabnar je bil uslužben pri progovni sekciji Zagorje in je bil ta dan zaposlen na progi Sava-Zagorje. Po končanem delu ob 16 je šel z nekim prijateljem onkraj Save, kamor sta se pripeljala z Gerčanovim bodom. Okrog 18. sta se vrnila in naprosila brodarja Gerčana, da ju pripelje nazaj čez Savo. Ko so prišli v bližino kraja, je najbrže mislil Grabnar, da je brod pri kraju in je skočil mesto na zemljo v vodo. Seveda ga je voda takoj zakrila, pridrži si prijatelj sta čula samo par klicev na pomoč, potem pa je utihnilo. Prestrašena sta nekaj časa iskala ob obrežju Save, ali brezuspešno. Sava ga je najbrže naprej odplavila.

Pokojnik je bil sin uglednega posestnika in župana šentlambriškega gosposda Josipa Grabnarja. Tragična smrt splošno priljubljene mladčnice je vzbudilo globoko sočutstvo z nesrečno družino, ki je zgubila dobrega sina.

Velika tekma malih pevcev

(K ocenit barških kamarčkov.)

Smelo erdim, da je bila to zares velika tekma, ki je izšla med nekaterimi kolektivnimi s piko diferencno točk. Hlad boji je bil za prvo mesto in je sam ocenjevalec (možecem) priznal, da bi s taklo krasnimi pevci lahko nastopili na ocenit za nemškega mojstra v Lipskem.

V naslednjem rezultatu v ocenit in odličnosti gošteljov: V A razredu (lastna vsota 1929) si je pri težki konkurenci priborila prvo mesto kolektiva 4 kamarčkov G. Severja s 327 točkami. Odličnost velika zlatna kolajna in predhodno darilo, srebrni kovčegini venec.

Naslednja mesta so si priborili kolektivi naslednjih gošteljov: kot:

2. P. Godeša s 321 točkami; velika srebrna kolajna;

3. St. Oglebnikarja s 309 točkami; srebrna srebrna kolajna. V tej kolektivi je pevka pevka s 90 točkami;

4. A. Francijca s 297 točkami; velika srebrna kolajna;

5. A. Piskarja s 294 točkami; srebrna srebrna kolajna;

6. L. Rukovca iz Meribora s 286 točkami; velika bronasta kolajna;

7. P. Omlina s 279 točkami; srebrna bronasta kolajna;

8. V. Zupana s 267 točkami; srebrna bronasta kolajna. — Vsi odličnosti goštelji so iz Ljubljane, razen G. Rukovca, ki je iz Meribora.

V B razredu, to so skupljeni in stari pevci, ki na prvem mestu kolektiva G. A. Francijca iz Ljubljane s 333 točkami; odličnost velika zlatna kolajna;

2. G. Sever s 324 točkami; srebrna srebrna kolajna;

3. G. Oglebnikar s 312 točkami; velika srebrna kolajna;

4. G. Pr. Omlina s 303 točkami; srebrna srebrna kolajna;

5. G. P. Opleta s 291 točkami; srebrna bronasta kolajna;

6. G. K. Mächtig s 267 točkami; srebrna bronasta kolajna. — Tu naj omenimo, da dobe vsi odličnosti razen Rukovca še vsak častno diplomu.

Nadležje je posebna komisija društva za varstvo pitje priznala G. J. Urbanitju iz Ljubljane za lepo in zdravo pitje kromu veliko zlatno kolajno in častno diplomu, G. Fran. Supica iz Ljubljane pa z malo zlatno kolajno in častno diplomu za krasno razpisovalno poleklojko pitje kromu.

Posebna žalovanja gre tudi naši rodno-potni, ki je prenešala petje naših zmagovalnih kolektivov potom radi v svet.

J. K.

Velesenzacija!

Ho cowboy ljubi

Najmlajši junak Rex Bell

Ob 3., 4., 5., 6., 7. in 9.

KINO IDEAL

Sokol

Trboveljsko sokolsko gledališče

Trbovlje, 28. decembra.

Naše sokolsko gledališče nam je privedlo prejšnjo soboto zopet prijeten večer z vzporedno veseloigro »Gospod senator«. Naši diletanti so priznani dobri in se izpopolnjevali z vsakim nastopom, vendar bi si dovolil nekaj opazk, ki naj se ne smatrajo za zlohotno kritiko, temveč le za dobrohoten nasvet k izpopolnitvi, da ne bi igralci zašli v preveč šablonsko podajanje posameznih tipov.

Odlični je bil v vlogi in maski G. Odlaček kot senator Andersen. V gospodini Paradiževi (Helena Andersen) je imel prav dobro partnerico. Priporočil bi ji pa, da prevzame tudi kako drugo vlogo, ker bo sicer postala preveč šablonska. Prav dobri so bili v svojih vlogah G. Plavšak (Mittelbach, gđ. Cukjatičeva (Agata), G. Rak (dr. Gehring), Gđ. Gričeva (Zofija Petzold) je na odru še novinka. Navaditi se bo morala boljše izgovorjave. Gđ. Bellenzierjeva (Stefanija) je dobro podala navno institutko. G. Freyer (Oskar) prerad zaide v ton blaziranega aristokrata, kar v tej vlogi gotovo ni bilo na mestu. Gospodična Ramovževa (hišna) in G. Oblak (sluga) sta imela taktirski manjši vlogi. G. Seme (dr. Steiner) je še novinec, obeta pa postati dobra moč.

H koncu bi priporočal, naj se igralci ogibajo pretiravanju, ki sicer vzbuja pri nekaterih gledalcih bučen smeh, vendar vrže igro iz miljeja, v katerem naj bi bila podana.

V celotnem smo bili s predstavo popolnoma zadovoljni. Graje vredne je pa brezbriznost občinstva, ki kaže tako malo zanimanja za postržovalni trud domačih igralcev, medtem ko imajo mnoge manjvredne prireditve raznih špekulantov nabito polne dvorane.

R. P.

Sokol v Trbovljah. Zavedajoč se dobro prepotrebnega prosvetnega dela v Trbovljah, se je odločilo vodstvo Sokolskega gledališča, da ponovi na praznik Sv. Treh kraljev, t. j. v ponedeljek, dne 6. januarja ob 5. uri popoldne enega najuspešnejših komadov tekoče sezone, komedijo »Nedeljski oddih«, ki je žela pri vseh dosedanjih uprizoritvah častni uspeh. Ta, res zabavna in duhovita komedija je namenjena vsem, ki se zanimajo za odersko umetnost ter se ne bo pobirala nobena vstopnina, tako, da bo vstop vsakemu popolnoma prost. Da se pa prepričevali, ki bo na dan predstave pri blagajni, se bodo delile brezplačne vstopnice za omenjeno komedijo v kinematografih »Kino Sokol« in »Kino Trbovlje« na Novega leta dan, pri vseh predstavah Občinstvo se bo gotovo poslužilo te izredne ugodnosti, ter si že pravočasno preskrbelo brezplačne vstopnice.

Predstavitelj tečaj sokolske župe Svetozarja Mitelica v Novem Sadu je bil zaključen 19. novembra ob lepi udeležbi članskih in 6 članice. Predstavitelj so med drugimi namenskimi načelniki JSS br. Vojinović, dr. Pavlas, dr. Mirvoš, Vojinović, Teodorović itd.

Sokolski Glasnik prinaša v svoji zadnji številki na uvodnem mestu manifest starostne br. Oganja, ki ga je izdal ob prički vstopa v zlatno leto v Beogradu na dan 1. decembra, nato se vse običajne rubrike lista, ki so izredno razširjene. Objavljeni je na vidnem mestu novi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije in ponek izredne glavne sklepščice v Beogradu, kjer je sklenilo jugoslovensko Sokolstvo, da formalno pristopi k novi organizaciji. Izmed off je vedno dvoje: pogled na tedajšnje vesolovske zlate v Beogradu in na prva dela na njem.

Dopisi

JEŽICA. Tukajšnji posestniki so osnovali Ljudsko hranilnico in posojilnico, registrirano zadrugo z neomejeno zavezo. S tem je dana prilika, da si v potrebi lahko najame vsakdo potrebni kredit, obenem pa imajo vlagatelji zagotovljeno popolno varnost svojih vlog, ker je posojilnica z neomejeno zavezo in za vse jamčijo odbor in vsi zadrugniki. Za stranke posluje hranilnica vsako sredo od 4. do 6. in v nedeljo od 10. do 12. V Mali vasi v hiši trgovke G. Marije Snojlevo ob državnih cestih. Pri poslovanju dan je v nedeljo 29. t. m. — Na Silvestrov večer priredi Sokol igro »Kdo je blazen?«. Po igri prosti zabava in ples. Za telesne potrebe poskrbljeno. Začetek ob 20.

LOGATEC. Proslava 40-letnice oolnikkega in nezgodnega zavarovanja je primerom proslavila poslovalnica Ljubljanskega okrajnega urada. Kljub precejšnji zamudi vlaka je vztrajalo navzoče delavstvo. 50 po številu, in pazno sledilo poročevalcu G. Josipa Ambrožiča iz Ljubljane, ki je v zanimivem govoru poljudno prikazal vse zgodovinski razvoj socialnega zavarovanja od l. 1889. do danes. Mnogo zavarovancev se še ne zaveda dobrot, ki jih nudi zakon iz l. 1922. Samo starejši zavarovanci stari preizkušeni delavci vidijo razliko med prejšnjim in sedanjim socialnim zakoni. Kar je bila prej miloščina, je danes delavčeva pravica. To vzbuja zavest dolžnosti do dela. Zborovanje je vodil G. Žust. Slednjic je bila na predlog poverjenika OUZD G. Mušeta sprejeta resolucija, ki se izrekla za izvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja.

ZELEZNIKI. Poletni smo povedali, da se je pričelo z regulacijo Smelevo ob izlivu v Soru. To delo je v glavnem izvršeno, a popolna dograditev se dodela v prihodnji pomladi. Upamo, da bomo zdaj obvarovani pred nevarnostjo poplave od te strani.

Tukajšnja podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je priredila pred kratkim družabni večer pri podpredsedniku Demšarju na Zalihi. Zbrali so ob tej priliki za družbo 230 Din, za Sokola 100 Din in za maso po narodnem mučeniku pokojnem Vladimiru Gortanu, ki jo je opravil župnik in pesnik G. G. Anton Hribar v Suhi 15. t. m. Maše so se udeležili tudi nekatera društva iz Zelenikov. Govornikove krasne besede so padle na rodovitna tla. Za Gortanov sklad se je nabralo ob tej priliki 468.50 Din; denar je bil poslan na pristojno mesto. Podružnica je voščila monsig. Tomo Zupanu h njegovi 90letnici. Oba narodna praznika 1. in 17. decembra je praznovala šolska mladina zelo slovesno. Vsi patrijotje in prijatelji šolske mladine se radi udeležujejo teh proslav, mladina pa se zato s tem večjim navdušenjem pripravila na slovesnost. Iz vseh narodnih hiš so plapolale državne trobojnice. — Miklavžev večer je bil prirejen na dveh straneh. V nedeljo 15. decembra smo pokopali najstarejšega moža v Zeleznikih Jožeta Primožiča, po domače Tovša. Dosegel je visoko starost 89 let in je bil do lanskega leta izredno bistrega spomina. Od otroških let je vedel vse važnejše dogodke v podrobnostih s točnim datumom. N v m. p. l. — Dne 17. t. m. okrog pol 11. ponoči je pričelo goreti na Škrjencu. Sreča je bila, da so ogenj hitro opazili, ker je bilo v silni nevarnosti skladišče in obe žagi Škode ni posebene, razen staremu zagarju očetu Stimovcu je zgorela obleka in nekaj denarja. Revez je potreben pomoči in ga pripravimo dobrih srcem. Vsem dobrih ljudem želimo srečno Novo leto!

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Tukajšnje Sokolsko društvo priredi 31. t. m. ob 20. v lastnem domu Silvestrov večer. Na sporedu bo igra »Mutasti muzikanti«. Sledijo bodo šaljivi prizori, kupleti, polnočni govor, živa sila ter prosta zabava s plesom. Dobro došli vsi!

KOSTANJEVICA OB KRKL. V nedeljo 15. t. m. so vzporedili kostanjevski diletanti veseloigro v treh dejanjih »Poslednji mož«. Burni in dolgotrajni aplavz je dr. Fazal, kako potrebne so publiki silne prireditve. Vsi igralci so svoje vloge častno rešili, posebno polvalvo na našem pridnim dekletom, ki so se kljub svojem težkemu dnevnemu zaposlenju žrtvovala za vaje pozno v noč.

DOBOVA. V petek zvečer okrog desete ure se je hotel uthotapiti v župnišče nepoznan tat. Ker je bil v večnih vratih ključ ter jih ni mogel odpreti z vitrihom, si je hotel pomagati s svedrom. Napraviti je skušal luknjo, skozi katero bi iz notranje strani odprl vrata. Že si je napravil več lukni, ko so se zaradi ropota zbudili ženski, ki so ga žgnili. Ker tat gotovo ni imel

namen opraviti s tolikimi ljudmi, jo je bri odkril. — Enak, če ne isti izumov se je vrnil prejšnji večer v cerkev, kjer je pobral nekaj denarja. Cerkovnik je našel naslednje jutro cerkvena vrata odprta kakor tudi tabernakel na glavnem oltarju. Med Mostecom in Dobovo je imel neki avto defekt. Pri zasilenem popravilu je se najbrž izvršila eksplozija, ker je avto po porušilih očitvech zgorel. — Posestnica Planinc iz Velike Obreže se je vračala iz sobotnega sejma v Brežicah. Ko se je v gneči vzbela v Brežicah na vlak, je začutila nekaj pritisk na mesto, kjer je shranjevala 400 Din. Hitro poseže v žep, ki pa je bil na žalost že prazen. Nekaj možki se ji je zdel sumljiv, toda spoznati ga ni mogla, druga pa tudi ni ukrenila in tako je ostala brez denarja.

VELENJE. Pred kratkim so po okolici krožile vesti o tragičnem koncu šoferja Janka Keržiča, zaposlenega pri avtopodjetju G. Kušerja. Ker se o njegovi tragični smrti po listih in med ljudstvom širijo neresnične vesti, smo primorani zaradi rodbine in javnosti pojasniti naključje njegove smrti. Ugodnega dne med 18. in 19. uro je vozil šofer Keržič avtobus iz Velenja v smeri proti Slovenjgradu. Malo za postajo Raka je zavozil tako nesrečno, da je voz obital v močvirje tik mimo tekočega potoka Rake. Ker avtobus ni pravočasno dospel na postajo Dolje, se je podjetniku G. Kušerju dozdevalo, da se je nekaj pripetilo in odpeljal se je avtobusu nasproti. Okrog 22. je dospel na kraj nesreče. Od daleč so že zapazili razsvetljen avto z odprtimi vrati in s ključji, vtiakljenimi v stikaču, a brez šoferja. Kakor je preiskava ugotovila je šofer gotovo iskal pot, da bi avto izpeljal na je pri tem v temni noči padel v derobo Rake. Močno narasla reka je odplavila njegovo truplo kaka 2 km od kraja nesreče, kjer so ga našli šele devet dni. Vest, da je bil napaden in oropan in da so napadalec akali avto odpelati, ne odgovarjajo resnici. Tudi vesti o samomoru so neresnične. Tragične smrti je kriva edino nesreča. — Zdravstveni dom iz Celja si je že dvakrat izbral naš romantičen breg za počitniško kolonijo. Lastnik graščine, kjer je bila dca nastanjena, se je po svojih močeh potrudil za kolonijo. Samo pitne vode je primanjkovalo zlasti letos ob dolgotrajni suši. Da bi se temu odpravilo, se je šel Zdravstvenega doma gosp. dr. Rebrnik zavezal na zgradbo modernega vodnjaka. Svojo zasnovo je tudi uspešno izvedel. Vsi tržani in okoličani smo mu za to hvaležni.

Živahna gradbenost

Kranj, 28. dec.

Povojni razvoj gorenske metropole je pač prav dobro poznan, saj je bilo v povojnih letih do danes zgrajenih pet tekstilnih tvornic ter več večjih trikotaršnih podjetij, da omenimo le največje. V zvezi z industrializacijo se je vedno bolj občutila stanovanjska kriza, ki je pospešila tudi večje gibanje v gradnji večjih in manjših stanovanjskih hiš in vil. Tako so nastali povsem novi mestni deli: kolonija vil in hiš pod Jelenovim klancem ob Majdičevem mlina do Suhadolnikove hiše, nadalje nova kolonija hiš za mestnim pokopališčem ter poleg Fidra in ob starem drevedu na Bežakovem.

V letošnjem letu je bilo gradbeno gibanje v našem mestu največje in najbolj živahno od povojnih let. Občinska stavbena komisija je bila zaposlena kot redko kdaj skozi vso sezono. O tem tudi številke dovolj lasno govore. Samo mestna občina je izdala v svojem področju 53 stavenh dovoljenj za zidanje novih hiš in za adaptacijo starih ter 21 uporabnih dovoljenj.

K temu je treba še prišteti dovoljenja, ki jih je izdalo sresko načelstvo kot obrtno oblastvo. Tako so bila letošnja spomlad dovršena gradbena dela pri tekstilnih tvornicah »Jugobruno« na gorenji Savi. Tovarne že danes, ko še niso v polnem obratu, zaposlujejo več sto delavcev in delavk. V leseni so pričeli z gradbo novega skladišča in s povečanjem belilnice in tiskarne. Enako so bila dokončana letos gradbena dela pri tekstilni tovarni Franc Sirc na Gastelem.

Letos je bilo v mestnem pomehlu zgrajenih 24 novih stanovanjskih hiš. Zidali so ob poti v stari drevedor pod gimnazijo: Anton Sorn, Al. Zakrajšek, Josip Serajnik, Avgust Zadnikar, Franc Markič, V. Mihelič, Justina Miklavčič, Leopold Batič, v koprskem predmestju: Ivan Savnik, Jakob Gabrič, Franc Grošelj, Jernej Ribnikar, Fr. Pelko, Ignacij Andrašič, dr. Kugler; na Bežakovem ob gornji poti v starem drevedu: Ivan Petrovič, Valentina Gorianc, Iv. Romšak, Ivan Rant, Josip Pernuš, na Glavnem trgu: Jernej Kušan; na Gorenji Savi: Janez Ješe, Ivan Kovačič, Jernej Malovrh.

Izmed številnih adaptacij naj omenimo Franc Holchaker je preuredil bivšo Folkerjevo hišo na Glavnem trgu, dr. Eržen je dvignil hišo na Glavnem trgu za eno nadstropje, prezidava Gaviškega doma ter Delavškega doma, dograditev 2. nadstropja pri hotelu »Jelen« in gradba trinadstropnega hotela »Stara pošta«. Največji odstotek posestnikov, ki so zidali letos svoje hiše, spada k obrtniškim stavu.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 29. ob 15.: Nevesta s kroso. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ob 20.: Naš gosnod župnik. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 30. Zavrto.

Torek, 31. ob 21.: Naš gosnod župnik. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Sreda, 1. januarja ob 15.: Peterčkov po slednje sanje. Izven. — Ob 20.: Velika abeceda. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 29. ob 15.: Pri treh mladostnikih. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ob 20.: Mignon. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. G. stuleta ga. Krista Sarkotič in G. Vitan.

Ponedeljek, 30. Zavrto.

Torek, 31. ob 16.: Mamezelle Ntousche. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Sreda, 1. januarja ob 15.: Car in boma. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob pol 20.: Tičar. Opera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Nedelja, 29. ob 15.: Charleyjeva teta. Privedov Riedega kriza. — Ob 20.: Radikalna kava.

Samo 10 danov in jutri!

Pomnite in ne zamudite!

Velikim deljenjem in maloprodajnim cijenama

Osveta moloha

Sedem dejanj ljubozna in pustolovična. Posneto na Javi, na Kitajskem, v Egiptu, Skandinaviji i. t. d.

Ob 3.11, 3.15, 3.20, 3.25, 3.30, 3.35

Tel. 2730

Kino LJUBLJANSKI DVOR

Domače vesti

* Z beogradske univerze. Na seji sveta filozofske fakultete beogradske univerze je bil soglasno izvoljen dr. Ljubisa Glišić za izrednega profesorja botanike.

* Osebnost. Gosp. André Boissier, prej francoski konzul v Zagrebu in Ljubljani, sedaj konzul v Zagrebu in Splitu je imenovan za generalnega konzula.

* Razpis dveh sodniških mest. Na podlagi člena 1. uredbе za sodnike okrajnih, okrožnih in trgovskih sodišč se razpisuje natečaj za popolnjenje dveh izpraznjenih sodniških mest pri deželni sodišču v Ljubljani. Opremljene prošnje naj se predložijo po službenem potu ministrstvu pravde.

* Škol dr. Dobrovič v avdiciji. Škol v Baru v Črni gori dr. Dobrovič, ki se je več mesecev mudil v Ameriki in se pogajal s Fordom v zadevi ustanovitve avtomobilske tovarne v Baru, je bil te dni sprejet v avdiciji pri Nj. Vel. kralju Aleksandru.

* Pregled oseb, ki izgube invalidnosti. Minister vojske in mornarice je odredil, da se osebe, ki po novem invalidskem zakonu izgube pravico za prejemanje invalidnine zaradi tega, ker so ocenjene z manj kot 30 % nesposobnosti za delo, morajo ponovno pregledati glede njihove sposobnosti, oziroma omejene sposobnosti za vršenje vojaške službe kot osebni obvezniki. Pregled se mora izvršiti tako, da se za sedaj izvrši pregled onih oseb, ki so iz obdobja v neposredni bližini kraja, kjer so štabne komande polkovnega vojnega okrožja, osebe iz oddaljenih občin pa se bodo pregledale, ko se bodo vrstili nabori v prihodnjem letu. Temu pregledu se morajo podvreči vsi oni invalidi, ki so ocenjeni z manj kot 30 % sposobnosti za delo in so bili rojeni leta 1881. ali pa prej.

* Zakon o zaščiti avtorskega prava je objavljen v »Službenih Novinah« z dne 27. decembra t. l. ter je s tem dnem stopil v veljavo.

* Uradniške legitimacije. Generalni inšpektor celokupnega prometa je izdal naslednje obvestilo: V zadnjem času se pristojna državna oblastva obračajo na generalno direktorijo državnih železnic v zadevi izdajanja legitimacij za znizano železniško vožnjo civilnim in vojaškim uradnikom ter članom njihovih rodbin in upokojencem ter njihovim rodbinskim članom. Da se prepreči nepotrebno pisarjenje, se prizadeva opozarjati, naj se v tej zadevi obračajo na oblastne železniške direktorije, v področju dravske banovine torej na direktorijo državnih železnic v Ljubljani.

* Vse naše železnice vozijo redno. Kakor poročajo iz Beograda, so vse železniške proge v naši državi očistišne snega, tako da se železniški promet vrši zopet normalno.

* Mešane luksuzne cigarete. Uprava državnih monopolov je uvedla v promet novo pakovanje luksuznih cigaret v kolekciji po 80 komadov v eni škatli. Vsaka škatla vsebuje po 10 komadov cigaret »Karaorgijev«, »Jadrans«, »Kosovo« in »Smaragdija« ter po 20 komadov cigaret »Strumica« in »Vardar«. Cena eni taki škatli je 70 dinarjev.

* Smederevsko grozdje v inozemstvo. Letošnje jesen se je izvozilo 1.100.000 kg smederevskega grozdja v vrednosti 4 milijone 300.000 Din v inozemstvo zlasti v Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo in Poljsko. Grozdje se je torej prodajalo povprečno po 4 Din kilogram.

* Sarajevski »Napredak« prodal svoje imetje. V Sarajevu je bila te dni izvršena velika transakcija. Tamkajšnje kulturno društvo »Napredak«, ki je razvijalo hvalno vredno prosvetno delovanje, je vse svoje imetje, obstoječe iz velike palače na Aleksandrovi cesti in drugih objektov, založilo pri »Zadrugi za štednjak«, za 1.200.000 Din. Te dni je bila vsa ta imovina prodana za 1.500.000 Din. Palačo je kupila vrhbosarska nadškofija v Sarajevu. Ker ti objekti predstavljajo veliko vrednost, je ta transakcija izzvala v Sarajevu živo zanimanje in različne komentare.

* Smrtina kosa. V Rožni dolini je umrl kličavničarski delovodja in posestnik g. Josip Lampič. Pogreb priljubljenega pokojnika bo danes ob pol 16. na pokopališču k Sv. Križu. — V Ljubljani je preminula g. Jerica Kocjanova, katere pogreb bo danes ob 16. na pokopališču k Sv. Križu. — Na Glincah je umrl g. Ivan Vrhunc. Pogreb bo v ponedeljek ob 14. na pokopališču na Viču. Pokojnikom blag spomin, žalujocim naše sožalje!

* Nezgoda na lovu. Iz Splita poročajo, da se je na sredi večer tanka »Injenu« odvetniku dr. Leontiću na lovu pripetila nezgoda, ki pa na srečo ni imela hujših posledic. Nekoliko zrn naboja iz lovske puške, se je odbilo od strme skale. Eno zrno je dr. Leontić zadelo pod desnimi očesom ter se je bilo bati, da bo oko izgubljeno. Pri poznejšem pregledu se je ugotovilo, da oko ni poškodovano.

* Hrvatska pesnica v nemškem jeziku. Prejeli smo: V Münchenu je izšla te dni v nemškem jeziku zbirka pesmi Pavle Preradovičeve z naslovom »Südlische Sommer«. Cena vezani knjižici je 4 marke. Pesnica je vnučica hrvatskega pesnika Petra Preradoviča, kar je razvidno tudi iz uvodne po-

sveštve knjige. Nekatere pesmi odkrivajo žensko dušo v njenem brepenenju in njeni osamelosti. Mnogo pesmic je nastalo na potovanjih, zopet druge pa so prigodnice, vzklik ob posebnih doživljajih. Nas bodo posebno zanimali pesmi, ki nam v vezanih slikah prikazujejo istrsko obalo in lepoto našega morja ter izražajo globoko domoljubje pesničinu po sinjih valovih Jadrana.

* Smrt zaradi božičnega streljanja. V vasi Lopar na otoku Rabu se je na božič pripetila huda nesreča. Kmet Grabč je v počaščenje velikega praznika streljal s pištolo ter pri tem zadell v trebuh dvanašletnega dečka Marjana Kumiča. Nesrečnega dečka so prepeljali v šibeniško bolnico, kjer je naslednjo noč izdihnil.

* Vlomilski sodrži na dečeli. V trgovini Franceta Ločnikarja v Arčunu v bližini Vojnika je bil izvršen prednočni izredno drzen vlom. V tamošnji okolici sta se pojavila že pred dnevi dva sumljiva moška, ki sta se oglašala na predvečer vzloma tudi pri Ločnikarju. Ker sta bila videti precej nevarna, so ju kratko odslovili, nakar sta izginila. Iz trgovine je zmanjkalo okrog 40 metrov črnega sukna, 20 srajc, več dežnikov, 8 pletenih jopic, 50 m belega platna, kosov površnih, razne jestvine, več škatelj cigaret in čokolade ter nekaj kovanega denarja. Skupna škoda znaša 7980 Din. — V Trbovljah je nekdo pokradel raznim delavcem obleko, čevlje, perilo in drugo. Tatvine je muno osumljen 26 letni France L., ki

Moje Venetian lepotilne preparate

dobite samo v

Drogeriji »Adrija«, Mr. ph. S. Borčić

Ljubljana, Selemurgova ulica št. 1

Elizabeth Arden

je po dejanju seznan kam pobegnil in ga orožniki ne morejo izslediti. Okradeni delavci so oškodovani skupno za okrog 2500 Din vrednosti. — V župnišče v Sv. Petru pod Sv. Gorami je vložil te dni neki Anton K., doma iz tamošnje okolice. Tat si je nabral že precej raznih vrednosti, vendar so ga pri tem zalotili uslužbenci in ga prepodili. Med begom je moral tat odvreči marsikako stvar, tako da je oškodoval župnika le za okrog 100 Din vrednosti.

* Uzalosčen oče se obesil. V Stari Moravici se je te dni obesil 68 letni starostnik Stevan Nagy Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da mora v smrt, ker ga je njegov sin materijalno uničil.

* Zažgal svojo hišo, ker najemnik ni plačal najemnine. V okolici Subotice se je te dni pripetil zanimiv dogodek. Sedemdesetletni starostnik Pavle Barac je zažgal svojo hišo samo zato, ker mu njegov najemnik že dolgo časa ni plačal najemnine, a se tudi ni hotel izseliti. Hiša je zgorela do tal. Barac je bil aretiran in izročen sodišču.

* Za jugoslovensko Matice je daroval g. Ernest Hieng 100 Din kot svoj honorar, ki

Vabilo

Vse cenjene stalne pa tudi druge goste

Operne kleti

v Gledališki ulici št. 2

si dovoljujeva vabiti na dan Novega leta po starem zlatem primorjanskem običaju

na brezplačno poskušnjo

mandolatlijev, domačih krofov ter čašico maraschina in originalnega medicinskega konjaka.

Vabiva k velikemu odzivu, želeč obenem vsem srečno in veselo novo leto!

Lozić & Padovan

veletrgovina vina

in gostilna Operna klet

se mu je priznal kot izvedenec v neki pravdi.

ITO — zobna pasta najboljša!

* Oblike in klobuke kemično čist, barva in pliska tovarna Jos. Reich.

* Gospodinj! Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

* Volnene nogavice, pletenine in rokavice po nizkih cenah pri tvrdki Karel Prelog, Ljubljana.

* Darila trajne vrednosti se nakupi v zlatu in srebru, F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica 1.

* Starši, varujte svoje otroke pred prehladom in vratnimi boleznimi! Te besede veljajo vsem skrbnim staršem. Sedanj letni čas predstavlja s svojo nestalno temperaturo posebno nevarnost prehlada za otroke. Pojavljajo se boleznimi v vratu, ki niso samo trenutno neprijetne, nego lahko pomenjajo resno obolenje. Zaradi tega je potrebno dajati otrokom dobro varovalno sredstvo, kakor so na primer pastile Panflavin. Posebno om otroci, ki obiskujejo šolo, morajo imeti pastile Panflavin, ker je nevarnost okuženja tam, kjer se zbira dosti otrok, zelo velika.

* Darujte podporo našemu društvu slepih, Ljubljana, Ključavničarska ulica 3-II.

Iz Ljubljane

* Oglejte si razstave francoske grafike 19. in 20. stoletja v Narodnem domu, kar bo odprta samo še nekaj dni!

* Izpraznjevanje pisemskih nabiralnikov v Ljubljani. Prešli smo. Od 1. januarja dalje se bodo izpraznjevali pisemski nabiralniki v Ljubljani s avtomobilom. Avtomobil bo odhajal z glavne pošte v južni in zapadni del mesta ob 8. 13. in ob 20. v severni in vzhodni del mesta (meja: Aleksandrova cesta, Prešernova ulica, Marijin trg, Stritarjeva ulica) pa ob 9.15, 14.15 in 21.15. V sredini mesta se bodo izpraznjevali nabiralniki tudi še ob 18.30 (odhod s pošte). Ob nedeljah in praznikih odpade dopoldansko izpraznjevanje in izpraznjevanje ob 18.30. Pisemski nabiralniki se opremijo s premičnimi kontrolnimi tablicami.

* Iz gledališča. Danes popoldne se bo pela v operi priljubljena opera »Pri treh mladenkah« pri znanih cenah. Srečo bo opera »Mignon« s Kristo Sarkotičev kot gostom v naslovni vlogi. Ostoval bo tudi Vičar iz Zagreba v vlogi Viliha. V vlogi Lotarja bo nastopil naš odlični basist Betetto, ki je soper ozdravel. — V drami se bo ob 15. uprizorila Strmbergova »Nevesta s krono«, srečo bo »Naš gospod župnik« s Cesarjem v glavni vlogi. Obe predstavi ljudski po znanih cenah. — Na Silvestrovo se bo igrala v drami veselotona »Naš gospod župnik« pri znanih cenah.

Slovenska Matica ima v zalogi

nekaj izvodov

FAKSIMILIRANE

(BLASNIKOVE) IZDAJE

PREŠERNOVIH POEZIJ

po pesnikovem rokopisu

iz leta 1846. 17367

v črni kartonski knjižici

Cena 220 Din. Tudi na obroke.

Drogerija „Sanitas“

Je v Ljubljani samo ena:

NA DUNAJSKI CESTI ŠTEV. 5

(bivša Prelihova hiša)

Za praznike priporočamo gostilna

»FAJMOŠTER«

slednja vina:

namizno belo	Din 12—
črno »otelo«	» 12—
bizeljec	» 14—
cvček	» 16—
portugalka	» 16—
rizling	» 16—
burgundec	» 20—
silvanec	» 22—

* Zadnjikrat »Simba«. Danes ob 11. dopoldne bo predvajala ZKD zadnjikrat divni vellefilm »Simba«. Odrasli in mladi naj zato danes uporabijo zadnjo priliko in naj pohite v Eklitni kino Matica, da si ogledajo to bajno veledelo filmske kamere.

* Predsedniki ruskih organizacij v Ljubljani so poslali Društva narodov naslednji protest zaradi krvočelnosti sovjetskega četa, ki so na kitajskem teritoriju strahovale tudi vasi z ruskim prebivalstvom. »Potrdi zaradi krvavih pohodov sovjetskih armad med mirnim prebivalstvom v naselbinah na teritoriju Kine, pri katerih niso bili izvzeti niti otroci niti ženske ter invalidi, upamo, da Društvo narodov ne bo prišlo preko tega deštva brez obsoide.«

* Sentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11, posluje v zimskem času tudi ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. dopoldne. — »Prisega ob polnoči«, zadnjič v sezoni ponovi Sentjakobski gledališki oder na novega leta dan. Opozorjamo na to poslednjo uprizoritev vse one, ki niso imeli doselej prilike ogledati si delo naše Marnice.

Za novoletno številko „Jutra“ samo še jutri ves dan,

bomo sprejemali voščila in druge oglase

le v nujnih primerih bomo sprejemali oglase še v torek dopoldne

Prosimo torej pravočasnih naročil

Oglasni oddelek »Jutra«

Predprodaja vstopnic v trgovini g. Mišoa Karničnika, Stari trg 18., od ponedeljka dalje.

Kam pa hitiš, Francelj?

Orem naravnost v gramofonsko trgovino »TEHNIK« Josip Banjal, Ljubljana, Miklošičeva c. 20, v palači Okrožnega urada, tam se dobi izboren gramofon kovčeg oblika z 10 ploščami po mojem okusu samo za

Din 900.—

Velika izbira gramofonov Columbia, His Master's Voice, Odeon itd. po najnižjih cenah. Kolosalna izbira plošč.

Prodaja tudi na obroke!

Se priporoča:

»TEHNIK« JOSIP BANJAL, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. Nasproti sodišča.

* Vlom v izložbeno okno. V noči na petek je bil izvršen drzen vlom v izložbeno okno trgovce Marije Bizjakove na Celovški cesti 71. Vlomilec je izrezal šipo ter ukradel okrog 20 robov, 3 pare volnenih ženskih nogavic in več drugih predmetov. Tatvino je že ponoči opazil stražnik, ki je skušal vlomilcu slediti, vendar se mu ni posrečilo prijeti zlikovca.

* Tatvina izpred trgovine. Prednočnijs je nekdo ukradel izpred trgovine Frančiške Slovnikove na Starem trgu nov moški površnik rjave barve. Tatvina je morala biti izvršena ob nastopu mraka, vendar so jo v trgovini opazili šele neposredno pred zaprtjem lokala.

Tako v »Jutru« črno na belem stoji, profesor Voronov pomlaja ljudi. Hoče li res se pomladiti, moraš krepčilli BUDDHA čaj piti! Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva ulica.

* Tatovi koles na deca tudi pozimi. Navzlic snegu in slabim cestam so tatvine koles še vedno zelo pogoste. Tudi te dni, ko vlada po ulicah grda brozga in leži povod sneg, sta bili izvršeni dve tatvini koles. Prvo kolo je ukradel nekdo mesarju Antonu Kastelcu iz Anžičeve gostilne v Hradecku z vasi. Kastelčev kolo je bilo znamke Wafflenrad s tovarniško številko 3132420. Drugo kolo je bilo ukradeno mesarju Francetu Janežiču iz Lisjakove gostilne na Mesarski cesti. Na Janežičevem kolesu je bilo privezanega tudi nekaj mesa, tako da je imej tat obenem tudi lepo večerjo, ki si jo je dal pripraviti najbrže v družini sebi enakih tovarišev.

MANOFIN

očisti belo emajlirano opremo od mastnih madežev in to brez vsake škode na opremo.

Doza po Din 8.— in 13.

Dobi se v drogerijah, parfumerijah in specializiranih trgovinah.

Naredila sprejema glavno zastopstvo Manofina - Novomesto.

v Ljubljani: DROGERIJA GREGORIO.

* Pesko društvo »Ljubljanski Zvon«, Danes dopoldne ob 11. moški zbor, jutri v ponedeljek ob pol 20. mešani zbor.

* Československá Obec v Ljubljani. Sylestr na kuželkách »U Miklošičev, Kolodvorska ulica, i pro nekuželáče. Československa Obec v Ljubljani zve své příznivce na loutkové představení. Jež se pořádá dnes o pol 4. hod. odpol. v Národním domě. Hraje se veselohra »Kašpárek a hastrman«, která dosáhla při premiéře velkého úspěchu.

* Silvestrovanje v baru »Emona«. Tradicionalno silvestrovanje, ki ga vsako leto priredi naš aglini SK »Mirija«, je letos oboateko za novo izredno prilivčnost: vršilo se bo v prilaznih restavracijskih prostorih kavarn »Emona«, kjer se je svojčas nahajal bar »Emona«. Poleg tega je za to priliko »Mirija« angažirala priznana najboljši ljubljanski plesni jazz »Merkurjev« dancinband, katerega člani so nalašč za to priliko naštudirali bogat plesni program, ki bo obiskovalcem nudil dovolj zabave in razvedril.

Sokol Moste priredi Silvestrov večer

v torek, 31. d. m. s plesom in različnim zabavnim sporedom, v svojem domu. Začetek ob 8.

la med pričakovanjem prihoda novega leta. Tudi je splošno znano, da »Mirija« vselej poskrbi za dobro kapljico in okusen prigrizek, zato naj ne bo Ljubljancina, ki ne bi prišel na silvestrovanje »Mirije«.

* Dne 3. januarja velika veselica Črni Metodove družbe v Narodnem domu (vhod z Bielweisove ceste)

* Sokolsko društvo v Štepanju vadi priredi »Silvestrov večer« v novem sokolskem domu v torek 31. tm. ob 20. — Za prijetno zabavo je poskrbljeno. Zato vabimo vse prijatelje našega društva. Zdravo — Odbor.

* »Ljubljanski Zvon« ima svoj Silvestrov večer letos v hotelu »Bellevue«. Vsi prijatelji in ljubitelji društva in lepe pesmi dobro došli! Začetek ob 8. zvečer. Za prvovrstno postrežbo nam jamči restavracija g. Sterk. Pester program. Za udeležence bo vozil avto od Figovca do šišenske cerkve!

* Silvestrov večer na Taboru bo tudi letos prireditelj v velikem slogu v vseh prostorih Sokola L, ki bodo primerno kurjeni. Začetek bo ob 20. Vstopnina 10 Din za osebo. Predprodaja vstopnic v društvenih pisarni v jurek ob 16. dalje. Ker bo prireditelj pri pogrnjenih mizah, so prostori na morej rezervirati. Spored večera bo obširen ter bo trajal do polnoči, nakar bo sledil ples. Za dobro plačilo in za mirno jedi bo v polni meri poskrbljeno.

Najbolj se ubranite ozeblin

še si redno kopljejte roke in noge v soli Sv. Roka in nato namažite s masno Pierrot-Lanolin-kremo ali glicerinom.

DROGERIJA GREGORIO

Ljubljana, Prešernova 6.

VSE LETO vam bo služil
Dr. Omerček Festivali Kalendar 1939
Miklošičeva 6, Ljubljana

* Silvestrov večer, katerega priredi pevsko društvo »Slavec« v Mestnem domu, bo nudil obiskovalcem zadovoljstvo pri izvrstni kapljici iz Gradove kleti s pristnim domačim prigrizkom. Pester spored.

Silvestrovanje

Sokola L. na Taboru

17.483

* Društvo »Soča« priredi v vseh prostorih Kazine Silvestrov večer. Spored bo zelo zanimiv in zabaven poln: kakor solon dvospevi, kuplet in prvovrstni jazz-band Prehod iz starega v novo leto bo spremljal čas primeren nagovor. Sledila bo prosta zabava s plesom. Vabljeno!

Najboljše lovsko in obrambno orožje ter municijo dobite pri
A. RUTAR, puškar, Celje.

* Na Silvestrov večer uprizori ljubljanska drama nadvse zabavno komedijo »Naš gospod župnik«. Kdor boče dočakati novo leto v veseljem razpolženju, naj si pravoča-

Silvestrov večer

S. K. Mirije

v torek zvečer

v baru »Emona«

Vse poslovne knjige, koledarje in pisarniške potrebščine

M. Tičar, Ljubljana

mo prekratki vetropis, ker je pričakovati velikega navela pri večerni blagajni. Predstava se bo začela ob 21.

— »Slovanova« plesna vala danes ob 18. pri Jernejcu.

— Za novoletna darila se priporoča ljudka F. Čuden, Prešernova ulica 1.

— Družabni popoldan SO »Preporoda« bo danes ob 15. v areni Narodnega doma. Vabljeni prijatelji in prijateljice plesa!

Velika nemško-ruska senzacija!

12 razbojnikov

(Das Donkosakenlied)

Kino Dvor.

Iz Celja

— Nov sneg. Predvčeršnjim popoldne in večerjajo celo noč je v Celju močno mežilo. Ker je bil sneg moker in težak, je napravil strašno razdelanje na telefonskih električnih žicah, ki so se potrgale in preproge večino vseh mestne ceste in ulice.

— Smuški tečaj SPD v Celju. Savinjska podružnica SPD v Celju priredi za novince brezplačen smuški tečaj. Teoretičen pouk se prične v četrtek 2. januarja ob 20. v telovadnici celjskega Sokola v mestni osnovni šoli. Prijave se sprejemajo zvečer v telovadnici. Vso smuško opremo je treba prinesiti s seboj. Pregledala se bo vsa oprema in bo dana vsa potrebna navodila. Pouk se bo vršil deloma v telovadnici, deloma pa na dvorišču v snegu.

— Razne izgube in najdbe. Tinec Rakusova, stanujoča na Mariborski cesti, je izgubila v mestu zavitek, v katerem je imela novo žensko čepico. — Na Mariborski cesti je bil najden volnen šal. V mestu je bila najdena denarnica z manjšo vsoto denarja. Posestnik Avgust Žagar iz Loznice je našel poleg okraja ceste nedaleč od železniške proge v Debru pri Laškem železno plinsko cev, na kateri je bil napis »D. D. Rušev. Cev je najbrže padla iz vlaka ali pa je bila namenoma vržena iz nje.

Damsko in posteljno perilo, fino in elegantno izvršuje proti naročilu in po meri M. SRIBAR, Aleksandrova ulica št. 2 (Poleg D. Zamparuti). Bogata izbira vseh vrst čipk in krasnih filit motivov.

— Pretep na ulici. Pred dnevi sta se neke večer na Kerkovem trgu spoprijela celjska avtomobilska izvoščka Emerik T. in Oskar R. Pravi vzrok prepira se ni dal ugotoviti, pač pa je točno dejstvo, da je prejel Oskar več zausnik. Njegov jezni tovariš ga je tudi podrl na tla. Oskar je v evadbi navedel da je Emerik kmet in rokavi tudi odprti nož, kar pa 2 navzoči prič kakor tudi T. sam odločno zanikajo.

— Aretirani trije kralji. V Centarjevi ulici je prišla policija 3 fantiče Ljubljanske, ki so maskirani in oblečeni v duhovniških oblekah predstavljajoči svete Tri kralje hodili od hiše do hiše, prepevali kolednice in pobirali svetle darjare. Na stražnici so povedali, da se skrivajo pod maskami osebe 16 letnega Franceta Č., 14 letnega Mirka Č. in 14 letnega Franca L. Izgovarjali so se, da so njihovi stariši rovní in da jim ne morejo nabavljati obleke ter plačevati šolnine. Tri kralje je policija odpravila v belo Ljubljano.

— Ljubenziv nezakonski mož. V nekem celjskem javnem lokalu je 45 letni pekar Jakob P. v vtičenem stanju hotel z odprtmi možem zabosti svojo priljeznico Marijo L. Posredovati je morala policija, kateri je napadenka povedala, da je P. skušal še dvakrat izvršiti enako namero na njej in njenem otroku. Otroka je nekdo rešila samo na ta način, da ga je vrgla skozi okno na cesto. Da bo odšel varna pred svojim ljubimcem, se je preselila z otrokom v Maribor.

— Nelmenovani od Sv. Jerneja je dovolal za ubogo družino Čehnerjevo 30 Din.

— Svoboda v Celju priredi v torek Silvestrov večer v Narodnem domu.

— Zobni atele Hinka Zagorčiča je po vrnitvi s potovanja zopet odprt.

Iz Maribora

— Pred otvoritvijo okrožnega finančnega inspektorata v Mariboru. V rešitvijo finančnega ministrstva, po kateri se s 1. januarjem 1930. osnuje v Mariboru okrožni finančni inspektorat na področju mariborskega okrožja, se je vsaj delno uresničila želja naših gospodarskih krogov po obnovi višje finančne institucije, ki je bila z ukinitvijo nekdanjega finančnega ravnateljstva demonstrirana. Kakor doznavamo bo vodja in uradnišni novega okrožnega inspektorata imenovani že v nekaj dneh in bo urad potem takoj pričel poslovati. Nastanjen bo po dosedanjih načrtih najbrže v palači bivšega velikega županstva. V njegov delokrog bodo spadale vse revizije davčnih odmer in mu bo pridelen tudi tozadevni odbor, odnosno svet. Razen tega pa bo novi inspektorat prevzel od finančne direktorije v Ljubljani tudi nekatere druge agende druge instance, tako da se bodo poslej reševale v Mariboru skoraj vse zadeve pri katerih je več ali manj potrebna osebna navzočnost ali intervencija prizadelih strank. S tem bo vsesplošno ustreženo obli želji prebivalstva ki se je doslej pritoževalo zaradi oddaljenih potovanj v Ljubljano. Ker se bodo v novem letu odmeriali nekateri davki na novo, bo inspektorat že takoj spočetka imel veliko posla. Ustanovitev tega urada moremo tedaj kar na topleje pozdraviti.

— Vprašanje ekspoziturne okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru je v načelu več ali manj že rešeno. Potek akcije je napredoval v toliko, da se bo ekspozitura že v letu 1930. skoraj gotovo otvorila. V splošnem gre sedaj le še za nastanitev, ker Okrožni urad še nima svoje stavbe, temveč jo bo pričel graditi šele spomladi. Merodajni faktorji pa bodo gotovo storiili vse da se dogotovitve projektirane palače

načrta provizorično rešitev tega vprašanja, kar pa odsotnosti tolikih uradov iz Maribora itak ne bo težko. S to novo ekspozituro bo naše mesto vsaj deloma zopet pokrito iz gube leta 1929.

— Nedelja v gledališču. Danes se bo ponovila Doboviškova velezabavna burka s petjem »Radikalna kura«, ki je pri vseh dosedanjih uprizoritvah izvala satire smeha. Prikljubljena in učinkovita opereta »Orlov« se bo ponovila tudi v letošnji sezoni v deloma novi zasedbi.

— Uradni dnevi komisarija za agrarne operacije v Mariboru, ki so se doslej vršili vsak prvi četrtek v prostorih mariborskega oblastnega odbora, se bodo po odredbi komisije za agrarne operacije v Ljubljani vršili od sedaj vsako prvo soboto v mesecu in če je ta dan praznik, prihodnjo soboto od 10. do 13. ure v prostorih sreskega načelnika Maribor, levi breg. Prvi uradni dan bo dne 4. januarja 1930.

Iz Kamnika

— Slovo zaslužnega narodnega delavca. S 1. januarjem se preseli iz Kamnika v Ljubljano kontrolor davčne uprave g. Franc Marinc. Ni bilo narodnega in naprednega društva, katerega član bi ne bil g. Marinc. V Kamniku se je naselil v juniju 1919., torej pred 10. leti. Kot navdušen pevec je takoj pristopil k »Lirici«, kjer je 10 let prepeval kot drugi tenor, obenem pa bil vsa doba nenadomestljiv blagajnik. Kot izvrsten interpret komičnih vlog je sodeloval v dramskem odseku Čitalnice šest let. Gosпода Marinc in njegovo gospo soprogo bodo napredna društva zelo pogrešala. Gosпод Marinc bo nastopil poslednjič na odru na Silvestrov večer z izbranimi kupletji. Njegovi prijatelji ga počastimo ob zadnjem nastopu z veliko udeležbo.

— Smuščari v Kamniških planinah. Za božične praznike je posetilo Veliko planin mnogo smuščarjev. Smuka je bila prvi dan prilično dobra, škoda le, da je za prvo smuščarja smuščarje tako malo poskrbljeno, kajti mnogo večja udeležba bi bila, ako bi bili smuščari sigurni, da dobe v kočji primerno prenočišče. V četrtek je pričelo doževati.

— Vreme. Po praznikih se je vreme nenadoma spreobrnilo. Namesto dežja, ki je padal na Stefanovo, je v petek in soboto snežilo, tako da je ponekod snega do 25 centimetrov.

— Za kopalnice v Kamniku bo mela mestna občina posojilo v znesku 100.000 Din, ki se bo amortiziralo v 10. letih. Za nakup zemljišča je bilo v proračunu za l. 1930. predvidenih 35.000 Din. Svet je seveda že kupljen, načrte bo izdelal Higijenski zavod v Ljubljani.

Iz Škofje Loke

— Gradbena dela na novem železobenskem mostu preko Selšice na Spodnjem trgu v Škofji Loki so gotova in bo most v najkrajšem času izročen svojemu namenu. Delavci so sedaj zaposleni s obhajenjem posameznih konstrukcijskih delov in s nasipanjem cestnega materiala, po vzornem delu mostu in nekoliko dvignjenji cesti, ki je ob Ruparjevi kovačnici precej izgubila na svojem klancu. Pri vstopu na most so že postavljeni štirje betonski stebri in izpeljani kablji za instalacijo električne razsvetljave, ki je tod predvidena. Končana je prav tako železna ograja, ki je bila zaradi zvišane ceste na levi strani mostu potrebna. Cestnice je ločeno od levega in desnega trakta mostu, ki je namenjen prehodu pešcem, z močnimi na betonskih stebrih optimni ločnimi oboki, ki oko nekoliko motijo in ustvarjajo dojem nesozmernosti kljub sicer zelo impozantnemu tehničnemu delu vsega mostu. Z gradbo novega mostu je Škofja Loka pridobila mnogo na svojih komunikacijah, kar je gotovo, da se bodo mnogi vozači posluževali lagodnega prehoda preko Spodnjega trga in novega mostu ter se izognili ostrim ovinkom munskega dela škofjeloškega mesta.

— Gasilno društvo na Bukovici v Selški dolini si je z velikim naporom domačinov postavilo lani ličen Gasilski dom in si kupilo obenem brizgalno. Ker pa stroški nakupa in zidave še niso kriti, priredi bukovsko gasilno društvo v nedeljo 29. decembra svojo zabavo, na katero se vsi prijatelji Bukovčanov vlnudno vabijo.

Iz Kranja

— Odpust iz našega državljanstva. G. Ivan Kern, pristojen v Senčur, bivajoč v Parčičah na Koroskem, je prošil za odpust iz našega državljanstva, da bo pridobil avstrijsko državljanstvo.

— »On in njegova sestra« se danes ob 16. v Narodnem domu poslednjikrat uprizori.

— Za Silvestrov večer v Narodnem domu se vršijo obsežne priprave. Program je tako sestavljen, da bo prekosil vse dosežanje uprizoritve. Vse program razen burke enodejanko in opere enodejanko »Rinaldo Rinaldini«, v kateri ima naslovno vlogo priznani komik g. Rudolf Hlebs, se bo menjaje vršil v gledališču in veliki dvorani. V veliki dvorani bo ples že pred polnočjo.

— Smrtina kosa. Na Stefanovo je nenadoma preminul g. Franc Stin, tukajšnji hišni posestnik in upok. arhivski uradnik pri sreskem načelniku. Pokojnik zapušta soprogo in tri hčerkice — visokošolke. Pretekli petek popoldne se je vršila ob lepi udeležbi pokojnikova poslednja pot. V spremstvu so bili med drugimi sreski načelnik g. Josip Znidarčič z uradništvom sreskega načelnikstva in drugih uradov, mestni župan g. Ciril Piric in zastopstvo Narodne Čitalnice z zastavo. Bodi pokoj-

niku ohranjen blag spomin! Njegovi rodbini naše sožalje!

— Triglavanski ples v Kranju. Najboljše plesne sezone bo brezdomno Triglavski večer s plesom, ki ga priredi 11. januarja jugoslovensko akademsko društvo »Triglav« pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja v Narodnem domu. Vstop le proti vabilu. Sodeloval bo jonnjazz v zasedbi 10 mož. Obleka črna. Dvorana bo strokovnjaško dekorirana.

Z Jesenic

— Vprizoritve »Domna«. V nedeljo 22. t. m. je naše agilno Sokolsko društvo ob nabito polni dvorani otvorilo v novem domu svoj gledališki oder z uprizoritvijo narodne igre »Domna«, ki je v vsakem oziru lepo uspeša. Pred pričetkom predstave je imel pozdravni govor agilni gorenjski prosvetni delavec brat Jaka Spicar iz Radovljice, ki je v imenu ZKD iz Ljubljane v lepih besedah orisal težko delo diletantov na deželi, ki se ne strahijo ne truda ne žrtve za širjenje prosvete med podeželskim prebivalstvom. Režijo igre je vodil učitelj brat Lasič. Priznati se mora njemu kakor tudi vsem igralcem in igralkam, da so v danih razmerah izvršili svojo nalogo prav zadovoljivo. Kličemo jim, naj delajo pogumno naprej na poti ki še lepšim uspehom. Pred predstavo je polnoštevilni pevski zbor društva »Sava« z Jesenic pod vodstvom pevovodje g. Gostiča lepo zapel več narodnih pesmi, društveni orkester pa je pod vodstvom brata Kučina med odmori odsviral več lepih glasbenih točk.

Iz Litije

— Pot za Savo. Cesta, ki gre od mosta proti Ponovičam, je okrog Stavnj stalno zatrpna z blatom. Ker manjka tam odtočnih cevi pod cesto. Okrog vile »Sava« bodo pričeli zdaj s polaganjem kanalov, ki bodo odvajali vodo v reko. Upati je, da bodo sledili temu zgledu tudi drugi gospodarji in bo ta del ceste vsaj prelohen.

— Lep napredek v črnopotiskem gradu. Znani agilni lastnik gradu Črni potok pod Bogenšperkom g. Medica je vložil, odkar je prešel grad v njegove roke, vso skrb, da posestvo čim bolj modernije uredi in restavrira poslopje. Grad dobi lastno elektrarno, ki bo gnala graščinsko žago, razen tega bo g. Medica uredil vse poljedelske stroje na električni pogon.

— Zakasneli hrošči. Tik pred Božičem nam je posel g. Jože Kopač, mesarski pomočnik v Smartnem pri Litiji dva živa rujava hrošča. Zakasneli živalci je našel na Robavovini, kjer je pripravil prostor za skladiščenje ledu. Neobičajna posetnikoma je kaj ugodno prijala toplota zakurjena soba in sta se povoselila toplota — pri peči...

— Brezvestnost. V Litiji se je zgodil tipičen primer, ki dokazuje kako brezvestni so še nekateri stariši, osebito iz okoliških planinskih vasi, pri vzgoji svoje dece. V neko gostilno je prišel kmet z ženo in malim detetom, jedva, da je bilo staro tri leta. Pa se jo hotel možak menda pobahati, kako so ga navajeni kukati po letošnjem dobrem prideleku. Možak ni napil le sam sobi, še detetu je ponudil alkoholno pijačo. Otrok se seveda ni branil pijače, ki mu jo je našel lastni oče. Neprimerne napoja se je mlado dete tako nalezlo, da se je omenoto zavalilo po tleh. Kakor mlado živalico so ga morali odvesti domov. Seveda je vzburil dogodek splošno sragžanje.

Iz Zagorja

— Glasbeno društvo je na svojem običnem zboru položilo račun minulega leta. Pevski zbor ni mogel dihati, ker mu je manjkalo vodilne moči — tenorja. Zaradi tega je vložil večino sile v društveni orkester, ki sedaj dobro uspeva. Ustanovila se je tudi glasbena šola, ki jo obiskuje 25 gojencev za violino, 6 za klavir in 2 za citre. Na Lokah ima društvo svoj tamburaški odsek. Torej je klub zastavljal v petju društvo pod vodstvom goep. Pokleta Mrautha napravilo lep napredek. Predsednik je pred volitvami prošil, naj ga razbremene, in je bil potem na njegovo mesto soglasno izvoljen učitelj goep. Ivan Kopriva. Odbor je ostal večinoma nespremenjen. Novi predsednik je postavil program: zblizati in spojiti vse dolinske zbornice brez ozira na politično prepričanje. V to svrbo je dobil novi odbor najširše tozadevno pooblastilo v okviru obojelehih društvenih pravil. Sprejeli je tudi kjeo ustanovitve mladinskega zbora obeh šol.

Iz Trbovelj

— Obdarovanje revnih soltarjev. O priklji najstnega dne Nj. Vel. kralja je bilo obdarovanih na onovnih solah Trbovlje II. večje število revnih soltarjev s čevlji in volnenim perilom. Samo na deški šoli je bilo razdeljenih med 45 učencev 19 parov čevljev, 14 garnitur zimskega perila, 11 žemporjev, 8 zimskih hlač, 4 kape ter 40 parov nogavic. Podobna in še v večjem številu je bila obdaritev na dekliskih osnovni šoli in tudi na meščanski šoli je bilo obdarovanih večje število siromašnih dijakov. Sredstva je dal na razpolago v glavnem krajevni šolski odbor.

— Smrtina kosa. Pred kratkim smo poročali o štiridesetletnem jubileju nekaterih rudniških namočencev in delavcev. Veselo razpoloženje je skaltla neizprosna blede žena, ki je posegla s svojo kočeno roko med jubilate in iztrgala iz njih srede delavca Antona Veligovška. Zadel ga je kap. V petek popoldne so ga spremili njegovi tovariši k večnemu počitku. Delavcu trpinu častno spomin!

Iz Hrastnika

— Vzporod na Silvestrovanju v Narodnem domu bo letos zelo bogat. Med drugimi bodo najvažnejše točke: »operetni nastopi, komični izbruh, čudovit pos, marmornati kipi, kupletji, itd. itd.

— Božičnica na dolski šoli se je prav lepo obnesla. — Solariji so igrali igrico »Miklavž prihaja« zelo ljubko. Obdarjenih je bilo 120 ubožnih otrok — s potrebnimi deli obleke in čevlji. Da se je ta obdaritev lahko izvršila, k temu sta pomagala v prvi vrsti dolski krajevnošolski odbor z darom 5000 Din in okrajni zastop s 1000 Din. Obema darovalcema v imenu ubožne mladine najlepša hvala!

— Dol pri Hrastniku. Stekarska dela so se oddala pri gradbi novega šolskega poslopja steklarju g. Franju Zrncu iz Ljubljane. Oddala so se tudi že instalacijska dela, za katera je bilo mnogo zanimanja. Tvrdba Belak iz Celja je izdružila napeljevalne elektrike, podjetje Inkret iz Ce-

lja napeljevalno vodovoda in izdelavo kopalnic in firma Teodor Korn iz Ljubljane pa napeljevalno centralne kurjave. Vsa dela morajo biti gotova do konca februarja 1930.

Iz Šoštanja

— Pogreb premrlega zdravnika dr. Ivana Lichteneggerja se je razvil v veliko žalno manifestacijo. Udeležilo se ga je približno 2000 ljudi. Pevci tovarne Woschnag so mu zapeli žalostinke »Vigrede« in »Nad zvezdami«. S toplimi besedami so se poslovili od rajnega človekoljuba gg. župnik Gril, župan dr. Mayer in načelnik gasilskega okrožja Volk. Prikljubeni pokojnik nam bo ostal še dolgo v prijetnem spominu. Bodi mu zemlja lahka!

— Ob priliki 40letnice socialnega zavarovanja se je vršilo v nedeljo 22. t. m. v Zadrudnem domu dobro obiskano zborovanje. O predmetu je predaval vodja tukajšnje ekspoziturne OUZZD g. Ivan Straus. Ob koncu je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo zborovalci, da ostane sedanje socialno zavarovanje neokrnjeno in da se popolnoma izvede starostno zavarovanje.

— Smrtina žrtve streljanja s možnarji. Na sveti večer je umrl v bolnici v Slovenjgradu mladinec Franc Prosenčnik iz Topolšice, ki se je pri »ofiranju« kmetu Pirponku 2. t. m. na obah nogah močno obetrel pri streljanju s možnarjem. Ker ni dopustil, da bi mu eno nogo odrezali, je moral zaradi nastalih komplikacij še tako mlad pod zemljo. 27. t. m. so ga prepeljali na tukajšnje pokopališče. Tragična usoda rajnega Prosenčnika bodi resen opomin vsaj mladini, ki se ukvarja ob raznih prilikah s streljanjem s možnarji, kako prepotrebna je previdnost pri tem poslu.

— V Sokolskem domu bo tudi letos Silvestrov večer s pestrim sporedom. Kakor vsako leto pričakujemo tudi letos, da se bo dvorana napolnila do zadnjega kotička in da se bomo poslovlili polnočtevno od starega leta. Osebnava vabila se ne bodo razpisovala. Izgleda, bo ciganke godba 1677

Iz Ptujja

— »Krog s kredov« v ptujskem gledališču. Eden najlepših biservov današnje dramske literature, kitajska igra »Krog s kredov« se bo uprizorila v petek 3. januarja v našem gledališču. Gostoval bo skoro ves ansambl mariborskega gledališča, pomnožen s zborom in statistarji, zaradi česar so se morale dramske cene na malenkost povisati. Abonentni se doplačajo ničesar.

Iz Gornje Radgone

— Smrtina kosa. Umrl je 24. decembra po dolgi zavrtni bolezni g. Albert Horvat, gostilničar in posestnik v Gornji Radgoni. Pogreb pokojnika je bil na Stefanovo dopoldne. Blag mu spomin!

Hotel za duhove

Nenaden požar, menda posledica kratkega stika, je upepelil v okolici S. Franciska krasno palačo, ki jo je imenovalo ljudstvo »Hotel za duhove« ali »Prismojena hiša«. Poslopje ma svojevrstno zgodovino. Zgradila ga je pred petimi leti milijonarka Mac Kormicova, vdova po znanem lastniku livarn in žvornik za topove ter poljedelske stroje. Priletna gospa je živila v strahu, da se bodo nad njom masčevala za duše nečestvitih vojakov, ki so jih usmrtili med vojno njeni topovi. Poiskala si je tolažbo pri spiritističnih in napsedih škelnih zgraditi palačo za duhove, kjer bi lahko počivali ter ji na ta način postali bolj naklonjeni. Stavba je stala nad 2 milijona dolarjev! Oblasti niso umgovarjale, ker ni bila vdova nikakor umorjena. Ploska streha je bila opremljena z nebrojnimi okroglini luknjami, od katerih so bile napeljane široke gumaste cevi v veliko dvorano. Gospa Kormicova je vedela, da se duhovi rajši poslužujejo sličnih vhodov nego navadnih vrat. Zanimivo je, da so brnila luknje pred vremenskimi nepravilniki debela okrogla stekla. Menda so bila duhovom manj na poti kakor debelo zidovje. Stene velike dvorane s stekleno kupolo je krasilo 80 vdoibin. In vsaka je bila opremljena z gugalno mrežo. Tu so duhovi lahko počivali po napornem letu skozi vesoljstvo. Točno opolnočje je bila veličanska ura v kupoli. Potem ni mihe smel v palačo, niti lastnica ne, in so uživali duhovi popolno prostost. Razen dvorane je bilo v palači več sob za seje gospodov duhovidecev in knjižnica s 5000 okultnih spisov. Pred dvema letoma je gospa Kormicova umrla in zapustila hišo staremu Kitajcu, čuvaju, ki je moral navijati uro. Izrečno je zapovedala, naj se hiša ne popravlja, dokler ne bo sama razpadla. Požar je duhovom predčasno uničil ta nenavadni hotel.

Dinastija milijarderjev Rockefellerjev

Nedavno so svetovni časopisi prinesli vesti o devetdesetletniku Johnu D. Rockefellerju, ustanovniku svojevrstne rodbine, ki vlada nad ogromnim kapitalom. Amerika ima zopet senzacijo, ko poroka, da je svojo »vlado« nastopil nov starega Rockefellerja, John D. Rockefeller III. Mladega moža so nedavno uveli v pisarno očeta Johna D. II., kjer je začel služiti kot začetnik-praktikant, da se tako usposobi za upravljanje neizmernega bogastva, kadar mu umreta ded in oče. Mladinec se je nedavno vrnil s potovanja okoli sveta, kamor so ga poslali, brž ko je dovršil vseučilišče v Princetonu. Na potovanju je služil kot zasebni tajnik predsednika ameriške zveze za zunanjo politiko J. G. Macdonalda, ki je svojemu tajniku razložil vse skrivnosti mednarodnih odnošajev. Ob vstopu mladega Rockefellerja je njegov oče sprejel na vinarje vprko sina ki je odgovarjal v vsa stavljenja vprašanja Ameriški reporterji so bili tudi toliko nediskretni da so mladega magnata predvsem

Pouk v hoji po ulicah

Po večemstih preži na pešce nevarnost ob vsakem koraku. Zato so uvedli v vseh pariških šolah pouk v hoji z vajami na prometnih križiščih. Vsak šolar potega izpit iz predpisov za kolestarje in pešce. Navajamo sledeče točke, ki utegnejo priti v poštev tudi za naše razmere: Nikoli ne smete prekoračiti ozko ulico, če prikriva tramvaj morebitne v nasprotni smeri hiteče avtomobile. Počakajte na prost razgled. — Ko greste z enega hodnika proti drugemu, pogledajte poprej na desno in levo, če boste na sredi ulice se na levo. — Če zagledate avtomobil, ki vam prihaja naproti ne smete nikoli planiti nazaj. Rajši se ustavite ali korakajte — po možnosti počasi — naprej. Samo na ta način lahko prepreči šofer nesrečo.

Pariški dnevnik podpravlja to vvedbo predpisa takšnega pouka. Samo vpliv »Temps« je zavzel odločilno stališče. »Šolarji« izvajajo test, so itak vajeni od svojega rojstva velenestnega prometa, kakor si ni mogoče misliti malega Eskima brez sani ali hribovskega dečka z gorsko boleznijo, ki višinskim turizmom od kraja tako nagaja. Prireditelji rajši pouk o hoji za priletne in pred vsem tulce, ki biokokrat postanejo žrtve pariškega prometa. Slične tečaje je med drugimi uvedel newyorški magistrat. Velikanska miza kaže prometne križišče. Po mizi drvijo igračke v podobni avtomobilov, zažarilo in zopet ugasneno razbarvane električne lučke, signalni, ki ustavljajo ali sprožijo promet. Učitelj kaže z dolgo palčko pozornim študentjem, močnim in ženskam, starem in deci, kako naj si obvarujejo življenje. Zanimivo je, da se dogodi največ prometnih nesreč jeseni, kadar se povrnejo ljudje z letovišč. V planinah in ob morju so se odvadili peklenskega prometa. Torej, naj potlagajo prometni izpit vsake jeseni vsi, ki so bili več mesecev iz Pariza. Naj bo ta izpit obveza za vse tujce, ki pridejo v Pariz!

Neuspela potegavščina

Mirno bolgarsko mesto Trnovo je razburila te dni sledeča vesela zgodba z žalostnim koncem. Na Bolgarskem deluje več tvež, ki razpisujejo po delu ceneno blago: posoda, oblike in sicer na temelju tkzv. amsterdamskega sotrudištva. Vsako lahko postane sotrudišni takšne tvežke, če nakupi vsaj pet njenih srečk po 100 levov (50 Din) vsaka. Ena srečka mora obdržati zase, ostale štiri pa mora obesiti svojim znancom. Vsak od teh mora spet razpečati po 4 srečke. Ko izvršijo to tudi zadnji štirje lastniki srečk, prijavijo začetnik vse prodane številke. Nato se vpiše njegova lastna srečka v loterijsko listo tvežke in sčasoma lahko prejme dobiček: žopno uro, tucat krožnikov ali slično. Za tvežko se stvari vsekarok izplača, toda nobeden od »amsterdamskih sotrudišnikov« se ni postal bogat. Vendar je bil Dimitar Dobrovski, tajnik pri državnem pravništvu v Trnovu, prepričan, da ga bo sreča našla. Vneto je priporočal tvežko in prodajal njene srečke. Dva njegova znanca, uradnika pri trnovski sodnji, sta ga hotela potegniti. Poiskala sta v sodnijskem arhivu pri nekem sleparju zapljen prazen ček, zapisala znesek 5000 iraacoskih frankov, pritisnila nanj nekakšen pečat in vse nečitljivo podpisala. Priložila sta francosko pismo, ki je Dobrovskemu poročalo, da je zadel njegova amsterdamska srečka znesek 5000 fr. Na zavitek sta nalepila staro ameriško znamko in pismo poslala Dobrovskemu. Veselila sta se že v naprej, kako razočaran bo odšel iz banke, kjer bo poskušal dvigniti denar. A zgodilo se je drugače. Bančni blagajnik je rekel, da izplača znesek in zahteval samo, naj dokaže Dobrovski po verodostojni priči svojo identičnost. Dobrovski je takoj pripeljal trgovca Nikolova, kateremu je bil dolžan večji znesek. Trgovec mu je rad astregel. Dobrovski je dobil denar, poplačal svoje dolgove in naposled priredil sijajno gostijo za prijatelje. Istega večera sta srečala oba šaljivca blagajnika in ga vprašala, ali je bil Dobrovski zelo žalosten? Blagajnik je takoj odhitel na policijo in naznanil potegavščino. Dobrovskemu so zaplenili preostali denar v znesku 16.000 levov. Primanjkljaj 12.000 levov sta plačala šaljivca in še morala milo prositi, da ju banka ni tožila zaradi sleparije. Toda policija je že vedela o zadevi in jo izročila v postopanje državnemu pravdniku. Zdal bosta oba šaljivca doživela vse neprimetne posledice svojega nepremišljenega dejanja. Dobrovski trdi, da jima nikoli ne bo vrnil denarja, ker ga nima in je tudi nezaluzeno doživel veliko razočaranje.

A T E L J E

ZA NOTRANJO

ARHITEKTURO

ING. ARH. J. OMAHEN

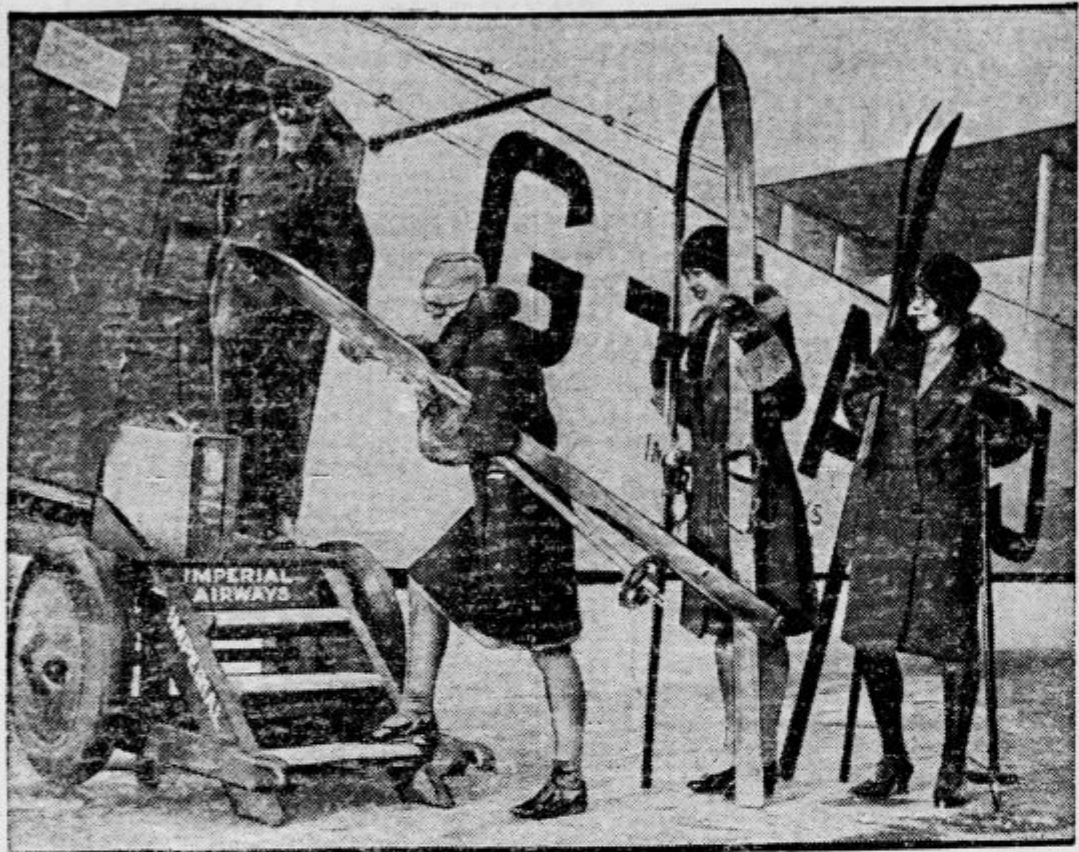
ING. ARH. D. SERAJNIK

LJUBLJANA

KOLODVORSKA

ULICA ŠT. 28/II

Iz življenja in sveta

Zima je tu, čas zimskega sporta,

in skupina mladih Angležev na letališču v Croydonu v letalu, s katerim se popelje v Švico, v raj vseh zimskih sportnikov.

Španska ljubezen

Kraljica španskih lepotic v indijskem samostanu — Nje mož se je iz ljubezni do nje istotako odrekel svetu

Prvakinja madridske kraljevske družine Carmencita je bila tani počasnica z izvolitvijo za »najlepšo Španko«. Kralji sam ji je izročil diplomu in nagrado. Istega dne je bil Carmeciti predstavljen Carlos Diaz de Mendoza, kraljev dvorjan, »grand« (potomec najstarejših rodbin) in znan bogataš. Drugega dne je poklonil umetnici kot izraz navdušenja — več sto avtomobilov, briljante v vrednosti več sto tisoč frankov in krasno palačo v Madridu. A Carmencita ni sprejela darov... Grand je polihel osebo k njej, da bi jo pregovoril, in je zvedel, da se odpelje umetnica v Indijo. Podpisala je pogodbo in bi morala plačati veliko odškodnino, če bi odstopila. Don Carlos jo je prosil, naj ostane doma, in je bil pripravljen plačati vse te zneske. »Dobro«, je odgovorila lepota, »če hočete se poročiti z vami. Dam vam tri dni za premišljevanje. Če ne bo prišlo tekom tega časa do poroke, grem v Indijo. Igračka pa je odpotovala še istega večera. Mislija je, da se bo neje častilec kmalu izrežnil. A don Carlos je takoj brzojavil v Indijo, da vse plača, samo da bi preprečil gostovanje. Carmencita je v Bombayu zvedela takoj po prihodu o Mendozozi požrtvovalnosti.

Sklenila je, odpeljati se domov. A slučajno je srečala znanega indijskega pre-roka Mahatma Ghandija in je bila očarana od njegovih vzvišenih nauk. Šele na Ghandijevo prigovarjanje je odinila v Madrid... Tam so opravili poroko, pri kateri je bil navzoč sam kraljevski par. Nevesta pa je bila žalostna. Ni mogla pozabiti na velikega učitelja. Štirinajst dni po svatbi je ponoči sama, z avtomobilom pobegnila iz Madrida naravnost v pristanišče, se vkrcala na ladjo in odrinila v Indijo. Nesrečni don Carlos je zaman iskal ženo; odpisal je na tisoče brzojav in stotine detektivov. A sledov za njo niso našli. Naposled se je oglasila Carmencita sama iz Indije. Pisala je, da je sklenila po Ghandijevih naukih zapustiti svet in oditi v samostan, da »poviša svoj duh«. Možu je sporočila, da ji lahko sledi, če jo ima res tako rad. In don Carlos je res dokazal, da še ni izumrla ognjevit španska ljubezen. Nemudoma je odpotoval na Indijsko in postal novinec v moškem samostanu, ki je samo nekoliko kilometrov oddaljen od ženskega, v katerem je zaprta njegova žena. Pravijo, da se nista doslej nit še videla...

Zdravnik za kovine

Razmeroma mlad, v svojem 40. letu in malo poznan je v Rimu po težki boleznini preminul Francesco Rocca, na svetu edini strokovnjak za zdravljenje kovinskih kipov. Za svoje zasluge si je pridobil naslov ravnatelja kraljevskega restavracijskega urada. V njegovo delavnico v poslopu nekdanjega palaškega samostana so romali bronasti, srebrni in zlati bogovi, starinski egip-tovski, rimski in grški novci, vrči, svetiljke in orožje iz starih grobov. Tekom stoletij so postali žrtve »kovinskega raka«, pokrili so se s strahovitimi izrastki, oteklinami, izpuščaji, ki so jim vzeli nekdanjo lepoto. Rocca jih je zdravil leta in leta z električno in strupenimi plini. Nihče ne ve povedati, kako je prišel na svojo metodo. Naposled na je bogatil vatikanske, državne in druge zbirke z novimi, lesketajočimi se, kakor šele včeraj izdelanimi zakladi. Rocca je rad sprejemal obiskovalce v svojem laboratoriju, kjer je sedel v plinski krinkli kakor vojak na fronti. Pravil je, da ni načelne razlike med organskimi in kovinskimi atomi, da so dovzetne tudi kovine za zdravljenje po kemič-

nem potu. »A to je moja teorija«, je vedno sklepal, »to ni nikjer zapisano in me itak ne boste razumeli«. Rocca je bil stalno bolan. Plini, s katerimi je dosegal svoje čudeže, so mu predčasno vzeli življenje. Za njim žalujejo starin-slovci vsega sveta, ker se bojijo, da n zapustil nobenega sebi enakovrednega naslednika.

Sedem let brez dežja

»Sidney Manchester« poroča, da niso videli v mestu Mount Morgan v Avstraciji že nad sedem let dežja. Redko-kdaj so našli ortoci na cesti žabo. Če so jo spustili v vodo, je ustnila: žabe v teh krajih so se popolnoma odvadile plavanja! Voda se deli iz mestnega vodovoda v strogo določenih količinah. Kopanje je ostro prepovedano. Lastniki kopalnic lahko čakajo na nali, ki bi jim napolnil strešne cisterne. Ko se oblačijo otroci za šolo, jim matere brišejo obraze z vlažno cunjjo ali rokavico. V jutranjih urah imajo vedno najmanj vode, ker jo deli mesto šele ob 9. uri.

Nova odkritja o človeku iz ledene dobe

Kakor poroča londonski »Daily Telegraph«, so v okolici Pekinga učenjaki našli okamenele ostanke pračloveka, ki je živel v začetku ledene dobe. Na to važno odkritje paleontološkega značaja so učenjaki naleteli v neki apnenski votlini pri Čakatienu, kakih 50 km od Pekinga. Okamenine pripadajo kakim desetim ljudem in je zlasti ena izmed črepij nenavadno dobro ohranjena. Vodja paleontološke odprave, profesor Black, ki vodi raziskovanja, je izjavil, da izdajajo okamenine neki posebni, doslej neznan človeški tip. To nezna-no človeško pleme so paleontologi krstili z imenom »sinanthropus pekinensis«. Okostnjaki so bili najdeni tesno drug ob drugem, kar priča, da je ta davni človeški rod živel v skupnosti. Bil je tedaj misleče bitje in je hodil pokonci ter se pri hoji ni posluževal rok. Dr. Elliot Smith, eden izmed udeležencev odprave, je mnenja, da gre pri pekinski najdbi za izredno važno odkritje, ki po svojem pomenu daleko prekaša najdbe v Spyju in Neandertalu. Tudi pitniovonske izkonanine in najdbe opičjega človeka z Jave niso tako pomembne, kakor so ta pekinska odkritja. Po geološki formaciji tal ter po ostankih živalstva in rastlinstva sodi učenjak Arthur Kelt, da so okamenele človeške kosti neoporečno iz začetka ledene dobe ter so potemtakem stare okoli četrtil milijona let.

Nov plavalni rekord

Hilda Schraders, nemška olimpijka je preplavala nedavno 200 yrdov v 2 minutah 57,8 sek. ter s tem prekosila angleški rekord gđ. Kingove za 4,2 sek.

Smučarje rekrute

uniformira s kompletnimi dresi iz predpisanega modrega švedskega lodna najceneje trdika

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Bengt Strömberg,

21 letni sin ravnatelja kodanske zvezdarne, ki si je že z 19 leti pridobil naslov magistra, je sedaj v matematičnem svetu vzbudil največjo pozornost s svojo disertacijo o »formulah in tabelah za določitev paraboličnih tirov«. Bengt Strömberg je najmlajši učenjak na svetu.

Predčasni konec kluba za izzivanje usode

Pred leti je ustanovila trinaestorica veselih, mladih Angležev v Londonu »Klub 13ih«, da bi izzival usodo. Člani kluba so ob vsakem svojem koraku storili vse, kar prepoveduje prazna vera. Potolkli so stotine ogledal, pribijali pred lastni prag, seveda narobe, konjske podkve, nastavljali v klubu krivogiede lakaje — a vse je bilo zaman. Usoda ni poslala članom kluba nobene nesreče. Vsi so se povzpeli do premožnega in uglednega položaja, a hudega niso doživeli. Šele pred nekaj meseci je umrl prvi klubov član. Tovariši so se zbrali k pogrebu, zopet so potolkli ogledala in zopet ni bilo ničesar. »Postali smo najsrečnejši zemljani!« so rekli. »Lahko stopamo iz postelje z levo nogo na tla in vendar nas sreča v zapusti. To je preveč dolgočasno!« — presrečna dvanaestorica je te dni iz se-mega dolgega časa razpustila svoj klub. Sklenila je, da se bo včlanila pri kateremkoli drugem, bolj napetem in zanimivem klubu.

Jabolko ne pade daleč od jablane

V Londonu so otvorili razstavo psor, na kateri vzbuja posebno občudovanje gorenja skupina starke s šestimi mladiči, ki so tako dražestno podobni svoji materi.

Ponesrečeni preroki

Ob koncu leta 1929. je razvidno, kako malo smemo zaupati napovedovalcem bodočnosti. Najbolj se je urezal nemški prerok Huter, ki je za Novo leto 1928. Stresemannu napovedal veliko uspehov v letih 1929. in 1930., ko bi postal nemški prezident. Stresemann je umrl, ne da bi počakal na leto 1930. Na Angleškem se je prav tako blamiral dokaj znani »stari zamorec«, ki je pisal o težki izgubi v kraljevski rodbini. Vsi so mislili na kralja, ki je nevarno obokel letošnjega februarja. Toda kralj je ozdravel in ni imela kraljevska hiša nobenih drugih neprilik. Na Francoskem je obljubovala madame Laplace strele na nekega uglednega politika, prevrat na Ruskem in vojno v Ameriki. Vse to je izostalo, umrl pa je Clemenceau, na katerega vedeževalka ni pomislila.

Dečkova ladja

»Daily Cronicle« pripoveduje ganljivo zgodbo, ki bi lahko postala snov za Dickensov roman. V mestu Oldame je na jetiki umiral sedemletni deček Geoffrey Harrington. Zdravniki so vsak dan pričakovali smrt, a umirajočega je boderilo neko pričakovanje. Njegov oče, ki biva v Sanghaju, mu je bil sporočil, da dobi za Božič lepo izrezljano kitajsko jadnico, natančen posnetek džunka z rogožinastimi jadrji, kakor jih imajo strahoviti morskorojzniki v Žoltem morju. Deček je pri zavesti in brez zavesti govoril samo o svoji jadnici. Toda pošiljatve ni bilo, dasi bi že davno morala prispeti. Tedaj je naprosila dečkova mati upravo londonskega pristanišča, naj poišče džunko. Deček je moral kmalu umreti. Če bi dobil za Sveti večer svojo igračo, bi bil vsaj za trenutek pred smrtjo srečen... Uprava največjega svetovnega pristanišča je pokazala veliko postrežljivost. Razposlala je po vseh skladiščih posebno okrožnico s prošnjo nesrečne materi in pripombo: »Bili bi srečni, če bi lahko ustregli želji. Preiščite vse naše magazine in če bi bilo treba, tudi skladišča zasebnih plovilb.« Prišlo se je mrzlično iskanje po vseh kotih in zagatah, kjer je itak vladal posebno živahni predpraznični promet. Dve uri pozneje so zavitek res našli! Padel je iz vozička težaku, ki je svoječasno razgovoril parnik »Phloket«, ko je prisel z Daljnega vzhoda. Pristaniški paznik je pobral zavitek in ga izročil uradu za izgubljene stvari.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo

Odobrena od zdravstvenega odsaka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in tralen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Posiljemo po povzpetju in to samo na čistilne naslove.

Idealna dvorana

Pri zadnjem simfoničnem koncertu v Filadelfiji je izžvižgal del poslušalcev neki preveč napredni opus. Dirigent Stokovski je zahteval red in prosil, naj mu tudi ne ploskajo. Po koncertu je rekel občinstvu, da bi želel nastopati v popolnoma temni dvorani, kjer bi delile posebne pregraje vsak sedež od drugega. Godba je popolnoma duševen pojav. Senca skladatelja se prikaže v dvorani obenem z zvoki njegovega dela. Ploskanje kakor tudi življenje samo moti izvajanje, ker nista predvidena v skladateljevem rokopisu.

Trije morilci

Porotniki v Arrasru na Francoskem so obsodili na smrt dva zločinca, ki sta pomoči umorila bogato kmečko vdovo Marijo Huzetovo. Drug je zvrčal krivdo na drugega in naposled sta zahtevala, naj kaznujejo še — prašiča, ki se je tudi udeležil umora. Tolovaia stanamreč odnesla umorjenko v hlev, kjer je ogledal prašič truplo do kosti.

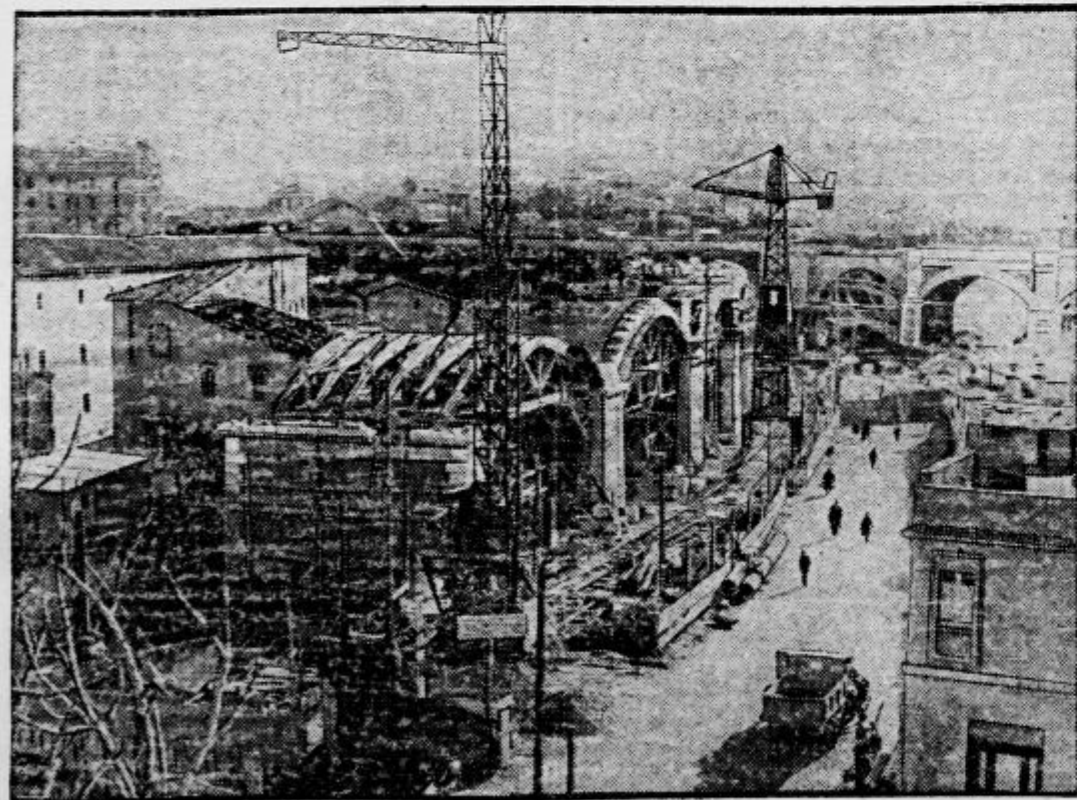

Slabokrvnost

povzroča glavobol, slabo voljo za delo in slab izgled, a večji del nastane vsled slabe prehrane. Samo, ako telesu nudimo posebno dobro hrano, ki vsebuje vse hranilne sestavine, ki so telesu potrebne, bo telo v stanju, da v zadostni meri poveča število belih in rdečih teles, ki se nahajajo v krvi.

Ena taka popolna in dobra hrana je okusna Ovaltine. Ona vsebuje v lahko prebavljivi obliki vse hranilne sestavine, ki se nahajajo v jajcih, mleku, in to v razmerju, kakor je za organizem potrebno. Malokrvnosti in slabi prehrani moremo najbolje priti v okom z dnevno uporabo ene skodelice Ovaltine.

Dobiva se povsod za ceno Din 18,50 za ovojček. Zahtevajte brezplačni vzorec, sklicujoč se na ta list pri dr. A. Wander, d. d., Zagreb.

Vatikanško mesto dobi svojo železniško postajo

in bo v kratkem dograjena, kakor vidimo na sliki. Papeževa država bo priključena potem na italijansko železniško omrežje.

ŠAH

Uređuje dr. Milan Vidmar

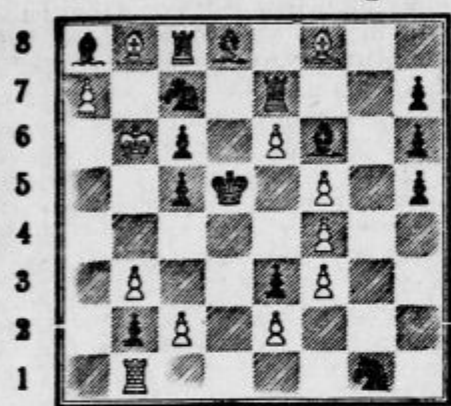
Najčudovitiji med šahovskim kompozicijama so brez dvoma dolgočasniji problemi Bláthyja. Na prvi pogled izgledajo tako grozno, tako nemogoče, da jih navadni šahisti sploh ne študirajo. Po svojem ustroju, po svojih zahtevah padajo te Bláthyjeve kompozicije tudi v resnici čisto iz okvirja navadnega šaha.

O. T. Bláthy je eden najgenialnejših elektrotehnikov sveta. Konstruktor prve vrste je tudi v šah zanesel velikanske konstruktivne ideje. Mehanizem njegovih šahovskih problemov je čudovit, figure mu obratujejo kakor deli preciznega stroja.

Seveda imponira vsakemu šahistu napovedan mat n. pr. v desetih potezih. Problem tako visokega števila potezov so zelo redki. Toda Bláthy se ne meni za 10 potez. Njegovi problemi vodijo do mata v 50tih, v 100 potezih.

Vsako leto o božiču pošilja dvorni svetnik Bláthy, častni doktor inženjerski ved vseh tehničnih višjih šol, iz Budimpešte svojim stariim znancom in prijateljem pozdrave v obliki dolgočasnih problemov. Te dni me je presenetil s sledečim problemom, konstruiranim za 290 potez.

a b c d e f g h

Beli: Kb6, Tb1, Lb6, La8, a7, b3, c2, e6, e2, f5, f4, f3 (12 figur).
Črni: Kd5, Tc8, Te7, La6, Ld8, Lf6, Sc7, Sg1, b2, c6, c5, e3, h7, h6, h5, (15 figur).

Mat v 290 potezih.

Šahovnica je polna figur. Beli ima vseh 8 kmetov. Beli ima pa celo dva lovca, ki stojita oba na črnih poljih. Iz navadne začetne pozicije igre se torej nastave problema odvijati ne da. No, črni ima vse figure in namesto osmega kmeta tretjega lovca.

Za probleme je čisto vseno ali so po pravilih praktične igre mogoči ali ne. Problem in igra nimata skupnih zakonov razven osnovnih. V problemu ima kompozist prostost pesnika, ki si lahko marsikaj dovoli, kar v prozi ni dopustno. V problemu sta dva lovca, oba na črnih poljih, dovoljena.

Saj pa tudi ne gre za nenavadne stvari. Mat v 290 potezih! Kdo more to izračunati, kdo sploh govori o tem? Bláthy sme in more. Bláthy ima svoje sisteme, ki jemljejo ogromnemu številu potezov vsi strahota.

Ce je malo študiramo pozicijo problema zagledamo hitro veliko materialno premoč črnega. Dva skakača, lovca in trdnjava ima več. Ta premoč mora postati brzo usodna, če je izredne razmere v poziciji ne vežemo. To spoznanje nam zelo olajša začetek rešitve problema. Črne figure sploh ne smejo stopiti v akcijo. Blokirati jih moramo neusmiljeno. Saj beli travir trdnjave itak nima figur za napad. Torej:

1.) Tb1-d1+ L6-d4

Črni mata drugače kriti ne more.

2.) c2-c4+ Kd5-d6

Očividno edina poteza. Sedaj pa so vezane, oziroma blokirane vse črne figure. Samo črni kmetje na h- in b-1 liniji so prosti. Prost pa je tudi še skakač na g1. Torej proč s njim.

3.) Td1xg1 L44-c5

Črni lovec lahko svobodno šeta po dila-gonah c3-h8. Vsaj za htp. V prihodnji po-tezi mora itak zopet nazaj.

4.) Tg1-d1+ Le5-d4

Interesantno je, da črni ni mogel v tretji potezi na c3, v četrti pa na d2. Črni bi nam-reč žrtvoval trdnjavo 5.) Td1xd2 in z 6.) c2-c4 7.) e4-e5 dal mat.

Po pravilni četrti potezi črnega je beli gospodar šahovnice. Vse ima v oblasti. Sko-ro bi mislili, da z 5.) b2-b4 lahko takoj grozi mat b4xc5+. Črni pa ima še obramb-na sredstva. Igral bi 5.) — — — b2-b1. postane dama, vezal s tem nevarnega bele-

ga kmeta na b4 in po 6.) Td1xb1 nasenkrat z 6.) — — — c5xb4+ razruši okova.

Seveda bo črni prej ah slej moral žrtvo-vati prostovoljno kmeta b2. Saj nima potez. Najprej bo seveda gnal v zadregi napre-ki kmeta na h-liniji. S temi kmeti si pomaga lahko 15 krat. Enkrat pa je konec vseh re-zervnih potez, b-kmet mora tudi pod nož in takrat je pravi moment za napad z b2-b4.

To vse je zelo enostavno. Beli pa je sam na potezi. Če se mu posreči odvaliti dolž-nost poteza na črnega, je šele izsilil eno potezo črnega kmeta. Gre torej za to pred-vsem kako dobiti potez.

Bela trdnjava je vezana na polje d1, če naj bo vezan črni lovec na d4. Le beli kralj bi jo lahko zamenjal, če bi prišel na e3. Tam bi namreč ogrožal črnega kmeta c3, ki ga lovec d4 krije. Da je ta črni kmet na e3 silno važen, smo videli že zgoraj. Beli kmet na e2 grozi mat z c2-e4-e5 takoj če izgine njegov nasprotnik na e3.

Takole torej dobimo potrebni tempo:

5.) Kb6-a5 La8-b7

Edina poteza črnega. Če vleče črni kmet na h-liniji, je seveda beli brez napore da se-gezel kar je hotel. Interesantno je, kako kraljeva poteza sproži novo črno figuro, ki začne igrati na oproščnem polju b7 in na polju a8.

6.) Ka5-a4 Lb7-a8

Seveda ne Lb7-a6. Beli bi na a8 naredil damo.

7.) Ka4-a3 La8-b7

8.) Ka3-a2 Lb7-a8

9.) Ka2-b1 La8-b7

10.) Kb1-c2 Lb7-a8

11.) Kc2-d3 La8-b7

Kakor zgoraj povedamo, kralj na d3 stra-huje uspešno črnega lovca na e3. Bela trd-njava je sedaj prosta. Ni pa tako prosta, da bi se lahko vrgla na črne kmete na h-liniji. Kmet na b2 jo drži, ker grozi postati dama. Ta kmet pa je krit. Lovca d4 ga drži.

12.) Td1-b1 Lb7-a8

13.) Tb1-d1 La8-b7

14.) Td1-d1 Lb7-a8

v zadnjih treh potezih je beli očividno za-pravil eno potezo. To je ravno hotel. Beli se torej lahko vrne.

15.) Kd3-c2 La8-b7

16.) Kc2-b1 Lb7-a8

17.) Kb1-a2 La8-b7

18.) Ka2-a3 Lb7-a8

19.) Ka3-a4 La8-b7

20.) Ka4-a5 Lb7-a8

21.) Ka5-a6

Pozicija je natančno ista kot po četrti po-tezi črnega. Edina razlika leži v tem, da je sedaj črni na potezi. Celotno potovanje belega kralja je imelo le ta namen, da kralj za 3 poteze zamenja belo trdnjavo na straži in da bela trdnjava zapravi eno potezo. Uspeh 17-poteznega manevra je izsiljena poteza 21.) — — — a5-b4

Črni kmetje na h-liniji imajo v celoti 13 potez. Beli bo morat 15 krat ponoviti opi-sani 17-potezni manevra. da izsilji teh 15 po-tez. Za ta proces bo rabil:

17x15=255 potez.

Vsakoga kmeta, ki stopi na h1, bo moral beli s trdnjavo vzeči. Črni lovec na d4, tre-mutno prost, bo takrat svobodno potegnil. Bela trdnjava bo vsakokrat morala dati šah na d4, da se črni lovec zopet mora vrniti na d4. Tako porabi beli za vsakega kmeta, ki stopi na h1 še dve potezi (Td1xb1 in Tb1-d1+), skupaj torej 6. Za začetek smo potrebovali 4 poteze. Po:

255+6+4=265

potezi po pozicija še vedno ista kot je bila po četrti potezi črnega, samo trea črni kmetov na h-liniji ne bo več.

Se enkrat bo moral na to beli kmet upo-rabiti opisani 17-potezni manevra, da izsilji še zadnji potezo b2-b1. Po 265+17=282-i potezi belega bo pozicija ista kot je bi-la po 265-ti, samo črni bo na potezi.

Konec je jasen. Če v 282-i potezi črni vleče kmeta b2 je hitro mat.

282.) — — — b2-b1

283.) Td1xb1 Ld4-c5

284.) Tb1-d1+ Le5-d4

285.) b2-b4! Tc8xb6+

286.) a7xb8 postane dama, ki v 287 po-tezi da na d8 mat.

Bolje je za črnega:

282.) — — — La8-b7

283.) Kb6xb7 b2-b1

284.) Td1xb1 Ld4-c5

285.) Tb1-d1+ Le5-d4

286.) Td1xd4 c5xd4

287.) Kb7-b6 d4-d3

288.) a7-a8 postane dama Tc8xb7+

289.) Da8xb8 d3-d2

290.) Dd8-d8+ in mat.

Kino

Šminkane noge in dišeči filmi

Zanimivosti iz Hollywooda. — Razgovor s filmsko zvezdo.

Kaj počenje mlade zvezde? Kako jih od-krijejo režiserji ali producenti iz velikega števila začetnikov? Imeti morajo mnogo, mnogo talentov, a predvsem mnogo, mnogo sreče — to je še bolj važno. Za primer vzemimo Jamesa Murraya, ki so ga mnogi vi-deali v filmu Kinga Vidora »Golgota naših dni«. Naj nam sam pove, kako je na uprav-buđen način prišel do angažmana:

»... Hodil sem od ateljeja do ateljeja in sem bil naposled tako na koncu, da mi je grozila ne samo denarna, nego tudi telesna in moralna propast. Šodil sem svoje po-slednje čevlje in ponosil svojo poslednjo obleko, ki jo je vroče kalifornijsko solnce malone docela pobelilo.

Nekega dne sem stal na križišču Chahu-on-ga avenue in Hollywood — Boulevarda in čakal na avtomob, ki vozi do ateljeja Metro-Goldwyn — Mayer, ko sem zdaj odkril, da nimam pri sebi niti 15 centov, ki so mi bili potrebni za vožnjo. Do ateljeja sem moral na vsak način, a raje kakor da se odločim, da prehodim peš tistih petnajst kilometrov, sem sklenil poskusiti svojo srečo pri kakem šoferju, če bi me morda iz usmiljenja pri-peljal brezplačno do ateljeja.

Stal sem na robu pločnika in proseče opazoval šoferje, ki so vozili proti Culver-Cityju, toda nihče se ni zmenil ne za moje poglede ne za mahanje z rokami in avto-mobili so neusmiljeno drevili dalje.

Naposled se je nek avtomobil vendarle ustavil — bila je luksuzna limuzina — in njegov šofer me je pozorno pogledal in zde-lo se mi je, da celo s posebnim interesom. In potem me je vprašal: »Kam bi hoteli?«

»V Culver — City«, sem odgovoril, »v stu-dio trdnje Metro — Goldwyn.«

»Tja sem namenjen tudi jaz — vesolje«, mi je odvrnil gospod in sedel sem zraven njega.

»Čemu gredo v Culver — City?« me je vprašal nato.

»Iščem službo.«

»Kot igralce?«

»Ne, kot statist.«

Ko mi je šofer povedal svoje ime, sem se začudil: bil je King Vidor, režiser filma »The Big Parade«, ki ga dotlej še nisem videl. Malo pred vhom v atelje mi je Vi-dor rekel: »Pripravljam nov film in po-trebujem nekoga, ki bi izgledal tako nesrečno kakor vi. Ko prideva v atelje, bova takoj napravila poskus in če bo, kakor se na-dejam, dobro uspel, vas angažiram.«

Bilo mi je kakor da sanjam.

»Toda! dobim majhno vlogot sem m-mrmral nejevolno.

»Majhno vlogo? Glavno vlogo! Igrali boste glavno osebo v filmu.«

Tako postajajo v Hollywoodu zvezde.

A koliko plače more dobiti igralec?

»To je odvisno od priljubljenosti pri ob-činstvu in spretnosti agenta, ki sklene za igralca angažma. Na tudi srednje velika gra-za omogoči izreden nakup lepe vile celo na Beverly Hills. Vsak zvezdnik, ki nekaj nase dā, živi tam luksuzno življenje, ven-dar mora živeti korektno in strogo mo-ralno.«

Vsaka zvezda ima svojega zasebnega taj-nika, ki odgovarja na pisma, ki mu prihajajo. Neki zvezdniki dobe na tisoče pism na dan in na vsa ta pisma je treba odgovoriti. Toda območevalci filmskih igralcev se ne zadovoljeva s pisanjem. Oni, ki žive v Hollywoodu, slede zvezdam korak za ko-rakom in dostikrat je treba upraviteljske sposobnosti in velike lokavosti, da se igralci ognejo preburnim nastopom oduševljenja. Često kakšna zvezda potuži, da je trud-na od popularnosti, toda gorje ji, če se svet prestane zanimati zanjo. To je nekaj sli-čnega, kakor če o kakem politiku prenehajo pisati in jamejo širiti dovptio, to je nekaj takega, kakor če kak milijonar izgubi svo-je imetje, sli mu je bilo samo v breme.«

Hollywoodske dame so še bolj šminkajo kakor druge: lice, roke in v poslednjem času tudi noge. Po neki statistiki rabijo v Hollywoodu več šminke, pudra, parfumov in drugih kozmetičnih sredstev kakor v ka-teremkoli drugem mestu na svetu.

Evropski listi so dišeči film še prej od-klonili, preden ga je v Evropi vobče kdo del v promet. A v Hollywoodu je razmeroma zelo razširjen. Pri določenih priložih parfu-mirajo namreč dvorane s parfumom, ki od-govarja eliki. Tako so n. pr. v zvočnem fil-mu »Hollywood Revue« pri projekciranju zlo-za »Ko cveto pomaranče, parfimirali dvo-rano s prijetnim pomarančnim parfumom in efekt ni izostal.

Volnene nogavice

po najnižjih cenah pri

J. Höfler, Miklošičeva cesta

Osvobodite se revmatičnih bolečin!

Uporabite takoj SLOAN-OV LINIMENT (MAST), ako želite, da se oprežite bolečin v mišicah in udih. Zadoštuje malo namazati. Pronikne takoj v kožo, hladi pri opeklinah, odpravi kožno erbecio, otroplost in bolečine. Tisoči so na ta način ozdravili svoje revmatične bolečine.

Uporabljajte SLOAN-OVO MAST proti revma-tizmu, ishiasu, bolečinam v križu, bolečinam v ledjih, bolečinam distorzije in kantuzije in proti vsem vrstam bolečin mišičevja.

Glavno zastopstvo: MISKOVIĆ & Co. BEOGRAD, Sarajevska 70.

Sloan-ov Liniment Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah

Radio

Nedelja, 29. decembra

LJUBLJANA 9.30: Prenoš cerkvene glas-be. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Po-topisno predavanje. — 11: Koncert radio-orkestra. — 15: Predavanje o kmetijstvu. — 15.30: M. Komarova: »Prisega ob polnoč«. — 16: Reproducira glasba. — 16.30: Hu-moristično štivo (Milinski). — 17: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenoš programa iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert or-kestra. — 12.05: Nadaljevanje koncerta. — 17: Godba za ples. — 20: Prenoš opere iz nar. gledališa. — BEOGRAD 9: Prenoš iz-sabornice cerkve. — 10.30: Koncert. — 12.20: Koncert radio-orkestra. — 16: Koncert tam-buraškega zbora. — 17.05: Narodni napisi o cigansko godbo. — 20: Koncert jugoslo-venske glasbe. — 21.30: Poročila. — 21.40: Veseloliga. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 16: Prenoš koncerta iz Brna. — 18.05: Pevski koncert. — 19: Koncert god-be na pihala. — 20: Prenoš programa iz Br-na. — 21: Reproducira glasba. — 21.30: Koncert. — 22.15: Laka godba. — BRNO 16: Popoldanski koncert. — 18: Operne arije in dueti. — 19: Koncert francoske glasbe. — 20: Basm in pravljice. — 21: Koncert voja-ske godbe. — 22.15: Prenoš koncerta iz Prage. — VARŠAVA 16.20: Reproducira glasba. — 17.40: Koncert godbe na pihala. — 20.30: Koncert brez napovedovanja. — 21.45: Prenoš večernega programa iz Poznania. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Kon-cert na orgle. — 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 15.30: Popoldan-ski koncert. — 17.45: Koncert komorne glas-be. — 19.40: Pevska ura. — 20.15: Operni večer. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert orkestra. — 18.30: Komorna glas-ba. — 20: Prenoš orkestralnega koncerta iz filharmonije. — Godba za ples. — FRANK-FURT 16: Prenoš popoldanskega koncerta iz Stuttgarta. — 20: Operni večer. — 23: Koncert lahke godbe. — LANGENBERG 16.30: Stuholgra a godbo. — 20: Orkestra-len koncert moderne glasbe. — Nočni kon-cert. — STUTTGART 16.30: Schubertova ko-morna glasba. — 20: Prenoš opere iz Frankfurtu. — BUDIMPEŠTA 11.40: Orke-stralen koncert. — 17.45: Popoldanski kon-cert. — 20: Stara operna glasba. — Kon-cert ciganske kapele. — LONDON 21: Prenoš večernje. — 22.05: Pevski koncert in vojaška godba. — RIM 17: Popoldanski koncert. — 21.02: Koncert Wagnerjeve glas-be. — STOCKHOLM 18: Prenoš večernje. — 20.30: Zabaven program. — 21.40: Poljuden koncert orkestra.

Ponedeljek 30. decembra

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducira glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Francosčina. — 19: Zdravstveno predava-nje. — 19.30: Anglesčina. — 20: Večer po-zabljenih šlagerjev (Radio-orkester). — 22: Napoved časa in poročila. — ZAGREB 12.30: Reproducira glasba. — 17.30: Popoldanski koncert radio-orkestra (zabavna glasba). — 20.35: Koncertni večer. — BEOGRAD 10.30: Reproducira glasba. — 12.40: Koncert radio-orkestra. — 18: Rumunske pesmi. — 20: Pevski kon-cert. — 21: Poročila. — 21.10: Koncert ra-dio-orkestra. — 22.10: Koncert na citra. — PRAGA 16.30: Prenoš koncerta iz Bratisla-ve. — 20: Slavnostni koncert Foersterjeve glasbe. — 22.15: Reproducira glasba. — BRNO 16.30: Prenoš koncerta iz Bratisla-ve. — 17.30: Operne arije. — 19.05: Prenoš slo-vaškega programa iz Košic. — 20: Prenoš koncerta iz Prage. — 22.15: Laka godba. — VARŠAVA 16.45: Reprod. glasba. — 17.45: Koncert lahke godbe. — 20.30: Hu-bergerjeva opera. Ples v operi. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert kvarteta. — 17.40: Glasbeni program za deco. — 20: Koncert Kienzlve glasbe. — Laka godba. — BER-

IDEAL radio služba

BARIJEVE cevi

TUNGSRAM

Torek, 31. decembra

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glas-ba. — 13: Napoved časa, borza, reproducira glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert vrhnjske godbe na pihala. — 20: Koncert Slovenskega vojaškega kvinteta. — 20.30: Koncert radio-or-kestra: slovenska glasba. — 21.30: Govor pisatelja Milinskega. — 22: Reproducira glasba. — 23.30: Prenoš iz Uniona (terce). — BEOGRAD 10.30: Reproducira glasba. — 12.40: Koncert radio-kvarteta. — 18: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert g. Knitila in radio-kvarteta. — 21.30: Silve-strov večer (prenoš iz hotela »Kohara«). — ZAGREB 12.30: Reproducira glasba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Boš-sa in noveletne pesmi. — 21: Vošila. — 24: Prenoš iz cerkve sv. Marka. — PRAGA 15: Silvestrovanje mladih. — 19.20: Prenoš programa iz Brna. — 20: Prenoš koncerta iz Bratislave. — 21: Prenoš iz Brna. — 22: Silvestrov večer. — BRNO 15: Prenoš iz Prage. — 20: Prenoš koncerta iz Bratisla-ve. — 21: Ona na Silvestrov večer. — 22: Ka-baret. — Prenoš iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Popoldanski koncert. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 22.45: Škupil kon-cert poljskih postaj. — DUNAJ 11: Dopol-danski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 18.30: Celokonzert. — 20: Opereta »Vera Violetta«. — Glasbeni humor. — 22: Silve-sterska revija. — 24: Laka godba. — BER-LIN 16.30: Koncert orkestra. — 20: Silve-strov večer. — 21: Pevski koncert. — 22: Glasba Joh. Straussa. — 23: Revija. — 23.45: Fanfare in svonenja. — Zabavna glasba. — FRANKFURT 16: Popoldanski koncert orkestra. — 19.15: Program iz Stuttgarta. — 20: Prenoš iz Stuttgarta. — 22: Silvesterska revija. — 23: Mešan pro-gram. — 23.50: Noveletni nagovor. — God-ba za ples. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 19.30: Silvestrov večer. — 20.20: Revija. — STUTTGART 16: Koncert iz Frankfurtu. — 19.15: Silvestrov večer kato-likov. — 20: Veele enodejanke. — 22: Revija. — 23.45: Posavne. — 24: Zvonje-ka, koral, vošila, godba za ples. — BUDIMPE-ŠTA 9.15: Koncert opernega orkestra. — 12.05: Pevski koncert. — 17.35: Koncert Wagnerjeve glasbe. — 19.30: Prenoš opere »Nepotip«. — Silvestrov večer. — LON-DON 20.30: Mešan program. — 22.40: Klavirski koncert. — 23.15: Presenečenja. —

Velika nemško-ruska senzacija!

12 razbojnikov

(Das Donkosakenlied)

Kino Dvor.

Walter Nissen:

Zaljubljenca iz Ovida

Sedaj so pač takšna stretnjenja na svetu, da bi odpravili ljubezen. Točneje povedano: da bi odpravili strast — ki nima z ljubeznijo večinoma nobene večje podobnosti nego junak uoza s svetnikom. Isto pacifiistično mišljenje, ki zanikuje zastarelo bojevitost pojmo-vanje junaštva, hoče strgati venec sla-ve tudi z glave tiste razbesnelosti, ki koraka pod svetim praporom ljubezni, s penastimi usti in krvoločnimi »čmi, da bi izvrševalo dejanja sovraštva in surovosti in da bi potiskalo človeštvo s prve stopnje civilizacije, na kateri se-daj živi, vedno znova v predootopna stanja. Boj proti takšnim zmotam in zmešnjavam človeške duše nikakor ni tako brezupen, kakor se zdi na prvi pogled. Zadoštuje namreč, da razdereš ideologijo, ki povečuje zločine iz strasti. Tedaj bo polagoma oblede-ti tudi dražestni čar, ki ga »zvajao napadi besnosti radi neobvladovanega spo-ne-ga nagona. Novo pokoljenje, ki o bo na-polnjevalo krepko, naravno umevanje življenja, ne bo potrebovalo tistih bol-nih zamikov, po katerih so koprneeli sla-biči, ker so čutili potrebo, da bi se do-goljufali do navideznih poviševanj ne-

ke umetne opijanjenosti. Norec strasti bo tedaj stal pred nami v vsej svoji goljubi neumnosti. Kajti kaj bi bilo neum-nejše od botenja, da bi romali z udar-ci, streli in vbodljaji po poteh, ki jih premaga samo ljubezen, ljubezen, o ka-teri bi lahko dejali, da ni nič drugega nego vztrajnost in velika potrpežli-vost!

To je seveda stvar naziranja. To sem se samo domislil, ko sem danes bral zgodbo dveh španskih zaljubljencev, ki sta prebila z resnično veličino celo živ-ljenje, o katerem bi lahko dejali, da je bilo »neizpolnjeno«, če bi ga ne izpol-njevalo najvišje, kar je človeku danega. Živela sta v samostanski vasi Ovidu, ljubila sta se, prelomila nekega dne, po-zabljač na vse, dostojnost, se javno poljubila in so ju okrutno ločili. Dekle-tovi starši so ravnali s fantom kakor z nesramnim zapeljivcem, imenovali so svojo hčer po predpisih vlačugo in so jo vtaknili za vse življenje v samostan

KRALJESTVO MODE

Kako se oblačijo mlada dekleta?

Običajno mladih dam je postalo v teku modnih let eno najtežjih modnih poglavlji in priznati se mora, da je le zelo razvit okus v stanju zadeti pravilno značaj oblik, ki so tu na mestu. Saj že dolga leta stremi moda na to, da bi izbrisala razliko med starimi in mladimi in to ji je v veliko uspeha, da moramo, kar se tiče oblik, nerodno smatrati mater za sestro in ne odrasle hčerke. Kljub temu pa je mogoče povdariti na okusno način razliko let, ne da bi se storila katerikoli delu krivica.

Predvsem je treba gledati na to, da oblika mladih dam ne pada preveč v oči — a tem pa še ni mišljeno, da bi morala biti skromna ali stopiti v ozadje. Treba jo je očuvati talni-efektov in mnogih odvečnih okraskov, ki samo škodijo celotnemu učinku. Tudi pri barvah obstaja fineca, ki ji vsaka dama s okusom more zapopasti. Ne katere kričeče barve mladim dekletom vedno dobro pristojajo, na pr. živordača ali modra (kornbiana), medtem ko sta ostra rdeč-kasto rjava ali preveč izrazita zelena dve barvi, od katerih se tu mora odsvetovati. Največje važnosti je linija oblik, ki ne sme biti ekscentrična, a se vendarle mora ravnanj po vseh predpisih zadnje mode.

V garderobi mlade dame ne smemo pogrešati troleur-opreme, ki se rabi za po

mestu — v gradim in hladnem vremenu. Tu se nam odpira velika izbira modernih materialij, ki so že same po sebi »chic« in učinkovite. Enostavna obleka z zvončastim krilom in napoli dolgi paletot, obrobjen s kožušvino, sestavlja enostaven, a eleganten komplet, kakor ga kaže naša prva skica. Takoj nato je treba misliti na popoldansko obleko. Tudi tu se moramo držati enostavnosti in pustiti, da učinkuje blago in blaga obleka. Na naši drugi skici prinašamo zanimiv model (iz žamet, satina ali marocaina) s zadaj daljšim, zvončastim krilom — nabrani rokavi pa so iz brokata v temeljnem tonu oblike, kar daje modelu življen in nenavaden povdarek.

K taki obleki je potreben popoldanski plašč, ki mora obenem nadomeščati večerno ogrinjalo, zato je žamet najboljši umesten material za takšen plašč. Tu je priključena ravna in enostavna paletot-linija, ki povdarja novo silueto s tem, da pusti videti dober del zvončaste obleke.

Za zvečer deluje najmladostnejše obleka iz tila, izgotovljena je bodisi cela iz tega materiala, ali pa izdelamo gornji del iz drugega blaga (iz čipk, kovinskega blaga ali nežnega vezanja). Zelo široka svilena prepsanica učinkuje materično in povdarja mladostnost linije.

Domači šolniki

morajo biti udobni, a vendar se smejo okorno ali nelepo izgledati. Imajo skoro vedno nizke pete in v najnovjšem času se izdelujejo iz žametja v barvi domače obleke. Okrasno jih s kokardo iz trakov ali s svilenim jezikom v obliki pahlače. Naiveč se nosijo domači čevlji nevtralne beže barve, ki pristojajo k vsaki obleki.

Originalna garnitura

Prigotovimo si originalno garnituro, če sedružimo črtalo za ustnice s pudr dozo in steklo s pomočjo veržice, ki jo pustimo vdati na dozo. Takšna garnitura je izdelana iz gravirane ali cizelirane kovine ali pa tudi iz emala.

bosumne žene. Mirno sem mu dovolila, da je hodil v Vašo ložo, navajala sem glavobol, ko je hodil k Vam v goste, samo da bi vaju ne videla skupaj. Nekega večera v gledališču sem ujela pogled, ki je govoril več nego besede. Skoraj sem se zgrudila nezavestna in sem prosila barona, naj me povede do mojega voza, češ da me boli glava. In Dmitrij je ostal z Vami, vrnil se je šele ob treh dneh, čim da se je srečal s prijatelji: napravila sem, kakor da mi verjamem. Ljudje so me pomilovali zaradi večnega glavobola, zdravniki so me pošiljali v kopališča. A jaz sem čakala na poletje, na svojo domačijo. Jabolovko, kjer prebiva vsako poletje od dneva najine poroke, kjer imam sama njegove pogovore, njegovo dušo, v solnični sobi, sama z njim.

A nastanil se je spodaj, da bi me zjutraj ne motil, ko odjaše na polje, je dejal. Spočetka nisem razumela, bila sem tako vesela, da smem biti z njim sama, ves čas sama. Tu je prišlo Vaše pismo in vse mi je jasno. Čemu mi hočete vzeti vse? Ali Vam bo tako lahko stopiti z Judeževim poljubom v mojo hišo, kjer sva se pred sedmimi leti v mali cerkvi poročila, poleg pokopališča, kjer počiva pod lipami moja mati? Ali Vam je mogoče prihajati v to gnezdo, to

edino moje pribežališče, kjer živi moja preteklost, moja nepomešana sreča? Ne, nočem, ne prihajate sem! V mojem srcu ni sovraštva, razumem, da ga ljubite tudi Vi... a ne tu, ne tu...!

Odposlano pismo.

»Draga Ana Nikolajevna! Moj mož in jaz bova res srečna, če Vas bova videla v najini Jablonovki. — Vaš prihod nama olepša namino tukajšnje enolično življenje. Sami tega se bojim, da se boste tu dolgočasili. Sosedov nimava, do železnice je daleč. Vendar bi imeli kepe sprehide in o slabem vremenu je na razpolago dobra knjižnica s starimi izdajami. Vzemite svojo jahalno obleko s seboj, Dmitrij je pripravil za Vas konja z damskim sedlom. Meni je, žal, po nesrečnem porodu prepovedano jahati, a naši konji so dobri in Dmitrij jih zelo ljubi. Torej na skorajšnje svidenje! Brzovjavite, kdaj naj Vam pošljemo konje do postaje. Vaša Elizabeta Kosovska.«

Za dekoriranje

dvoran in salonov, za veselice, slavnostne prireditve itd. se priporoča
IVAN ŠIMENC, LJUBLJANA
Lepi pot 24 Telefon 3044

Trajna, vodno in navadno ondulacijo

časovna in večerna frizura, barvanje las in vse druge dole potrebne izvedbe

ENGELBERT FRANCHETTI

frizer za gospode in dame

Ljubljana, Dunajska cesta 28

nasproti kavarni »Evropa« 14616

DIŠAVE SLON

1000.— dinarjev

Vam plačam, če s »Ria Balzomom« ne odpravite kurjih očes, bradavic, trde kože itd. v treh dneh. Lonček 10.— Din. Predplačilo (v pismu) 18 povzette pošlje — R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška 10 a. — Zastopniki, lekarne, drogerije velik popust. 17264 a

MLEKARSTVOM

K

BLAGOSTANJUI

ALFA D. D.

SEPARATORJI IN STROJI ZA MLEKARSTVO

ZAGREB, BOŠKOVIČEVA 46

915

Zastopniki se iščejo povsod!

A T E L J E

ZA NOTRANJO

ARHITEKTURO

ING. ARH. J. OMAHEN

ING. ARH. D. SERAJNIK

LJUBLJANA

KOLODVORSKA

ULICA ŠT. 28/II

Kdor mnogo sedi in trpi radi neurejene prebave,

zapelje, hemoroidov, glavobola, nerazpoložnosti, naj jemlje prečiščeno in sigurno zdravilo »Figolet« čistilno. »Figolet« ureja prebavo in vam vrača zdravje. »Figolet« se naroča po povzetju v lekarni dr. Semčič, Dubrovnik 2/43.

Figolet stane z ometom in pošiljano vred 3 steklenice 105 Din, 8 steklenic 245 Din, a 1 steklenica 40 Din. Vsak dan prihajajo zahtevne o običajnem delovanju Figoleta.

Iskrena zahvala

P. a. lekarni dr. Semčič, Dubrovnik 2/43.

Je že več kot 17 let, odkar sem opet na glavobole in me je glavna vnosna tri, štiri leta bolela in sem se jako mučila. Toda odkar sem prišla vaš Figolet, mi je takoj postalo lažje, glavobol je poenostavljen in biva bogu, zelo dobro mi je v glavi. Iskreno se vam zahvaljujem in bičiči Ketiče Horvatič, Štubičec, Osekovo, 10. oktobra 1928.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

V fjordu*

One vožnje ne bom pozabil, dokler bom živ. Obiskal sem strica. Bival je na oni strani Langsloeskega fjorda v Perretu. Bil je miren januarjev dan, ledeno mrzel, da je kar rezalo v obraz.

Naš rjavi Halldan je bil na novo podkovan. Že štiri dni smo imeli najlepši sneg. Torej sani iz lope, prama prednje in hajdi kakor kakor blisk okoli fjorda k strici v Perret. Stric je vedno postregel z dobrim, vročim grogom in tako sem se pač nekoliko zakasnili. V tem letnem času se prične na Norveškem maračiti že ob treh popoldne, ob štirih je večer, pol ure pozneje je noč. Ko sem stopil skozi vrata, da bi se odpeljal domov, je bilo tema kakor v rogu. Strica je zaskrbelo.

»Ah, kaj, sem ga pomiril. S takim konjem je to šala. Ob desetih bova doma.«

Hlapec Martin je bil že zapregel. Skočil sem na konja, voščil lahko noč in poslal z bičem. Kakor blisk so švigle sani v noč. Po poti sem se spomnil: kaj ko bi krenila čez fjord. V tem hudem marazu je zamrznjen in drži težo vpruge. S tem si prihrani dve uri.

* Fjordi so ozki moraki zalivi ob norveški obali, ki se obdani od strmih stov.

Zdravniška posvetovalnica

G. V. R. v T. To, kar se navadno nazivlje »prsi«, je iz večine maščobna tkanina. Zleza mlečnica, ki je pri dekletih samo relativno majhna, se poveča če je treba dojiti. Ko otroka mati ali dojilja odstavi, se mogočno naraste mlečnice zopet vmes in preostajo in obrasto z maščevino. — G. F. B. G. v ? Naklon h »krenicam«, t. j. raztegnjenim žilam dovodnicam je pogosto prirojen, ker je stanje žil samo na sebi slabotnejše in vdahljivejši pri takih osebah. Seveda ljudje, ki mnogo stojijo, ob enaki dispoziiciji lažje obole na teh voboklinah, kot oni, ki iz večine leže ali sede. Da ni nosenost edini vzrok pojavi, je najbolje razvidno vendar iz dejstva, da trpe na boleznih možgi, in to ne v posebno redkih primerih celo 20letni možki. — Kar tiče vaših bolečin v rokah, ne moremo izreči nobenega mnenja, ker ne vemo, kaj je bolečinam vzrok, preiskali pa očitno ne moremo. — Brazgotine po operacijah časih delj časa, baž zaradi svojega krčenja in majhne vzdržljivosti bole. Treba je torej taka mesta pridno masirati s kakršnokoli maščobo. V ostalem se obrnite za podrobnejša navodila na kirurga, ki vas je operiral. — G. A. V. v S. e. D. Poskusite kožo na opisanih mestih prekriti z vsakdanjo masazo s oljem ali vazelinom, katerega pozneje sperite z alkoholom ali bencinom. Popolnoma razmaščeno kožo, odnočno maščbo na njej poskusite pomazati večkrat s triodotnim vodenčevim superoksidom. — Če bi to ne vodilo k izboljšanju, preostane samo strokovnjakovo zdravljenje pri kakem dermatologu. — G. L. Z. v S. K. v L. Mislamo, da gre po vašem opisu za bolezen, čije latinsko ime navajate v svojem pismu. Ni pa to nikakor posledica tega, kar vi sumite, prej je ta bolezen, ker draži vzrok razvadi. Izven operacije ni zdravil ranjo. — Kar se pa tiče ostalih vaših nadlog, so do gotove meje brezivomno tudi v nekaki zvezi z vašo omenjeno boleznijo, na katero se sedaj oboje cel rep živčnih simptomov. Naš svet je torej ta: najprej v bolnico v svrhu operacije; po njej pa na živčni oddelek v svrhu nadaljnega zdravljenja. — G. J. K. v P. M. »Kurja slepota« temelji na slabi prehrani očesnega živčevja, ali kakor danes vemo na nedostajanju potrebnih vitaminov v hrani. Pokazuje se vedno samo na slabo prehranjenih, opešanih, marantnih ljudih. Ribje olje, ki se odlikuje po relativno veliki množini vitaminov, zato tudi tako ugodno, kot sami pravite, vpliva. V novejšem času ga seveda izpodriva viganol, obojevanje itd. — Pojav je simptom, in ne ostavlja posledice; saj je sam posledica nepopolne prehrane. — G. D. K. v M. Z jedjo prevzelo maščobo porabimo za prehrano telesa in za ohranjanje ravnotežja v prenosni pri čemer naj bi si uvoz in poraba stala v primerem razmerju. (Znano pa je, da se lahko tudi druge vrste hranila izpreminjajo v maščobo.) Kar je pa v tej bilanci odveč, se plodno nosi naloži, gram za gramom, v maščobno depozito; posebno pod kožo in v trebušno votlino. Take nezdrave rezerve so časih jako umestne, n. pr. v dobah dolgotrajnih ali mraznih bolezni itd. Kako se zlasti pri osebah, ki zlasti živijo na kmetih, odebli, se vidi iz računov. Kdor svoje potrebne količine živil, n. pr. kruha ali mleka dnevno samo za malenkost prekorači, se zredi na ta način tekom leta lahko za 10 ali več kilogramov. Pri tej teži, če jo je enkrat dosegel, na seveda tudi obstane, če prične sedaj s pravilno bilanco brez vseh maščobnih prihrankov. — Tako zvan »Rubensov tip« za debeljenca ustreza idealu ženske lepote mnogega slikarja, in ni identičen s tipom »jahalnih hlače«, odebjenja gotovih žensk na bokih in stegnih, ob relativno drobnih kolenih. — G. E. G. v B. P. S. T. P. R. Bacil ni posebno rezistenten, prenese pa vsak pri nas nastopajoč mraz. Vlažna toplota 100 stopinj C. uniči tako bacil, kot njegove spore v najkrajšem času. Najbolje preprosto v hladnem hladnem 20—42 stopinj C. A že temperatura nad 50 stopinj C ga uniči. Dobro ohranjene kulture žive po 3—4 mesece, v gotovih primerih tudi nad leto dni. Vse razkuževanje stanovanj ostane vedno problematično in nesigurno. Stori se pač, kolikor se more. Če mislite, govorite o »pili« na formalinovo parvko, vam tudi ne moremo dati boljše tolažbe. Tudi njen učinek ni povsem zanesljiv. Kar se da v primeru koncentriranih tekočin oprati ali namočiti, ali umiti in izmisti, stene fla. okna, strop itd., se še najbolj da razkužiti. Obleke, perilo, orodje, opremo itd. prekuhati ali tudi v posebnih desinfekcijskih aparatih v vroči pari ali takem zraku razkužiti. — Sicer pa žive ti bacili tudi v ustih zdravih otrok, in tudi drugače nismo brez njih. — G. B. L. v P. p. M. Vaši po obilici vitaminov se odlikujejo hrani, če jo prenaša vaš žolodec, ni kaj oporekati; je pa seveda, če izvzamemo seveda jajca, zelena žaba in postavi (sedaj se nahajajoče v drestih, gosnoli) pretežno vegetarijansko in torej enostransko. Da bi bila kamenjena sol, ki izhaja pač iz večine, iz morske soli, bistveno drugačna v svojih učinkih, ne verujemo. — Vpliv hloridov, predvsem natrijevega hlorida na bolezen — labilna motorična živčna

Strah pranja

je za vedno pregan, ako perete z Schichtovim RADIONOM. Način je povsem enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprej v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

En sam poskus in uverili se bode, da tako lahko, poceni in varčno pere samo

centra v smislu dražlj, je mnen. Da bi pa silčno učinkovala sol na druge funkcije, o tom nam ni nič znanega. — Kdo ima prav, ko se smeje, ali vi ali vaša okolica, niemo poklicani odločiti. Zdi se nam pa, da se vam ne smejejo samo zaradi vaše vsekonsentracije prehrane. Brez dvoma pa vaša prehrana ne vodi do tega, pred čimer vam svare in s čimer vam prete. — G. A. Z. v P. Navaden lahoti opravi prav isto in morda pet ali še večkrat ceneje.

Dober tek!

Uradni izkazi o pariskem konsumu ugotavljajo med drugim, da porabijo v francoski prestolnici dnevno nad dva vagona rdečila za ustnice. Novinar, ki se je zanimal za to »jedo«, je doagal, da si ženske oblikujejo ustnice in morajo torej večkrat obnoviti barvo. To se godi redno pa za trku, kosilu, zvečer v kavarni, pri gledališki in kinematografski predstavi itd. To je seveda zelo dobro za tovarnarje, ki izdelujejo takšno modno blago. Toda ženske najbrž ne vedo, da zauživajo na ta način dnevno nekaj žive raze in crknjene mačke. Barva se namreč izdeluje iz sala, ki ga konjači postrgajo z mačjih črev, raka pa prispeva z lastnim blatom, ki ima za stalnost barve ugodne kemične lastnosti. Kateri možki ne bo občutil gnusa pred poljubovanjem s slično nesnago pokritih ustnic? — vrašuje omenjeni novinar in dostavlja: Če bi hotele ženske mazati svoje ustnice vsaj z bolj čistem, na gosto skuhanim malinovcem! Potem bi tudi poljubi bolj tekli...

V javnem

prometu

n. pr. na vleku ali pa cestni železnici je nevarnost prehlada posebno velika. Tudi nalezljive bolezni se lahko razširijo.

Panflavin

pastile

razkužijo usno in žrelno duplino in so učinkovito obrambeno sredstvo pri takih nevarnostih.

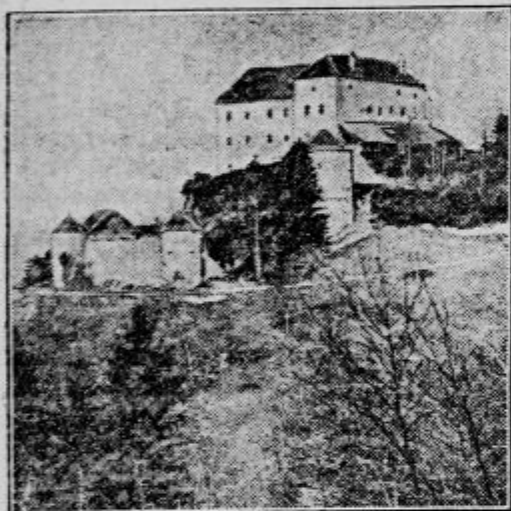

je bilo težje zaznati. Mlečnobele koprene snežnega meteza so jih objemale, jih zastirale v sivino in jih nazadnje popolnoma zakrile mojam očem. Pogledal sem na uro, bilo je pol sedmih. Računal sem, da bova čez pol ure že zagledala nasprotni breg. Skrbelo me je, da ne bi bilo tudi tam pričečo snežiti. Sicer ni bilo razsvetljena okna graščine Langsloe že od dakeč mežikala. A vendar mi je postalo tesno, tako samemu sredi brezbrežne, bele ravnine. Kamor je segalo oko — ledena ploskev. Prav tja do daljnjega obzora: tam se je spajala v sivozeleni črti z nočnim nebom.

Tudi Halldan je postal nemiren. Ota-vo je okrenil v stran in dirjal kakor bi imel sovražnika za sabo. To sicer ni bila njegova navada. Tekom šestmesečnega bivanja na Norveškem sem se bil privadil samotne severne krajine. A štiri večer mi je bilo čudno tesno pri srcu. Neumnost, živci! Temu pomore trdna volja. Ko bi bil konju vsaj privražal krugabčke, da ne bi bil stišal le večnega, enakomernega udarjanja podkve: klop, klop. Kakor da bi nevidne roke zabijale krsto. Ne vem, odkod se mi je vzela ta misel. Pretreslo me je kakor leden mraz. Ali se še ne bodo v daljavi posvetila graščinska okna? Pogledal sem na uro. Tri četrt na sedem. Vsak

Grad Hmeljnik na Dolenjskem

Toliko se opevajo krasote planinske Gorenjske, mačehovsko pa se prezira ljubka Dolenjska, ki je osobito okoli Novega mesta tako slikovita, polna lepote in davnih prigod. Širok celotni Jugoslavije ne najdete na enem kraju toliko slavnih starin in pokrajinskih znamenitosti, kot dolgi ob tihih Krki, med bajnimi Gorjanci in veselimi goricami. Samo v bližnji okolici dolenjske metropole je tucat srednjeveških gradov in graščin. Srednjeveška romantika plove nad sanjavo novomeško kotlino.

Grad Hmeljnik

Krono vsega pa nosi vrh severnih brd v nebo kipeče mogočno zidovje, staro in preperelo, kljubujoče in uporno. Raste iz skoro nevidnih tal in sili pod oblake. Azurna nebesna modrina v ozadju podčrtava te silne linije, ki jim je enoličnost pretrgal razsežni srednji stolp in kojih slikovitost zvišujejo lični stolpci v še danes trdnem obrambnem obzidju. Tak je bil grad že nekako pred šest sto leti.

»Tam na onih strmih brdih, koder tite bujni sad poleg breskev veter maje, vzpenja se ponosen grad.

Hmelj v zelenju ga ovija, spodaj žubore vode, in tako tem sivim stolpom, gradu je Hmeljnik ime.«

Tako nekako opeva tega staroslavnega novomeškega čuvarja potopisec Costa v svojih »Potnih spominih iz Kranjske« leta 1848. Tudi Valvasor je minenja, da je dal gradu ime v bližnji bujno rastoči hmelji. V podnožju potok, pa so imeli »Hopfenbach«. Domačini so ga skrajšali v »Hmeljnik«.

Nastal je grad najbrž v 11. stoletju. Seveda ne v današnji obliki. Tedaj so bili v modi le »turni«, ozka in visoka stavba, ki je imela vhodna vrata več metrov od tal in za stanovanje navadno le eno izbo, skupno bivališče gospe in družine, po sedanjem pojmovanju ne baš zavidanja vredni časi.

Tudi hmeljniški gospodje, ki so se skozi več sto let oblastovali tod gori, so si zgradili visok, utrjen stolp in za njim po ozkem dvorišču ločeno drugo enako močno, a v notranjščini bolj udobno stavbo, v tistih časih »palace« imenovano. V njej je bila velika z orožjem in lovskimi trofejami okrašena sprejemna dvorana in več kmetnat ali čumnat, ki so služile gospodi za stanovanje.

Leta 1223. sta si dva brata Adelhold in Friderik st. Hmeljniški razdelila grad v Gornji in Dolnji Hmeljnik in živela z ostalimi štirimi brati složno pod skupnim krovom. Redek primer bratske vzajemnosti!

Občudovanje mora vzbuditi v gledalcu še danes na mogočni skali strmo v nebo kipeče zidovje, ki mu je dobra dva metra pod vrhnjim stavbnim robom še videti sledove prvotnega obrambnega hodnika in nad tem pod strešnim pomolom še njihovo prvotno leseno oporo, staro nad sedem sto let. Castiljiva starina, ki ji brez dvoma gre prvenstvo, kot ji gre tudi višinsko prvenstvo med vsemi tamošnjimi gradovi, saj se dviguje 507 m nad morje, 300 m pa nad novomeško kotlino. Prvotni vhodni stolp je tudi

trenutek bi jih moral zagledati. Izračunal sem, da je že pol poti za mano. Menda sem bil ravno sredi fjorda... In zopet me je obšla tesnoba, ki se je nisem mogel ubraniti. Ko bi bil imel vsaj Ulfa, svojega volčjaka s sabo!

Zaživjal bi si bil pesmico, da ne bi stikal le enakomernega trkanja podkev. A glas mojih ustnic se mi je zdel ves tuj. Tudi Halfdan se je prestrašil. Tedaj sem molče strmel predse v daljavo.

Ta čudna primera s krsto mi ni hotela iz misli. Ali ni bila ledena skorja že marsikomu pokrov krste? —

Halfdan je neumorno dirjal. Dobra, pametna žival, a nemiren in občutljiv, kakor ga doslej nisem poznal. Večkrat je sunkoma vrgel glavo nazaj, nato pa se prestrašen spustil v še hujski dir. Časih konji slutijo nevarnost. Ali ni bilo morda kaj pri uzhah v neredu? Ustavil sem, skočil z sani, da bi pogledal. Halfdan se je stisnil k meni in trepetaje položil glavo na moje ramo, kakor da bi prosil za dobro besedo. Potrepljal sem ga po vratu in mu prigovarjal. Tudi mene je pomirilo, da sem lahko govoril živemu bitju.

Halfdan je bil potolažen. Sedel sem nazaj v sani in sva zdijala v temo z blazno hitrostjo. A kmalu je postal konj nemiren in z njim še jaz. »Ko bi bila vsaj že doma!«

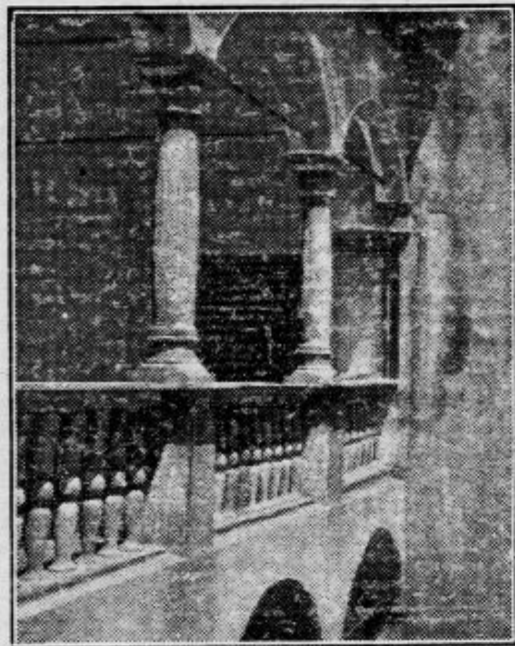
še viden nekako dva metra nad dvorišnim tlakom. Na zunanji strani je moral biti vhod mnogo višji, ker čepi stolp povsod na skalovju.

Po smrti Meinza Hmeljniškega, ki je l. 1294. poročil vdovo Elizabeto Turjaško, je prešel Hmeljnik v roke Turjačanov. Eden teh je propadajoče poslopje prenovil in deloma tudi povečal.

Današnja oblika so dali gradu naslednji gospodarji: Črnomeljski gospodje, kojih grb še zdaj hrani grajska dvorana. Ti so prizidavali na desni in levi, kar je mogoče tudi še danes razločiti in to osobito na nekaterih gotskih vratih, tako v gradu kot na obzidju. Sreča, da je Hmeljnik ohranil svoje srednjeveško lice!

Iz celotne stavbe je izredno razviden postanek in razvoj gradu. Spočetka stolp, v gotski gradbeni dobi ostalo in v renesansi bogata oprema. Za to se ima grad zahvaliti gospodom Ruessensteinom, ki so nemalo žrtvovali, da so si uredili naravnost razkošen dom. Sprejemnica in jedilnica se ponášata z dragocenimi beneškimi kasetnimi stropi, hodniki v obeh nadstropjih pa z zanosnimi arkadami, ki jih zapira ljubka kamenito-stebričasta ograja. Zanimivo je, da je šele sedanji lastnik pred tremi leti povsem slučajno odkril to stebrovje. Prej je bilo zazidano. Razbito je izvrstno ponaredil bršlinski kamnosek in pogled z grajskega dvorišča tja gori je res učinkovit.

Pripomniti velja, da so kasnejši lastniki popolnoma spremenili notranjščino prvotnega stolpa. Strope so podrli, okna zazidali in vdelali stopnice do drugega nadstropja. Okna so prebrili po svoje. Tako je bilo mogoče, da je zopet sedanji lastnik s sistematičnim preiskavanjem grajskih zidov odkril na stopnišču med I. in II. nadstropjem zazidano okno in v njem fresko: stare koralne note z besedilom iz leta 1555.

Pogled na arkade z grajskega dvorišča

Tedaj je bil Martin Zeidler, naslednik Črnomeljskih, najbrž že odšel za svojimi predniki. Baroni Ruessenstein so se lepi ali obsežno in mogočno stavbo. V to rodbino se je kasneje priženil Jurij Jankovič in dobil z lepo ženo še pomolni Hmeljnik. Bil je velik dobrotnik cerkve, ki še danes hrani v novomeškem kapitolu poleg oltarja sv. Jakoba njegove zemeljske ostanke.

Po Jankovičevi smrti je obiskal naš slavnj zgodovinar Valvasor na Hmeljniku že novega gospodarja barona Fr. Leopolda Zierheima. Onstran doline so bili tedaj kar trije gradovi: Mehovo, Poganci in Rupeč vrh, v rokah grofov Paradeiserjev; a nobeden teh gradov se ni mogel meriti s Hmeljnikom ne po položaju, ne po slikovitem razgledu. Pa se je slednjič ponudila prilika in po nakupu je prešel tudi hmeljniški grad v Paradeiserjevo last.

Dobrih sto let kasneje so Napoleonovi vojaki tudi v te sanjave kotičke zanesli nemir in prerod, navdušenje in

A nenadoma me prestraši zamolkel zvok. Kakor bobnenje groma se vali k nama mimo naju in onemi v daljavi. Zavrtna, strahotna groza me je prevzela. Kakor da je šla smrt mimo. Tudi Halfdan se je zdrnil, divje planil v noč in dirjal brez uma in brez cilja dalje, kakor njegov gospodar.

In zopet ono zavratno podzemno bojenje v globinah. Že je močnejše. Sani se zibljejo kakor pri potresu. Zdi se mi, kakor da mi sedí škrt za tilnikom in me z ledenimi, koščeni prsti pritiska za grlo. Obenem čujem, kako podkve votlo udarjajo in odinev jim odgovarja kakor da bi nekdo trkal pod nama na led. Ustavim Halfdana. Ves prepoten je kljub nočnemu mrazu. Dvignil je glavo in poslušal ušesa mu stoje pokoncu kakor dve sveči.

A čudno, prav ta trenutek sem postal popolnoma miren. Vse strahotne domisljije so izginile ob jasnem spoznanju nevarnosti. V trenutku sem se zavedel kaj mi je storiti. Prijel sem za konec uzde in vodil konje daleč za sabo. Samega moža in samo vprego bo led morda držal. Neznansko počasi sva se pomikala naprej. K samotnemu maršu nama je zabobnel od časa do časa nevidni mrtvaški boben. Morda je pod nama le topel morskj tok sem se tolažil. Nenadoma se mi je zdelo, da podkve trdneje po-

A. HUTTER

Tavcarjeva 11/II, poleg sodne, izdelovalnica steklenic in trebanjskih pasov, želi ocm. domom srečno novo leto in se priporoča še za nadaljnjo naklonjenost. 17300

nasprotstvo. Zapeljani kmetje so napadli Francoze in zato sta 16. oktobra 1809. zgoreli vasi Bršljin in Prečna. Sedež upornikov je bil na Hmeljniku, kar je prav mično naslikal dr. Ivan Lah v trojejanki »Noč na Hmeljniku«.

Graščaki so tedaj večkrat skušali igrati dvojno vlogo, nekateri pa so se z bali za svojo kožo in so pravočasno izginili. Da rešijo posestva pred francosko zasedo, so jih na videz prodali ljudem, ki se jim ni bilo bati Francozov. Tako je baje storil tudi hmeljniški Paradeiser. Na videz je prodal grad svojemu oskrbniku Obrezi. Po letu 1813. ko so Francozi, na žalost, spet zapustili naše kraje, pa Obreza ni hotel o »dozdevni« kupčiji nič vedeti. Pomolil je pravnoveljavno kupčijsko listino grofu pod nos in ostal graščak. Pa se mu je sreča kmalu izneverila. Posestvo je ekspektivno prešlo v roke grofa Mihaela Coroninija, enega najvljudnejših in najbolj izobraženih kavalirjev na Kranjskem, kakor piše Costa.

Spomladi leta 1812. je doživel grad Hmeljnik pravcati kmečki upor, ki se je razširil še po dolinskih gradovih Otočec, Rupeč vrh in Poganci. Kmetje so odkrili vsako datjevo v delu in pridelu. Povod: nerazumevanje francoskih odredb. Pa je bil kmalu mir.

Ker s Turki grad sploh ni imel nikdar resnega opravka, je doživel prav za prav malo mučnih pretresljajev.

Vsled pogoste menjave gospodarjev in nezanesljivih časov pa je poslopje polagoma propadalo. Ko je pred 53. leti prešlo grajsko lastništvo na rodobino Wambolt, je bilo drugo nadstropje skoro povsem razrušeno, streha in stropi udrti. Danes pa je zopet vse v redu in pripravljeno za prijetno bivališče.

To je v glavnem zasluha sedanjega lastnika barona Filipa Hugona Wambolta, naobraženega in priljudnega 45-letnika, ki se je zavzel, da vrne Hmeljniku ruessensteinski blesk in ga po možnosti še poveča z modernimi pridobitvami. Neumorno pretrkava, meri in preiskuje grajske zidove. V sprejemnici je odkril na južni steni še dobro razločljivo fresko hmeljniškega gradu, ki je starejša od Valvasorjeve hmeljniške slike. Dragoceno pohištvo prepluje iz svojega češkega gradu, ki ga je prodal, ker se misli stalno naseliti na Hmeljniku. Popravila vrše domači obrtniki.

Kako prelesten je naš dolenjski svet, se najbolje vidi iz grajskih oken ali verand, ki si laskajo, da jim je težko najti lepši razgled širom neštehtih srednjeevropskih gradov. Pohorje, Kamniške planine, Triglav, Kanin, Snežnik, Velebit dosega oko. In v tem silnem obroču tisoči hribov in gričev in pisanih cerkvic ter samotnih sel. Novo mesto se izteguje ob zviti Krki, sednji gradovi zavistno skilijo na prešerno tovarišico gori na nosu vinskih gor, temni Gorjanci podčrtavajo idilično sliko, ki tone v daljnji megli. Vsako pero bo tu odreklo; treba je sedeti tam na hmeljniški verandi ali sloneti na oknu in uživati do naveličanja.

za zobe
za nego kože
za britje

NAJ-
STAREJŠA
HISA
SVETA
OSNOVANA
LETA 1712

Naš potniški promet neprestano narašča

Avtobusi ne delajo železnici nič konkurence — Frekvenca na progah Dravske banovine — Zidani most — Maribor in Ljubljana — Jesenice najživahnejši prometni žili Jugoslavije — Pepelčica Dolenjska

Sigurno merilo za naraščanje ali padanje potniškega in tovarnega prometa so gotovo železniške statistike. Na razpolago so sicer poleg njih še tudi pregledi poštnega prometa, podatki o avtomobilskem prometu pa menda dosejajo še niso zbrani, ker posamezna avtomobilska prevozna podjetja najbrž o tem ne vodijo točnih seznamov ali pa jih iz lahko razumljivih vzrokov ne želijo objaviti. Železnice kot slošna prometno sredstvo nam s svojimi statističnimi podatki vsekakor nudijo zadostno sigurnost za nadaljnjo skenjanje in razmišljanje glede potniškega prometa.

V splošnem se lahko nagasi, da v vsej Jugoslaviji potniški promet stalno narašča.

Ki ga lahko smatramo leto za leto v medsebojnem 9 odst. progresivnem razmerju od l. 1926. dalje. To je razvidno iz dejstva, da je bilo navedenega leta skupno 35 in pol milijona potnikov, leta 1927 že skoraj 40 milijonov, v letu 1928. pa je doseglo število potnikov skoraj 45 milijonov duš na vseh naših progah.

Slovenija, ki ima sicer napram celotni dolžini jugoslovnskih železnic le okoli 12,6 odst. prog, se odlikuje vsa leta po vojni z

naigostejšim železniškim prometom. Tudi zadnja leta, ko se je silno razvil avtomobilski zasebni in javni promet, ne zaznamujemo nikakega upadka, temveč kljub vsemu prav zadovoljiv napredek. Saj pa so tudi avtomobili deloma privlačevalno sredstvo za potnike na postaje in nekako izpopolnjujejo železniški promet tam, kjer bi se gradnja najprimitivnejše lokalne proge ne izplačala. Potniški promet v Sloveniji znaša skoraj 28,4 odst. celotnega jugoslovnskega, kar pomeni z drugimi besedami, da se je v enem letu prepeljalo na vsak železniški izkoriščen kilometer mnogo več ljudi, kakor na ostalem ozemlju Jugoslavije. To nam potrjuje naslednja razpredelnica za leto 1927.: v direkciji Beograd prideta na 1 km železniške proge letno povprečno 4482 potnikov, v subotški direkciji 5062 človeka, v zagrebški naraste na 5441 potnikov, toda v ljubljanski direkciji, ki obsega vslo Slovenijo, imamo

povprečno celo 10.012 potnikov ali 171 odst. državne povprečnine, ki znaša 5857 potnikov.

Iz dosedanjih konstatacij sledi, da ima Slovenija naigostejši železniški promet. Ako pa razmotrujemo zadevo dalje, pridemo še do drugih zanimivih in za naše gospodarstvo važnih zaključkov. Znamo je, da se po vojni v naši ožji domovini ni zgradilo nikakih pomembnejših novih prog in je ostalo skoraj vse pri starem. Toda kljub temu se je dvigala leto za letom prometna gostota v vseh ozirih.

Naglasili smo, da je bilo leta 1927. v Sloveniji na vsak eksploatacijski kilometer povprečno 10.012 potnikov. Že leta 1928. pa zaznamujemo tudi v tem pogledu znaten napredek za 4,8 odst., kar da v številkah nad 10.480 potnikov na kilometer. To potrjuje tudi absolutno število vseh potnikov na progah dravske banovine, ki je znašalo leta 1927. 11 milijonov 222 tisoč oseb, leto kasneje pa se je močno približalo 12 milijonov, kar je zelo razveseljivo dejstvo.

V zadnjem času se je mnogokrat naglašalo.

kako velik promet ima središče Slovenije, Ljubljana.

Dejanski moramo ugotoviti, da se zlasti leto za letom dviga potniški promet na ljubljanskem glavnem kolodvoru, medtem ko je na dolenjskem skorajda konstanten, pada pa na gorenjskem kolodvoru. Ljubljana gl. kolodvor izkazuje sedaj sama že preko en milijon potnikov, medtem ko jih je bilo še pred dvema letoma komaj 888 tisoč, leta 1927. pa 928 tisoč. Napredek med posameznimi leti lahko ocenimo kot zelo velik, ki znaša v prvem primeru 4,5 odst., med letoma 1927. in 1928. pa celo 8,1 odst. Ako se bo potniški promet Ljubljane razvijal tudi nadalje, je pričakovati, da se

bo tekom dobrih 10 let podvožil in bo postalo vprašanje ljubljanskega potniškega kolodvora še mnogo bolj pereče.

Omenili smo, da pada število potnikov na gorenjskem kolodvoru. To je povsem razumljivo, ker je bila ta postaja v prvi vrsti izhodišče za najkrajša potovanja, t. j. za lokalni promet med Ljubljano in Gorenjsko do Škofje Loke in Domžal, kar je deloma prevzel od železnice avtomobilski promet. Vzrok temu je, da leži gorenjski kolodvor preblizu glavnega kolodvora in danes, po podržavljenju južne železnice prav za prav nima nobenega pravega pomena. Tekom let, ob večjem razvoju avtomobilskega prometa bo najbolj, da se ukiče, saj bodo Dravljice za velik del ljubljanskega mesta oziroma Šške prišle mnogo bolj v poštev. Glede dolenjskega kolodvora bi bilo omeniti, da promet s potniki na nem ne narašča iz enostavnega vzroka, ker izkazujejo dolenjske železnice v splošnem manjši narast potniškega prometa od ostalih.

Kie je najživahnejši potniški promet? Najbolj frekventirani progi v Sloveniji

sta, ako izznamemo veliko glavno prog Zagreb-Zidani most-Ljubljana-Postojna.

progi Zidani most-Maribor in Ljubljana-Jesenice.

Na prvi vlada velik, precej konstanten lokalni promet vsakodnevno, na gorenjskih progah pa se lahko upravičeno govori o zelo povečanem prometu vsako nedeljo in praznik, ko hitijo cele množice Ljubljančanov na oddih. Glede gostote prometa moramo poudariti, da pride na mariborski progi približno na kilometer proge okoli 19.500 potnikov, kar prekoračuje državno povprečnino za skoraj štirikratni znesek; na gorenjski progi med Ljubljano in Jesenicami pa je potovalo leta 1928. skoraj 1,7 milijona potnikov, ali na 1 progovni kilometer celo nad 25.650 oseb. Tako bi lahko napravili še za vse nadaljnje proge podobne račune in primerjave, kar bi nam dalo zelo jasno sliko o stanju potniškega prometa na posameznih naših progah.

Največja gostota glede lokalnega potniškega prometa pa vlada na kamniški lokalni progi, ki prevozi letno

preko pol milijona potnikov, t. j. dnevno 14.200 oseb, kar je za 23,4 kilometrov dolgo progno v neposredni bližini Ljubljane, kjer je razvit tudi avtomobilski promet, vsekakor visoka številka. Ako bi primerjali v tem oziru železniške vlake z avtomobili, bi bilo potrebno za prevoz omenjenih oseb vsaj 57 avtobusov po 25 prostorov. Prometna gostota na kamniški progi znaša 22.200 potnikov na kilometer, kar je za lokalno progno zelo visoko število.

Preden preidemo k posameznim krajem Slovenije in njihovem potniškemu prometu, moramo ugotoviti, da je potniški promet na dolenjskih železnica mnogo manjši in narašča le polagoma. Med Karlovcem in Ljubljano je bilo skupno prometa le okoli 5720 oseb na kilometer, kar ne dosega niti povprečnine celokupne ljubljanske direkcije in je celo manjši od jugoslovnskega. Tudi na kočevski progi je potniški promet minimalen, saj znaša le okoli 3679 potnikov na kilometer in se niti oddaleč ne more primerjati s prometom na kamniški progi. Ker tudi ostali dve progi, Trebnje-St. Janž in Novo mesto-Strazha nimata nikakega pomena za »elokupni potniški promet dolenjskih prog, lahko na podlagi izrečenih dejstev ugotovimo, da veliki potniški promet na najbrž tujski promet v celoti

ne obsega Dolenjske.

Ves potniški promet na njenih progah je le lokalni in znaša kljub precejšnji dolžini prog le 1/12 prometa v Sloveniji. Ali ni to velika škoda za »lepo Dolenjsko«?

V Sloveniji imamo skupaj 21 postaj, kjer presega letno število odpravljenih potnikov 100 tisoč. Ker bo naše čitalce gotovo zanimalo, kje so ta mesta, bodi omenjeno, da jih je na Gorenjskem 6, vsa ostala pa leže od Ljubljane na progi proti Mariboru. Skoraj vsa ta mesta so središča večje ali manj razvite industrije in našega gospodarskega življenja vobče in le v manjši meri so to brezindustrijski kraji z okolico, kjer se goji samo kmetolovstvo.

To je razvidno iz dejstva, da imajo poleg Maribora in Celja največji potniški promet

Jesenice, ki sigurno niso agrarni kraj, temveč imajo močno razvito železarsko industrijo, hkrati pa slove tudi kot izhodišče za zelo veliko število alpskih tur ter postajajo v zadnjem času važna postojanka za zimski promet. Baš pri Jesenicah se mora ugotoviti, da se

naš tujski promet lepo razvija. Leta 1926. je bilo na jeseniški postaji odpravljenih skupno le 275 tisoč potnikov, naslednje leto jih je bilo že 318 tisoč, v letu 1928. pa zaznamuje statistika tako velik nadaljnji porast, da se bliža številu že 400 tisočem ali potniškemu prometu, ki vlada v

Celju,

kraju z industrijo in bogato okolico, polno hmeljskih nasadov, gozdov, letovišč itd.

Maribor

lahko prištevamo glede potniškega prometa med najbolj frekventirane železniške postaje v državi razen Beograda, Zagreba in Ljubljane. Promet je bil večji le še v Subotici, ki je od Maribora po številu prebivalstva gotovo trikrat večja! — Tudi Celje ne zaostaja mnogo. Izmed ostalih krajev, ki zaznamujejo velik porast potniškega prometa, ne smemo pozabiti

Domžal,

ki postajajo v bližini Ljubljane lepo razvijajo se kraj. Potniški promet narašča tamkaj letno za skoraj 15 odst., kar je zelo veliko. Splošno po Domžalju na kamniški progi glede vsega prometa najjačja postaja. Nekako isto bi se lahko trdilo o Žalcu, središču hmeljarstva, kar pospešuje potniški promet.

Z zadovoljstvom se lahko ugotovi, da se je pričel v Sloveniji promet zadnja leta zelo močno večati in je postal tudi dotok tujcev ne le iz ostalih delov naše domovine, temveč tudi iz inozemstva v naše kraje zlasti poleti zelo velik.

(Hermann Dressler)

Josp Korbana

Kutnarjev Štefin

I.

Pri Kutnarjevih se danes čudovito praznično. Človek bi mislil, da se odpravljajo v dolino na kako posebno svečanost. Pa ni nič takega, je rekla stara dekla Urša. Štefuc bodo peljali prvi v šolo. Tako so zaljubljeni v svojega edinčka, da ga bodo oče sami spremili in priporočili. Denarja kakor smeti, zakaj bi kedaj Dominus vobiscum ne prišel na Rdeči Kal? Seveda, če ima Štefuc glavo na pravem mestu. »A se bojim, da je nima,« je skrivnostno namignila Urša. Precej dolgo so se Kutnarjevi oče pomudili v šoli.

Tako, zdaj sva se pa dovolj razgovorila. Le dobro ga štrpajcarite, gospod učitelj. Kar z leskovim oljem ga mazite, če ne pojde zlepa. Ponočno so jo mahinili po tem znamenitem razgovoru na črviček v bližnjem gostilno. Ponočno so bili, ker imajo že tako velikega sina, ki pa bo, če bog da, še raste, in bo kodaj tako velik in močan, da bo celo samega Boga nosil.

V sladke misli zatopljeni so sedeli pri polju, prigrizovali beli pšenični kruh in se prijazno pogovarjali s krmarjem. »Sina sem pripeljal v šolo. Je le dobro, če človek dandanes kaj zna.« O Dominus vobiscum pa niso znikali niti besedice. Predolga je še pot do tistega dne, da bi že zdaj tujcem kazali njen cilj.

II.

Tačas je pa trčki učitelj eksperimentiral z nadebudnim Štefucem po najnovejši psihosanalitični metodi. »Kaj sem narisal, Štefuc?«

»Bicikelj.«

»Bicikelj?« se ustraši učitelj. Ali ne slišiš, da vsi otroci vpijejo: črešnje, črešnje?«

»To je bicikelj,« se z vsem poudarkom ponovno odreže Štefuc in ošine tovarisa z zaničljivim pogledom.

Ali sitnih vprašanj še ni koncal.

»Štefuc, poznaš vrabca?«

Vsa kri je bušila mlademu možu v obraz. Kakšno vprašanje zopet! Da bi Kutnarjev človek vrabca ne poznal? Učitelj si je napak tolmačil Štefucovo misel. Hotel mu je pomagati. »Le pomisli, fantiček... na vašem dvorišču... kadar mati prinese kuram, pa mahoma prileti —«

»Saj ga poznam,« je Štefuc nevoljno segel v besedo. In učitelj se je gladko nasmehnil. »Ali res, Štefuc? No, nam pa kaj povej o vrabcu.«

Kutnarjev edinček se je kar stresel od togote. »Za bedaka te imajo,« mu posepeče notranji glas. Kaj pa naj pripovedujem, saj sami več vedo o takih stvarih kakor pa jaz? In zopet je prijazni učitelj hotel priskočiti na pomoč. Le pomisli, kje si že videl vrabca. Kaj je delal takrat? Kaj si zanimivega opazil na njem? Štefuc stoji s pobešeno glavo kakor drevesce, ki mu je vihar zlomil crh. »Ali res ničesar ne veš o vrabcu?« Kakor iz silnih daljav mu je udaril na uho žalostno točeti in očita: joči glas in tedaj je ves ginjen med solzami izpljusnil Štefuc: »Vrabci so kakor eni tiči.«

III.

Z naspeto pozornostjo so stali Kutnarjevi oči pred lepim šolskim poslopjem in čakali, kedaj se bo usul človeški roj iz ogromnega panja. No, končno so le dočakali veliki trenutek.

»No, kako, kako?« vprašajo v skrbah učitelja, on pa odgovori:

»Tako, tako... Zdaj še ne morem ničesar določenega povedati. Fant ni acumen, ali — svoje oči ima, svoje nazore in svojo voljo.«

»Seveda svoje, čigave pa,« so nekako ježno zamrmrali Kutnarjevi oči.

Pričakovali so več kadila in slavospevov.

»Veseli me, da ima svojo voljo. Kutnarjevi jo imamo že od nekdaj — svojo voljo.«

»To je pa sveta resnica,« je pripomnil učitelj. »Zato vam pa pravijo —«

»Trda bučal Vem,« se zagrohoče stara gorjanska korenina.

IV.

Minula so leta. Kutnarjev Štefuc je rasteel kakor konoplja na krtnili.

»Če se je fant tudi z učenostjo tako potegnil,« so rekli oči, »potem bo do bro.« Vzeli so palico in jo mahinili k fari, naravnost v šolo.

»Kako kaj dela moj fant?« Učitelj se je sklanjal nad skladnico zamazanih in povaljanih šolskih svezkov. »Ravno prav ste prinесли v mlino, oče Kutnar,« je resno dejal. »Čakajte, vam pa preberem njegovo zadnjo pisno nalogo... Kakor veste, je oni teden nad našim krajem brnelo laško letalo, sem pa dal otrokom nalogo, naj mi opišejo letalo, oziroma ta dogodek.«

Poslušajte, kako se je odrezal:

Letalo je čuden tič brez perja in krvi. Hranil se z bencinom. Močan je tako, da nosi ljudi. Kadar je pa vojska, tudi bombe. To je nevarno. Voznik na letalu se imenuje falot. Godi se mu dobro, ker lahko brez kazni poka z bičem, kadar se pelje nad našim trgov. Tudi dachu podvrženo blago, kakor klobase, speh slivovko itd. lažje prevaža, ker je daleč od financiarjev. Kadar se ubije, napravijo lep pogreb in mu zapoje: Vigred se povrne.

Kakšna fantazija, Kutnarjev oče! Ni dvoma, da postane vaš sin imeniten pisatelj.

»Kaj pisatelj?« se razjezi posestnik z Rdečega Kala. »Za občinskega tajnika ga pa še ne dam študirati!« Učitelj pojasni, da ima v mislih one prave pisatelje, tiste, ki pišejo lepe povesti. In zraven grdo lažejo — prav po cigansko, jelite?« se še bolj razvname strogi mož. »Kdor laže — saj veste... Nak za takega cigana je pa moj donar predober. Hočem, da pride zares gospod v hišo, tak, da bo zapel latinsko mašo, če to ni mogoče, naj pa ostane vse po starem.« Poizkusite s Štefucem. Denarja imate zadosti. Tu bi ne bilo ovire. »Tudi drugje je ne bo. Mu bom iztepel muhe!«

Vso pot do doma je mož premišljeval. »Ali ga naj nabrišem za tisto prsmuknjeno pisarijo? Ali je resnično ugajala učitelju ali se je le šalil?... Za slučaj mu bom segel v lasce,« je končno odločil.

V.

Na vse zgodaj drugi dan sta oči in Štefuc že na nogah. Kakor da je iz pravega srebra se sveti plug v toplih solčnih žarkih. Polovico najdaljše njive za vasjo sta že preoral.

»Štefuc, oddahnila se,« izpregovori oče po daljšem molku. »No, se pa dajva,« pritrdi sin in takoj ustavi volička. Oče se zagleda v svoje žuljave roke in pravi: »Trd je naš kruh, jeli Štefuc?« »Pa recite materi, da naj bolj pogosto mesijo in malo mleka prilijejo.« — »Ne mislim tisto,« ga ježno zavrne oče.

»Kaj pa potem mislite?« Kakor ranjenemu risu se Kutnarju zasvetijo oči. »Ali res ne vidiš, kam merim?«

»Oče, vi merite? S čim neki?«

S težavo je starina Kutnar krotil jezo.

»Ali te ni sram, v latinske šole pojdeš, pa si tako neumen in zabit kakor tale voliček?«

»Še nisem tam,« jezikuje sin, »in tudi ne pojdem.«

Oče je izbulil oči. »Ne pojdeš, praviš?«

»O svetem Nikoli,« prej že ne,« zavpije Štefuc.

Razprostrle so se roke in krčevito objele fantička. Vulkan jeze je bruhnil na dan. »Tu imaš, jeziki strupenil! To pa za tisto tvoje letalo in buda...!« Ko se je razjarjenemu možu zdelo, da je zadosti požulil fantove uhlje in grivo, je odmaknil roke in tedaj je odskočil Štefuc, kakor da je zagledal modrasa v razoru.

Na omejeju se pa ustavi in zakliče: »Oče, danes sva se midva zadnjič pretepala in uhajala. Ne boste me več videli. Kar volička pošljite v latinske šole.«

VI.

»Kje je fant?« je prigrmel Kutnarjev oče domov. »Križ božji,« se ustraši mati, »to boš vendar sam najbolje vedel. Saj sta skupaj orala.«

»Orala pa, orala!«

V kratkih besedah je vse razložil, kako grdo se je nosil sin.

»Nič ga ne silite v šolo,« pripomni Urša. »Ni mu usojeno, da bi postal gospod.« — »Ti pa že veš, ti, kaj je komu usojeno!«

»Kar vem, pa vem,« odgovori mirno stara dekla. »Ko so ga bili prinесли od krsta, že takrat se je pokazalo.«

»Kaj se je pokazalo?«

»Na prag sem ga položila. Na eno stran sem postavila mašno knjigo, na drugo pa liter. Ali veste, kam se je prevrtl?«

»Nisem prav nič radoveden, da bi poslušal tvoje čenče... Fant ima res trdo bučo, jaz sem oče te buče, tja se mora sedaj prevrtati, kamor jaz hočem.«

VII.

Ves ljubi božji dan se je klatil Štefuc po gozdu in koval načrte. »Zvečer pojdem prenočit na seno, jutri pa, preden posije solnce: z Bogom Rdeči Kall...« Kako se ga bo razveselila teta v Kačjem Dolu! Štefuc je prišel, ljudje božji, tisti veseli, živahni edini sin mojega brata. »Ze je videl v duhu, kako ga objema teta, kako ga občudujejo njeni sosedje...«

V črno temo se je zavil Rdeči Kall. Vse je utihnilo. Tedaj so nalahko zaskripale duri na skednju, temna senca je smuknila čez prag. Zašumelo je suho seno na svislih. O blažene dišave!... Tedajci pa zabobne trdi koraki pred skednjem. Žalosten, hripav glas zavpije v gluho noč:

»Štefuc! Štefuc!«

Beguncu se zasmeje srce. »Iščejo te. Le tiho fantiček, da te ne sliši hlapec Tomaž!«

Komaj utonejo koraki v daljavi. Že pridre drugi. »Štefuc! Štefuc!« kliče stara Urša, da bi se skala usmislila in rekla: »Tukaj sem! A Kutnarjev Štefuc je trši od skale. Le kliči, Urša, uršasta. Na eno uho sem od rojstva gluha, na drugega pa nič ne slišim!«

Opojna dišava mehkega ležišča omami Štefuca. Ze mu lezejo veke na trudne, zaspane oči. »Štrk, štrk, štrk, štrk.« Štefuc oblije kurja polt. Zaspanec je zbežal kakor misel. »Štrk, štrk, štrk, štrk.« O, da bi bil fant res gluha na obe ušesi in še slep povrh, da ne bi sedaj zagledal tistega neznanega, pošastnega, ki se bo najbrž pokazalo tam spodaj na skednju!... Ali je miš?... Jezus, da ni preje pomislil! Na Kutnarjevem skednju se je vendar pred tridesetimi leti obesil slaboumen hlapec.

Kaj pa, če bi ta hlapec — »Resk, resk!« je zahrščala deska zadaj na svislih: Obupani Štefuc je kar desko odtrgal in brez pomisleka skočil na tla. Resk, je pa zahrščala v tem trenutku tudi kost v bedresu...

Na strašno Štefucovo vpitje so prihiteli domači, ga pobrali in nesli v hišo.

Tomaž je moral takoj napreči.

VIII.

Hladnega jesenskega jutra drdra Kutnarjev novi koleselj po beli izprani cesti. »Kam pa, kam?« vprašujejo znanci in Kutnarjev oče veselo odgovarja: »Po fanta se peljem v mesto.« »Po Štefuca v bolnico,« se čudijo znanci, »ali je noga že zdrava?« — »Hvala Bogu, zdrava je!«

Veliko presenečenje je doživel tisti dan. Ali verjamete, ljudje božji, da je hotel Štefuc ostati v mestu? »Kar tu me pustite, če le dobite kako stanovanje zame,« je dejal očetu. Lepo je povedal skesani sin. A tudi oče so vsi blazni našli pravo besedo: »E, take naglice pa tudi ni treba, Štefuc. Za študiranje je še časa! Leto dni gor ali dol, potrebno je sedaj, da se kako popraviš in odebeliš. Veš, kar strah me je, tako si shujal med temi mestnimi zidovi.«

»Kaj pa, če se premislim?« se je poravno nasmehnil Štefuc.

»Se pa premisli,« so zagrneli oči. (Kdo bi si bil mislil!) »Zaradi tega se še ne bo podrl naš lep, zdravi Rdeči Kall!«

Andersen:

Navihani pobič

Nekoč je živel star pesnik, izredno dober, star pesnik. Nekoga večera, ko je sedel v svoji izbi, je zunaj besnela strašna nevihta. Lilo je kakor iz vedra. A stari pesnik je toplo in udobno sedel pred svojo pečico, kjer je plapolal ogenj in so cvrčala pečena jabolka.

»Kdor je daj na cesti, bo do kože moker,« je dejal pomilovalno, ker je imel dobro srce.

Tedaj je zaprosil pred durmi otroški glas: »Joi, odpri mi, zebe me in ves sem moker!« In jokalo je in trkalo na vrata, v okna pa se je besno zaganjal veter in dež.

»Uboga stvarca!« je dejal pesnik, vstal in odprl vrata. Pred pragom je ždel nag pobič in voda mu je tekla od dolgih zlatih kodrov. Trepetal je od mraza. Če bi mu ne bil pesnik odpri, bi bil gotovo poginil v vihanju.

»Ubogi fantič!« je dejal starček in ga prijel za ročico. Stisni se k meni, da te pogrejem. Nikar ne jokaj. Vina dobiš in pečeno jabolko, saj si dečko od fare!«

Bil je res lep pobič. Njegove oči so bile kakor dve svetli zvezdi in — darsi mu je voda še vedno tekla od las, so se mu že vili zlati kodrički. Bil je ko angelček, čeprav je bil višnjevi od mraza in je trepetal po vsem telescu. V rokah je držal krasen lok, ki pa je bil ves skvanjen od dežja. Od pisanih puščic je kapala raztopljena barva.

Pesnik je sedel k pečici, vzela pobiča v naročje, mu ožl vodo iz las, luščal v njegove premrle ročice, jih grel v

Izvirne francoske pastile

VALDA

proti škodljivim učinkom meglo in vsem boleznim dihal.

Prodajajo

vse lekarne in drogerije.

svojih rokah in mu zavrel sladkega vina. Tedaj si je pobič opomogel, lička so mu zagorela, skočil je na tla in se vrtil in plesal okoli starega pesnika.

»Ti si pa veseljaček!« se je smejal pesnik. »Kako ti je ime?«

»Ime mi je Amor,« je odvrnil pobič. »Ali me ne poznaš? Ojci, to je moj lok. Z njim znam imenitno streljati. — Eji, nevihta je prešla, luna že sijaje!«

»A tvoj lok je pokvarjen,« je dejal pesnik.

Pobič se je camšlil. »To ti bilo hudo — in je pregledal lok. »Ne, saj je že suh in nič pokvarjen. Struna je napeta! Ali meja poskusim?« — In ga je napel, nastavljal puščico, nameril in ustrelil dobrega starega pesnika naravnost v srce.

»Vidiš, da moj lok res ni pokvarjen?« se je veselo zasmejal in zbežal. Ta zlobni pobič! Da je ustreljal na starega pesnika, ki ga je bil tako prijazno sprejel v svojo toplo sobo, ki je bil tako dober z njim in mu je dal sladkega vina in najboljše jabolko!

Dobri stari pesnik je bežal na tleh in plakal, kajti zadel je bil naravnost v srce: »Joi, joi, kako poreden je Amor. Vsem dobrih otrokom bom to povedal, da se ga bodo čuvali in se nikoli ne bodo igrali z njim, ker to se ne bi dobro končalo.«

In vsi dobri otroci, dečki in deklice, katerim je to povedal, so se ga čuvali, a vendar jih je prekanil, ker je silno prekan. Ko prišlo študentje s predavanj, jim stopa ob strani v črni sukni, z naočniki na nosu in knjigo pod pazduho. Ne spoznajo ga. Veselo ga primejo pod pazduho, ker mislijo, da je njihov tovariš. Tedaj jim prebode srce. Tudi dekleta niso varna pred njim. Vse ljudi zasleduje. V gledališču sedi med lučkami lestence pod stropom in rdečo, plamenče gori, da ga nihče ne spozna. Neopažen pa izstrelji svojo puščico. Smuka se po sprehajajočih in živih stozah. Tudi očka in mamica je zadel v srce. Le vprašaj ja, če ne verjameš.

Da Amor je res poreden pobič, čuvaj se ga in ogibaj. A njegovim puščicam nihče ne uide. Pomisli, celo tvojo babico je zadel v srce. A tega je že dolgo in rana se je zacelila. Babica pa tega ne bo nikoli pozabila. Ta navihane! Zdal ga poznaš in veš, kako je neugnan.

Račun Poštne hran.

Ljubljana št. 10.680.

Kranjska hranilnica
Ljubljana

Je denarni zavod dravske banovine, ki služi na vlogo z vsem svojim premoženjem in svoje darovno močjo.

Vloge na knjižice in čekoch račun obrestuje

nevezano po 5%, vezano vlogo do 1%

brez odbitka rentnega davka.

Dovoljuje kreditne protit vknjižbi na prvem mestu v čekoch račun in protit amortizaciji, daje menična posojila, vrši vse bankotokrentne posle.

Najbolj varna naložba denarja!

Sivko

Volčji roman

Sivko je bil zdaj čisto sam. Videl je, kako je prišla gospodična iz hiše. Toda njene oči ga niso pogledale. In tam je bil tudi mož, ki ga je bil zapodil iz sobe.

Nato je hrošč pogostil gospodično in zaloputnil gobec, ne da bi trenil z očmi. Hrošč je zakrtil. In zdajci je stekel preko dvorišča, kakor je bil prišel.

Sivko je tekel za njim. Hrošč je tekel čedalje hitreje. Tudi Sivko je tekel hitreje. Tekel je, kar so mu dale noge. A hrošč je tekel še hitreje od njega in videti je bilo, da se ne bo nikoli upehal.

Sivko je ostal zadaj. Avtomobil, v katerem je sedela gospodična Georgia, je zbežal v daljavo. Vetrovno je bilo in hladno; voz je bil zaprt. Tako ni mogla videti Sivkove muke. In tudi misliti ni mogla nanj; zdaj je mislila z vsemi svojimi mislimi na veliko mesto.

A tamle je stal kojot in se režal. Bil je tisti kojot, ki je spravil Sivka v stisko, ko je bil še Buli. Pomlad in poletje sta bila mnila, a ta kojot je bil še vedno tu.

Izprva se je zdelo, da ga Sivko ne vidi. Gledal je mimo njega tja v en dan. Kojot je nagnil glavo po strani, žel sem, žel tja, obstal in se zarežal. Z repom je brisal po zraku. Skušal je obrniti pozornost nase.

Sivkove misli so se vrnile iz daljine dalje. Ko je zagledal kojota, mu je pogled osreplil in oči so mu zaripnile. Spoznal ga je. Počasi je napravil nekaj korakov proti njemu, strmoč vanj kakor okamenel.

Kojot je prestal brisati z repom po zraku. Obrnil se je po strani, pokazal zobe in hripavo zarečal.

Sivko ni dal glasu od sebe. Obstal je bil in ko je tako stal, se je zdelo, da raste. Tedajci se je zakadil proti kojotu, Kojot je zbežal, kakor bi ga veter odnesel.

Kojot je bil okretnejši od Sivka. Skakal je zdaj sem, zdaj tja. V kljukah je drevil na desno in na levo, Sivko pa je drevil mimo vsakega vogala naravnost in se je moral zato vracati. Tako mu je kojot uhajal naprej.

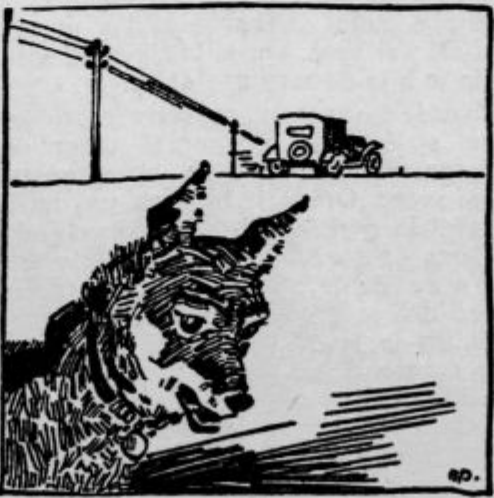
Zdajci pa sta se pokazala iz majhne globeli dva druga kojota. Sivko je imel zdaj posla s tremi. A tudi trije se ga niso upali naskočiti. Tekli so pred njim.

Sivko je pazil na tistega, ki je bil njegov sovražnik.

Tedaj sta se pokazala še dva kojota. Zdal jih je bilo pet na enega.

Kojoti so krožili okoli Sivka. In vsi na mah so padli po njem. Zašel je bil v zasedo.

Sivko se je vrgel na prvega kojota, a preden ga je dosegel, so že trije viseli na njem; eden na grlu, dva na lakotnicah. Ostala dva sta ga skušala naskočiti od zadaj ali s strani zgrabiti za noge, da bi ga podrla. To se jima ni posrečilo.

Sivko je otreseel kojota z lakotnic in treščil tistega, ki mu je visel na grlu, tako silovito ob tla, da ga je moral izpustiti in se je preklopnil. Preden se je spravil na noge, je bil Štefuc že nad njim in mu je pregriznil grlo.

Za trenutek se je oddahnil. Z maježeno dlako in razkoračenimi nogami je stal na mestu. Oči so mu žarele. Kojoti se tako stihajali nad njega.

Krožili so. Sivko ni mogel mirno stati in se braniti; moral se je sukati z njimi vred. Nato, ko je bil trenutek pripraven, so se ga lotili s treh strani namah. Sivko se je vrgel na enega, ki ga je hotel zgrabiti za nogo; pri tem se je prevrnil, ker sta mu v istem trenutku z druge strani skušila dva kojota na hrbet. Takoj so bili vsi štirje nad njim.

Trenutek je bil nevaren. Toda Sivko jih je še enkrat vse otreseel, skočil preko enega, ki se je prevrnil, in zbežal, oblit s krvjo.

Za mnogo jih ni prehitel. Kojoti so bili takoj na nozih in niemu za petami, zdaj ko je tekel. Razdalia se je krčila in kojoti so ostali strnjeni v gručo: ni se mogel obrniti zoner nobenega nosenja.

Jazbina v neki globeli je rešila Sivku življenje. Sivko je zagledal luknjo, vhod v jazbino. Bila je dovolj velika, da je

sko njegovo telo vanjo, a obrniti se v njej ni mogel in tudi ne globlje prodreti, nego je bil dolg, zakaj kmalu za vodom se je jazbina zoževala.

Sivko je imel še toliko prisotnosti duha, da v poslednjem trenutku ni planil v luknjo z glavo naprej, ampak zadenski. Ko so kojoti prišli, so zagledali Sivkove volčje zobe, ki so se jim lesketali naproti iz temne jazbine. Zdal bi ga bilo lahko napadli od spredaj, a vedno je po eden namah, kajti za vse ni bilo prostora.

Tako se pa niso bili zmenili.

Sivko tuli zmago.

Hlad prsti v luknji je dobro del. Sivkove oči so gledale iz mraka.

Kojot se je zrcalil v njih. Videti je bilo, da je zdaj čisto sam. Ostalim trem kojotom je bila stvar menda že presedla. Odšli so bili in pustili tovarisa samega.

V resnici pa so ležali nad luknjo, pripravljeni na skok. Če bi bil Sivko pomolil vrat iz jame, bi mu bili od zgoraj planili za tilnik.

To je skušal doseči prvi kojot; zato se je sam koračil pred jazbino in gledal Sivku v oči. Prilika za maščevanje se je videla Sivku zelo mamljiva.

Nekdaj in sedaj

Motil bi se, kdor misli, da na našem podeželju ni več originalnih tipov, kakršne srečamo v romanah naših ljudskih pripovednikov.

Ni, koliko jih srečaš še danes. Vzrok pa, da jih ne opazimo, je ta, ker drvi življenje dandanašnji dan mimo nas s pravo ameriško naglico in se nam dozdeva, da je treba spraviti vse v enotno uniformo. Kdor ima pa le količkan prav svojelastnih navad in običajev, dobi kmalu enostavno oceno: posebej, zaostalec ali pa še kako drugo morebiti nič kaj laskavo priznanje.

Vendar pa so ti posebnejši prava ilustracija vsakega okoliša, prav nikjer jih ne manjka — in sem čul o njih v raznih družbah, med ljudmi, ki imajo zmisel za take stvari: za posebne osebnosti in osebne posebnosti. Pravijo, da bi bilo primerno nabrati za naše znanke vse te predstavnike neobičajne vrste navadnih občanov.

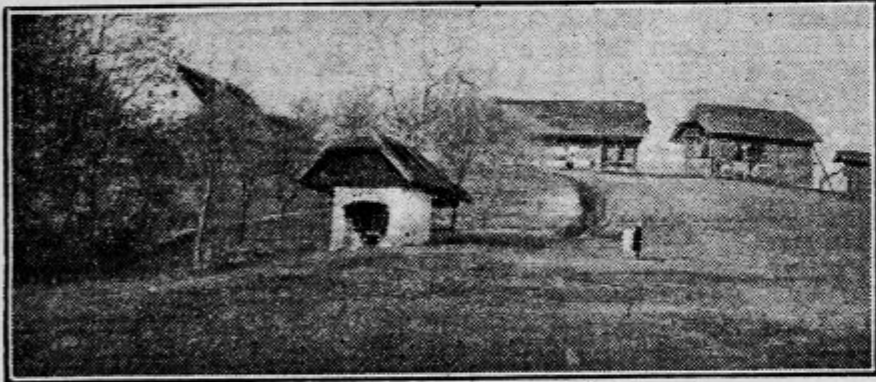
molk, je zastala na kmetiški ustni beseda, da o petju med delom sploh ne govorimo. Ne samo misliti, še celo govoriti ne bodo znali več sčasom naši ljudje, če bo šlo še tako naprej...

Tako mi je tarna kmetiški očanec. Seveda sem ga skušal potolažiti, pričeval sem ga, da vidi le preveč črnogleda okrog sebe. Poklical sem na pomoč razne fraze: tok časa, napredek itd. itd. ... pa se trdovratni možak ni dal omajati.

In sem čutil za najbolj pametno to, da sem okrenil besedo na drugi pomenek, in sva se potem prav imenitno zložila.

Ko sva se tako podala na drugo polje razgovora, mi je omenil možak rajnega Prelesnika, o katerem je bilo svoje čase vse polno govorice, in sem se tisti hip spomnil tudi jaz, da sem še kot otrok slišal pripovedovati o ponarejevalcu denarja, Prelesniku.

»O, Prelesnik je bil imeniten dedec!

Tipična domačija s slovenskih kmetov
(Dom kmeta Boltijana v Boltiji nad Ponoviščami)

Sicer pa, ko bo odmaknil čas današnje prizore in prigode, bo oživel spomin tudi na te posebne ostale bodo o njih anekdote, krožile bodo šaljive ke iz njihovih duhovitosti; skratka, oblekli jih bodo v nekako svečano obleko, da se bodo naslajali kasneje ob njih spominu v zimski dobi, ki je kakor nalašč za take pomenke — seveda, če ne bo tok časa prevrnil v bodoče vsega družabnega in družinskega reda popolnoma na glavo.

O, tudi to je mogoče.

Vzemimo za primer to le: Včasih so si na kmetih krajšali zimske večere s pripovedovanjem raznih domačih pravljic, posegali so po prigode v ne vemo več katere rodove nazaj. Vse je bilo interesantno, vse je živelo v svetlih obrisih iz zime v zimo.

Nedavno pa mi je tožil kmetiški očanec, moj znanec, ko sva se sešla v pomenku s sejma grede, da ne bo več dolgo takih obnavljanj in da bo leglo vse kmalu v pozabljenje.

»Veste, da škoduje temu največ — časopisje, knjiga in — radio? Svoje čase je moral vsak očanec ali pa pripovedovanja željna babica posesti tudi v svojo fantazijo, da je zadostila radovednosti svojih vnukov in družine, ki je hotela še in še, kadar so sedeli zbrani okrog zapečka. Zdaj pa imamo že preveč nadomestkov, da ni treba nič razmišljanja, kdor hoče — sebi ali drugim — krajšati dolgi čas.

Vsak dan pride v hišo »Jutro« z najbolj pestro izbero novic, iz vseh krajev sveta. Komur je še to premalo, se založi v nedeljo v domači knjižnici s knjigami, ki mu delajo prav prijetno družbo, dokler ni prelistal do zadnje strani, razen tega pa grozi — prav tako je dejal: »grozi« še druga nevarnost, da bo pozabil naš kmet spretnost kako naj izrazi svoje lastne misli. In ta škodljivec je: radio!

»Poglejte!« — je nadaljeval tisti moj prijatelj v sveti jezi: »Komaj se napravi večer in se zbere družina v hišo, pa navijejo radio, ki polni sobo prav do zadnje minute, ko leže družina k počitku. Ves ta čas strujajo v sobo pridige, petje, koncerti in druge dobrote, ki jih naliva v sobo tanka žica kar iz zraka; v sobi pa mora biti ves večer kar največji molk, da še v cerkvi ni takega.

Če pa kdo malo bolj živahno vstopi v soboto, ali pa svojega druga kaj glasneje pobara, je vsa soba hipoma po koncu: »Molči!« — »Ne čujemo nič!« — »Ne moti nas!«

Odkar se je vselil tudi v naše podeželske hiše radio in ž njim večni

imenovanih so še: Grbin, Slatina, Grmače, Poganik... itd.

Pogled v Valvasorjevo sliko Ponovišč kaže zraven gradič »Walthoffa«. Iskal sem in spraveval, kje bi bila ta zgradba, pa bo menda po vsej priliki to Lipavčovo posestvo, ki je bilo nekaj sto letij potem središče živahnega dejanja, ko je delal Beber tamkaj denar.

Ob začetku jeseni sem koračil tam mimo in so me opozorili na dogodke, ki so se odigravali svoj čas tam. Sklenil sem že takrat, da se bom za zadevo zanimal. Morda otmem pozabi kako drobtinico iz naše prošlosti, ki bi sicer izginila z dnevnega površja.

Ne bo napak, če skiciram vse okolišje, ki se mi je prav živo zarisalo v spomin. Pod ponoviškim gradom, ki ga prenavljajo baš zadnje čase, odkar ga je prevzela iz privatnih rok banska uprava, brzi majhen, živahen poteček, skozi Ponoviški gripi. Ob bližnji h grajskemu studenčku se zvije poteček na levo, pot pa krene na desno, v mojo smer, na Boltijo. kakor se imenuje nekdanje bivališče domačega fabrikanta denarja. Zadnjič sem stopil ponovno na Boltijo. Evo mojih utisov:

Lep dan, decemberska nedelja, in se je solnce kaj široko razpelo nad zelenimi vrhovi smrek, ki se vlečejo v dolgih širokih črtah proti Konju, in tja v daljo proti Svibnu...

Ob prvi hiši, po domače pri Brodniku, se začne cesta spenati v hrib. Po par zaokrogih se cesta dviga, pogled se širi po nizkih hribočkah, ki se vsi radostno kopljejo v blelih decemberskih žarkih.

Ko se dvigne cesta do slemena hrbtastega hriba, se odpre pogled tudi na sprednjo stran, od daleč se vlečejo črte hribov v ozadju: najbolj je vidna Sv. Gora, ki vsa blišči, napajana od solnca...

Ob širokih, raztegnjenih in pomalem vzvalovanih njivah zagledaš pred seboj dvojce kmetij. Loči jih majhno sedelce, kar še posebno podčrta lepo lego kmetij obeh sosedov. To sta znani gruntniški bogatiji v Boltiji: Potniku bližja je Boltijanova.

— Krasno! Ne samo jaz, tudi moji sopotniki so obstali in so se divili krasno razpoloženi kmetiji. Da, ko bi bili vsi kmetiški grunti tako opremljeni in smoteno zaokroženi. Domačija, postavljena na vzvišenem prostorku, ima krasen razgled na vse štiri strani, solnce ves dan. Na eno stran, k cesti je prislonežna hiša, potem so pa kar pri roki ostale zgradbe: svinjak, hlevi, shrambe, kozolec-dvojnik, ki služi za shrambo voz, še en kozolec, sušilnica in kar je še treba pri trdni domačiji.

Kakor kraljestvo stoji Boltijanova kmetija na svojem. Sama zase — pravcata kmetiška trdnjava. Da, to je ona kmetija, o kateri je pisal že Tavčar: »Kmet je kralj!«

Tipično slikovita grupacija poslopij, ki so bila od solnca lepo osvetljena in primerno osenčena; na sinjem decembersko osvetljenem nebu pa so se širili raztrgani beli oblaki in so me zvalili, da sem potegnil iz torbe svojo »Voigtlanderico« in sem jo nameril na Boltijanov grunt. Knips! In sem jo prestregel na ploščo.

Čez dvorišče, kjer te sprejme močan duh po sveže shranjenem in stlačenem kislem zelju, dospel mimo par sadnih dreves, da potem, ko se je pot malce spodnesla in zopet ponovno dvignila, prispeš do mogočne, zidane kmetije, do starega Valvasorjevega »Walthoffa«, sedanjega »Lipavca«.

Na prvi pogled uganem, in ti priča to tudi neobičajna arhitektika, da je poslopje starinsko, in da je preteklo že več stoletij, odkar so imeli zidari tu svoj opravke. Posebno značilen je vogal stavbe, obrnjen proti opoldanski nebesni strani. Balkonska konstrukcija v prvem nadstropju. — Da, tu je bila nekdanja pristava ponoviške graščine. Sosednje hiše imajo še zdaj svoja značilna imena n. pr. na Ovčjem hribu itd. Ime priča, da so imeli ponoviški gospodje tu svoje hleve. In kako je dobila graščina naziv pri Lipavcu? Po pripovedovanju ljudi, ki pomnijo to razlago iz najstarejših časov, je živel svoj čas tu kot grajski oskrbnik mož, ki je bil doma iz Vipave. Ljudska besedna tvorba pa je prenesla to ime sčasoma na hišo, ki si jo je dobil kasneje v svojo last in jo je imenovala pri »Lipavcu«.

Potem se je obrnil in zdrvel na lahkih smučeh navzdol proti vasi, da se je krhki sneg pršil okrog njega.

Orenc je vstal, obrisal si z rokavom krvavi nos in je gledal od vseh strani svojo polomljeno smučko. A naj jo je gledal od vseh strani, smučka je bila polomljena in za nobeno rabo več. Najrajši bi bil zajokal, a ga je bilo sram, ker Orenc ni bil navajen, da bi se jokal. A vendar ga je bilo sram, da ga je Klemen pretepel pred samim svetim večerom, in gorka jeza se mu je dvignila iz srca. Skrčil je pest in zagrozil z njo za bežečim Klemenom, ki se je bil že ustavil doli pod klancem in se mu smejal škodoželjno.

Orenc je zadel na ramo polomljeno smučko in se je drsal počasi proti domu. Tam pa se je vsedel za peč in je prav do večera premišljal, kako naj se maščuje nad Klemenom in ga pretepe še huje kot je Klemen njega. Se mar mu ni bilo jasno, ki so zagorele v rdeči svetlobi, ker je očel v hlevcu našel drobnost: hruško; se mar mu ni bilo, da so se pričeli domači pripravljati k polnočnici. Klemen mora pretepti in mu razbiti obe smučki, da se tudi on ne bo postavil po bregu in se kosal s tovariši. O, tudi Orenc ima trde pesti in ne

bi ga bil Klemen danes tako sramotno nabil, če bi se Orenc ne bil zapletel v sneg in se ni mogel braniti. In Klemen bo videl že jutri, kako se zna Orenc maščevati. Že jutri, pa naj je jutri sam svetl dan.

Očel se je obregnil nad njim, ker Orenc se ni bil prav nič pripravljen za polnočnico, a so bili drugi že vsi praznično oblečeni in so že odhajali z doma. Orenc je planil s klopi in se je pričel z vso naglico oblačiti. A še preden se je napravil, so bili odšli že vsi domači in Orenc je moral sam na pot, dasi mu ni bilo nič kaj všeč, ker je bila pot samotna in je bilo do fare uro daleč.

Zvezde so gorele po nebu gosto in čisto, s severa je vel mrzel veter in globoka tišina je ležala po vsem zagorskem svetu. Orenc je hitel na vso moč po spolzki poti, da bi došel domače ali pa koga od sosedov, ker mu ni bilo nič kaj prav, da je sam sredi svete noči. Daleč doli je krenil na komaj izgaženo bližnjico in je bil prepričan, da na tej poti gotovo dohiti, če ne prehiti domačih, ki so šli po glavni poti. A bližnjica je bila ledena in se je spuščala strmo, strmo proti dolini. Previdno se je Orenc plazil po strmini, ker je bilo to tako temno, da je videl le korak predse. Že

Kmetijski vestnik

Plemenske kokoši

V današnjem kmetijstvu stremimo vsepovsod za tem, da si vzgojimo živali kolkortoljko čistega plemena. To velja pri kunjih, goveji živini, pa tudi pri kokoših. Vsak gospodar ve, da se lahko dosežeta velik donos in dobra reja samo od dobrih plemenskih živali. Zaradi tega odbira za plemne in za rejo le one živali, ki so dobre pokolenja.

Pri nas na deželi imamo, kar se tiče kokoši, silno mešanico. Videl sem v bližini Ljubljane na neki domačiji, da je brskalo na gnojišču približno 30 kokoši nič manj kakor 7 različnih pasem. Nisem si mogel tolačiti, kako je prišlo do tega. Tu si videl mlade plimetke, nekaj velikih kokoši orpingtonk, lepega štajerskega petelina s par rjavimi kokošmi, precej golovratk, dalje črne minorke; celo brama in italijanske jerebičarke so bile zastopane poleg številnih križancev raznih barv in oblik. Zares pravcata zmešajava pasem. Taka reja, seveda, ne more na noben način biti dobičkanosna. Vidi se, da se gojijo kokoši pač bolj iz navade, da ima včasih gospodinja kak jalce pri hiši in da ima za praznike kaj zaklati in speči. Kar se tiče čiste reje kokoši, smo torej še precej zaostali.

So pa tudi častne izjeme. Skrbne gospodinjne na deželi se držijo čistih pasem in gojijo najboljše plemenske živali, zavedajo se za važnosti perutinarstva v našem gospodarstvu.

Prvim kakor slednjim so namenjene te vrstice. Kdor želi imeti dobičkanosno kokešerjo, mora sedaj v začetku zime skrbeti predvsem za dobroga petelina. Od njega je odvisno v prvi vrsti, kakšen bo naraščal. Izkušnja nas uči, da prenašajo kokoši svoje lastnosti na sinove, ti pa na svoje hčere. To si moramo zapomniti. Iz tega je razvidno, kakšne važnosti je pravilna izbira dobrega petelina za plemo. Pomisliti moramo, da se samo z enim dobrim petelinom že v drugem letu da v veliki meri izboljšati reja, kar se tiče nesnosti jajc, nasprti se pa s slabim petelinom poslabša ne samo nesnost kokoši, temveč tudi kvaliteta mesa itd. Plemenski petelin mora izvirati torej od najboljših jajčarice.

Glede pasem samih pa naslednje: Na splošno gojimo pri nas dvojce vrste pasem: lahke in težke pasme. Prve so bolj majhne, živahne in gibčne ter dobre jajčarice. Druge pa so bolj velike, bolj lene in jih gojimo bolj za meso. Vsaka od teh pasem ima svoje slabe in dobre lastnosti. Z gospodarskega vidika smo si pri nas na jasnem, da se poprimemo bolj lahkih pasem, ki so boljše jajčarice. V vsaki pasmi

Salonit

cementno azbestni škrlji

je za pokrivanje zgradb najboljši material

imamo dobre in slabe jajčarice. Nesnost je individualna lastnost, ki zavisí v prvi vrsti od dotične družine in ki se da vzgojiti z dolgoletnim opazovanjem, natančno kontrolo, dobro krmo in nego do najvišje sposobnosti.

V naših krajih gojimo sedaj tako zvano rjavo štajersko-zagorsko kokošo, ki spada po svoji velikosti bolj med lahke pasme. Kokoši je navadno rjava, ima lep rdeč, včasih nekoliko zavihan greben, živahno se giblje, oči lepe, belo obrobljene, kljun krtek in stisnjen, noge lepe, bele, gole, s kratkimi kremplji. Nekatere so tudi čopaste in tehtajo navadno od 2 do 3 kg. Ta kokoš je znana kot izredno marljiva žival, ker vedno brska in išče pridno svoj živež kakor malokatera druga pasma. Petelin je lepo rjav, ima temno perje na prsih in na repu. Noge so mu gladke, bele ter tehtajo od 2 in pol do 3 kg.

Štajerska kokoš je znana kot izvrstna jajčarica, ki znese letno od 120, pa tudi do 280 jajc v teži od 55 do 56 gramov. Seveda so tudi med njimi slabše jajčarice, ki nesejo manj; take kokoši, ki ne znesejo niti 80 jajc letno, je treba pravočasno odstraniti. Štajerska kokoš je izvrstna za meso. To se vidi tudi iz povpraševanja iz inozemstva. One kokoši in tudi peteline, ki imajo temnormene ali celo črne in kosmate noge, ne smemo gojiti. Ti križanci imajo suho meso s trdo kožo in nad tri leta stare živali sploh niso za prodajo.

Sedaj je tudi čas, da poleg nabave petelina za plemo odstranimo iz svoje reje vse nad tri leta stare kokoši. Stare kokoši se ne izplačajo čez zimo rediti, ker začno navadno šele v pozni pomladi nesti. V reji moramo imeti samo eno- in dvoletne kokoši; isto velja tudi glede petelina, ki ne sme biti prestar. Običajno gojimo na 15 do 20 kokoši enega petelina.

Rejci kokoši, ki ste se poprijeli te panoge in se zavedate važnosti perutinarstva za naše podeželje, razmišljajte sedaj v začetku zime, kako bi izboljšali svojo rejo.

Cudovite uspehe dosežete z liker-esenci, ki so pripravljene za domačo izdelavo najfinjših likerjev ter najboljšega ruma.

Dobite jih v drogerijah Kanc Ljubljana in Kanc (Wolfman) Maribor. 15723

Vsak mora za svojo srečo in blažostanje kaj storiti!

Sama ne pridel — Korak bliže k sreči bodo oni, ki si bodo pravdoča no kupili srečke državne loterije

Drvo žrebanje se bo vršilo 16. jan. 1930

Srečke drž. razredne loterije se dobijo v Ljubljani

v Oglasnem oddelku »JUTRA« v Prešernovi ul. v sosesbi Jutra na Celovšk. cesti ter v podpihani hranilnici: V Mariboru in v Celju pa se dobijo v podružnicah »Jutra«

Zadružna hranilnica r. z. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Josip Vandot:

V zagorski sveti noči

Da sta se skregala in stepla, ni bilo nič čudnega, a da sta se skregala popolnoma pred svetim večerom, je bilo pa res čudno in grdo. Zvonovi so prihrkavali doli na fari svetemu dnevu, da se jih je slišalo po vsej zagorski dolinici in celo po snežnikih, ki so bili na debelo posuti s snegom. Klemen in Orenc sta se pa smučala s tovariši po strmih bregu, vzpenjačočem se visoko po gori kraj vasi. In se je zgodilo, da sta bila nerodna in sta trčila sredi klanca z vso silo drug ob drugega. Prevrgla sta se in se zakotalila po bregu. Šele globoko doli sta se ustavila in sta bila razpraskan in vsa zasnežena.

Klemen je zapihal od jeze in se vrgel naravnost na tovariša. Orenc se je zapletel s smučmi v krhki sneg in se ni mogel braniti. Zato ga je Klemen prav lahko pretepel po svoji volji. Ker je Orenca mrzil in sovražil že dolgo časa, ga je pretepel z največjim veseljem. Vrgel ga je ob tla, potegnil mu s noge smučko, pomendral jo, da se je prelomila in se Orenc ne bo mogel vso zimo spustiti, in je še enkrat udaril tovariša. Orencu kri pocedila iz nosa.

del. Joj, gotovo sem nogo zlomil... Pomagaj mi, Orenc, lepo te prosim, pomagaj mi...

»Teško je, preteto težko,« odgovarja Orenc in zmajuje z glavo. »Da nisem obljubil, da te nabijem — no, pa rečem, da bi že šlo. Tako ali tako — nekako bi že šlo. A sem obljubil, da te pretepem, in kako naj te potem nesem do ljudi?«

A Orenc je premišljal samo tri trenutke. Z glavo je zmajal odločno, sklonil se in pobral stakajočega tovariša. V šoli niso zaman govorili, da je Orenc res močan kot nihče izmed vaških šolarjev. A vendar mu je teklo znoj po licu, ko je nesel ranjenega tovariša po ozki, oledeneli gazi skozi noč in mu nihal ni svetil razen brlečih zvezd. Misli je že, da onemaga vsak hip, a tolažilo ga je upanje, da pride kmalu do glavne poti. Klemen je stokal ves čas, ker ga je zlomljena noga strašno bolela in ga je obenem zeblo, da je sklepatal z zobmi.

Orenc se je pehal in pehal, a onemagal ni, ker ni hotel omagati. Noge so mu pešale, roke so mu drevenele in zapiralo mu je sapo, da je sopal na vso moč. A glej — že se je zasvetila pred njim cesta in nedaleč tam so zagorela

KULTURNI PREGLED

Kriza sodobnega zakona v drami L. Kraigherja

Loth Kraigher: »Na fronti sestre Žive« Drama v treh dejanjih. Založila: Tiskovna zadruga v Ljubljani.

V Kraigherjevi drami »Na fronti sestre Žive« se odigrava težak spor med možem in ženo. V šestem prizoru 2. dejanja skuhata zakonca dr. Rojnik in njegova žena Pavla opraviti svoje stališče z argumenti. Pri tem se razvije takle pogovor (navajamo le najvažnejše odlomke):

Rojnik: Pavla, tudi pametno sva že govorila in — se nisva razumela!

Pavla: Ker nisi hotel razumeti!

Rojnik: Saj! Ti pa nisi — mogoče razumeti! Dvoje svetov sva, draga, vega ne pomagata nič. In ne razumeva drug drugega.

Pavla: No ...

Rojnik: To se pravi — jaz te ne razumem.

Pavla: Ti stojiš na stališču paragrafa, domne in družbene morale ...

Pavla: Ali se smeš postaviti kam drugam?

Rojnik: Kaj bi se postavil? — Stojim! Na družbenem stališču stoji, kakor sem po svoji naravi postavljen nanje! Na zemlji stojim, na stališču nature stojim!

Pavla: Ti hočeš reči, da je natura —

Rojnik: Bistvo je natura in pesem je natura.

V nadaljnjem Rojnik se bolj pojasi svoje stališče in Pavla še ostreje zariše svoj duhovni profil. Dva svetova — »V moji naravi prevladuje čustvenost«, pravi dr. Rojnik malo dalje, »v tvoji razum. In tvoj razum se je postavil na posrnatost stališča paragrafa, dogme in morale ... in ne razume, da se je skoroda postavil izven nature ... Pavla pa vztraja trdno na nezadržitosti zakonske zveze. Pavla vrhu tega ljubi svojega moža, a ljubi na svoj način. »Če je že telesna ljubezen med nama konec — kakor hočeš ti, ne jaz! — mal bi ostala vsaj duševna vez med nama trdna! Vsaj duševnega sožitja je treba, da ostane zakon zakon«, pravi Pavla.

Ta konflikt, pač eden zelo pogostih v današnji meščanski družbi, se konča tragično in sicer zbog tega, ker na nobeni strani ni volje k popuščanju. Pavla, ki je v sporu slabša stran, se zateče k stari praksi ljubosumnih sorodstev: zalezuje moža, ki se je ves vnel od ljubezni do mlade, brihe, temperamentne Žive, bolniške sestre v voljni bolnici. To dekle je pravo nasprotje razumni in vzdržni Pavli, ženi — materi. Tip žene-samice, ki gre vzlic svoji mladosti preko vseh konvencij in moralnih ozirov — k enemu samemu cilju, kamor jo vodi »čista natura«. »Ljubezen ni zločin. To prepričanje je sveto v meni«, se razodeva Rojnik, »dohtarju Konju«. »Pred svetom si njen mož! Ostani tak in skušaj biti dober z njo. Vse naj ima! Samo na tihem, samo na skrivnem — nekoliko ljubezni s teboj, — nekoliko ljubezni naj mi dovolj.«

Ta boj dveh žena za moškega (Kraigher je dal svojemu »moškemu« silne mišice in tisto odločnost, ki zaradi spolne izbire v naravi najbolj mika samico) dobi nenadoma tragičen konec. Pavla zaloti Rojnika in Živo v trenutku, ko sta najbolj oamljena od ljubezni in dohtar Konj udari ženo s tako silo, da jo ubije. Troje oseb — ljubezenski trikot — je tudi tu nosilec vsega glavnega dejanja; ostale so dramsko manj pomembne. Tako n. pr. gospa Hrenova opravlja vlogo intrigantke; pisar Peterca je na tistem zaljubljen v Živo, vendar ostane pasiven. Trojici glavnih oseb se še najbolj približuje gospodična Pepca ali Dama v črnem, ki ji je pisec namenil neko mistično poslanstvo v tem konfliktu strasti in razuma. Ona je daljnovidka in zaman svari dohtarja Konja. Pepca je bivša pacientka, ki jo je hotel Rojnik izbrabiti, a se je ustavil sredi poti; zdaj pride k njemu in hoče biti z njim vsaj eno noč: otroka hoče. Rojnika pa bolj mika Živa; tako se črno oblečena Pepca pojavi kakor tajnostna usoda na koncu, ko se je tragedija dovršila.

Kraigherja so že izpočetka najbolj zanimali konflikti med seksualnostjo in nešteti ovirami, ki jih stoji iz življenja tega elementarnega nagona družba s svojo kulturo, religijo, moralno, konvencionalnimi ozidi itd. Njegovo pojmovanje in obravnavanje teh konfliktov se giblje na liniji naturalizma 19. stoletja in na osnovi materialističnega svetovnega nazora, kakor se je razvil iz prirodoslovnih ved do nastopa vitalizma v biologiji, bergsonizma v filozofiji in freudizma v psihologiji. Zato tudi ne obravnava seksualnih konfliktov s psihološkega zornega kota, kakor ga v novejšem času čisto srečujemo v prozi in dramatikah.

Konflikt, ki tvori dramsko jedro Kraigherjeve drame »Na fronti sestre Žive«, je

— kakor smo že zapisali — pogost pojav v sodobni družbi. Snov je tudi dramsko že obrabljena. Kriza zakona kot moralne in družabne naprave! Pisec jo je samo nemožno pokazal in razložil, ni pa podal nobene rešitve. Kdo ima v tem sporu prav: Pavla ali dohtar Konj in Živa? Pavla in Rojnik postanejo žrtvi: ena plača z življenjem, druga z družabnim položajem, z eksistenco svoj davek Usodi. Kdo je pa Usoda? To so zakoni, ki so zapisani v naši krvi. Rojnik je tip erotičnega človeka, ki si tvori svoj pogled na svet pod sugestijo premočnega seksualnega nagona. On veruje, da ima prav, če posluša samo naravo, da si je vsa človeška kultura, ki je v visoki meri deležen tudi Rojnik, v bistvu samo korektura prirode, ustvarjanje čisto človeških norm prirodnega življenja, ne pa slepa pokorščina prirodnemu: povratek k naravi ali absolutno sožitje z njo je romantičen sen. Taki hrustle kot je Rojnik so v bistvu slabi, ker ne umajo obvladati samega sebe. Pavla je tip žene-matere, intelektualka, duševno višja od Rojnika, dašji masi izobražena. Njena čustvenost je v primeru z Rojnikovo skromno, nje domišljija omejena, njen temperament hladen. Ta tip žene po mnenju nekaterih teoretikov čedalje bolj napreduje in potiska v ozadje ženo-ljubimko, ki ji je orgazem višek doživljanja. Njegov podaljšek je emancipirana žena ali Ferrerov »tretji spol« na Angleškem. V nešteti dramah imamo ta konflikt obrnjen narobe: žena je tista »Erdegeist«, tista »čista natura«, ki se upira dogmam razuma in vere in hlepi po neodgovornem izživetju, dočim je mož predstavitelj razuma in antiseksualnih ozirov kulture.

Ker pisec ne zavzema v tem sporu nobenega določnega stališča, temveč pripušča k večjemu zaključek, da se vsak ekstrem kaznuje in da je »pametno kompromis« edina prava pot, ne pomeni ta drama več kot zanimiva in uspešno sliko iz življenja. Kraigher jo je postavil v izjemno okolje (zalede fronte, ranjenci, pričakovanje, kdaj koga odpokličejo na fronto), kar pa ni bistvene važnosti za sam dramski konflikt, ki bi utegnil imeti tudi v drugih okoliščinah enak ali podoben efekt. Veščina, s katero je garniral to življensko sliko, ta živahni protokol o krizi sodobnega zakona, kaže pravega dramatika. Tehnika drame, dialog in uporaba raznih pripomočkov, ki pojačujejo dojem, daje tej drami pečat zrelosti.

Zbori št. 6

Zadnja letošnja številka zborovske revije »Zboric« je pravkar izšla. Peto letnik te zbirke, z raznimi težavami se boreče revije je zaključila. Ljubitelji in gojitelji zborovske glasbe vedo ceniti vrednost te revije, ki redno prinaša večinoma lahkepevne skladbe za naše zборе.

Poslednja številka prinaša v književni prilogi pričetek historične razprave dr. Mantunja o slovenski operi. Dr. St. Vurnik približuje svoje nazore o kritiki in obljublja nadaljevanje. Ostali del priloge je posvečen zaglavkom »Naši skladatelji«, »Novotice«, »Opera«, »Raznoc« in uredniški listnici. Posebno zanimivo je, kakor že v predidici Mevilki, poglavje »Raznoc«, ki prinaša drobne vesti iz domače in tuje glasbe.

Skladbeni del obsega Jobstov moški zbor »Na vasi«, v običajnem slogu zložen hvalačen zbor, Mirkov mešan zbor »Domovini«, široko skladbo sicer priproste koncepta in cerkevno dr. Kimovčvo »Hilmito« o kristjanu za mešani zbor. Vse tri skladbe so uporabne tudi za manj izurjene zборе (morda bi druga v tem oziru delala nekaj potežke), in bodo gotovo mnogokrat izvajane.

Listu je priložen poziv na naročbo, ki ga lahko vsakemu pevci in zboru tonlo priporočamo v premislek in ugodno odločitev.

L. M. 8

Wagnerjevo gledališče v Parizu. Zabele so se pogajanja za daljše gostovanje bayrškega Wagnerjevega gledališča v Parizu. Med Francozi je sploh opaziti, da se je zanimanje za Wagnerjevo glasbo, ki je bilo v letih povojne duhovne zmene in jazz banda kar moči skromno, zopet znatno dvignilo.

Po 150 letih krstna predstava Haydnove opere. V Nemčiji so odkrili doslej še neuporabljeno Haydnovo opero »Il mondo della luna«, spisano pred 150 leti. Sedaj pripravljajo nekatera nemška gledališča krestno predstavo te etare skladbe.

Skrb za mlade igralske talente. V Berlinu so pravkar ustanovili polkurni oder, kjer naj bi se mladi igralski talenti, ki čutijo veselje do odra, predstavljali izbranim gostom, ki jih zanimajo taki nastopi. V to gledališče bi zahajali predvsem ravnateljji gledališč, režiserji, kritiki in razni ljubitelji. Gledališče se nahaja v dvorcu dr. Pula von Schlippenbacha. Prva predstava zaznamuje lep uspeh.

Spominjajte se slepih!

pozabi, da sem te včeraj nabil.« Orenc se je posmejal in odvrnil: »Kaj pusti! Ze snoči sem pozabil, da te moram preteptati, veš, že snoči. Saj nisem tak. Tudi tvojih smučar ne maram. Le imej jih. Saj jih boš že rabil. No, pastirca se pa ne branim, ker mi ga ponujaš. Veš, tistega vzamem, ki ima dolgo in sivo brado in nosi konicasto kučmo na glavi.«

In Orenc je res vzel tistega pastirca. Doma ga je na jasicah postavil visoko v zadnji kot, ker je bil pastirec res hud in bi se ga nemara bali vsi pastirci, ki so hitehi proti Betlehemu...

Prezidentova božičnica

Po stari navadi je priredil francoski prezident tudi letos v svoji palači božičnico za odličnjake pariških šol. Navadno nastopijo gledališki in cirkuški umetniki. A letos so za spremembo predvajali zvočni film. Delavci so spremenili Elekziško sprejemnico v kinematografsko dvorano. Gospod prezident ni videl do zdi nobenega zvočnega filma, premalo ima časa in prijek za razvedrilo. Rekel je delavcem, da se veseli na film prav tako kakor njegovi mladi povabljenici.

Drugi dan so prepeljali Klemen domov. Ležal je v veliki izbi na postelji in se dolgočasil. Proti večeru si je zaželel Orencia in so poslali ponj Orenc je prišel skoro nerad in se je vsedei kraj postelje. Klemen ga je dolgo gledal, potem pa je rekel: »Nogo sem si zlonil na strmini in ti si me rešil, da nisem zmrznil. Nikoli več se ne bom smučal in zato naj bodo tvoje smučke tvoje. In tudi najlepšega pastirca si lahko izbereš tam z jasic. Tvoj naj bo. In

— kakor smo že zapisali — pogost pojav v sodobni družbi. Snov je tudi dramsko že obrabljena. Kriza zakona kot moralne in družabne naprave! Pisec jo je samo nemožno pokazal in razložil, ni pa podal nobene rešitve. Kdo ima v tem sporu prav: Pavla ali dohtar Konj in Živa? Pavla in Rojnik postanejo žrtvi: ena plača z življenjem, druga z družabnim položajem, z eksistenco svoj davek Usodi. Kdo je pa Usoda? To so zakoni, ki so zapisani v naši krvi. Rojnik je tip erotičnega človeka, ki si tvori svoj pogled na svet pod sugestijo premočnega seksualnega nagona. On veruje, da ima prav, če posluša samo naravo, da si je vsa človeška kultura, ki je v visoki meri deležen tudi Rojnik, v bistvu samo korektura prirode, ustvarjanje čisto človeških norm prirodnega življenja, ne pa slepa pokorščina prirodnemu: povratek k naravi ali absolutno sožitje z njo je romantičen sen. Taki hrustle kot je Rojnik so v bistvu slabi, ker ne umajo obvladati samega sebe. Pavla je tip žene-matere, intelektualka, duševno višja od Rojnika, dašji masi izobražena. Njena čustvenost je v primeru z Rojnikovo skromno, nje domišljija omejena, njen temperament hladen. Ta tip žene po mnenju nekaterih teoretikov čedalje bolj napreduje in potiska v ozadje ženo-ljubimko, ki ji je orgazem višek doživljanja. Njegov podaljšek je emancipirana žena ali Ferrerov »tretji spol« na Angleškem. V nešteti dramah imamo ta konflikt obrnjen narobe: žena je tista »Erdegeist«, tista »čista natura«, ki se upira dogmam razuma in vere in hlepi po neodgovornem izživetju, dočim je mož predstavitelj razuma in antiseksualnih ozirov kulture.

Ker pisec ne zavzema v tem sporu nobenega določnega stališča, temveč pripušča k večjemu zaključek, da se vsak ekstrem kaznuje in da je »pametno kompromis« edina prava pot, ne pomeni ta drama več kot zanimiva in uspešno sliko iz življenja. Kraigher jo je postavil v izjemno okolje (zalede fronte, ranjenci, pričakovanje, kdaj koga odpokličejo na fronto), kar pa ni bistvene važnosti za sam dramski konflikt, ki bi utegnil imeti tudi v drugih okoliščinah enak ali podoben efekt. Veščina, s katero je garniral to življensko sliko, ta živahni protokol o krizi sodobnega zakona, kaže pravega dramatika. Tehnika drame, dialog in uporaba raznih pripomočkov, ki pojačujejo dojem, daje tej drami pečat zrelosti.

„JUTRO“

svojim naročnikom in čitateljem

Novo leto 1930

»Jutro« hoče tudi letos svojim prijateljem omogočiti nakup krasnih slovenskih knjig po jako znižanih ceni. Knjige, ki jih jim nudimo, lahko uporabijo za krasna novoletna darila, ali pa za začetek domače ali društvene knjižnice. Knjige so razdeljene v

krasne zbirke.

Vsak naš naročnik ali čitatelj jih dobi po silno znižanih cenah. Naši prijatelji dobe zbirke

od 50.— do 150.— dinarjev.

razen poštnine, ki je navedena pri vsaki zbirki. Cena za vezano zbirko je označena pri vsaki zbirki.

Ugodnost nakupa teh zbirk nudimo le svojim čitateljem in naročnikom, in to v času

od 26. novembra do 10. januarja.

Nakup in naročila se vrše z naročilnico, ki se izreče iz »Jutra«, ter le proti takojšnjemu plačilu. Zamenjava knjig iz ene zbirke v drugo je nemogoča.

Knjige se dobe v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54. Kdor predloži »Jutrovo« naročilnico, ima pravico do nakupa vseh desetih ali pa poedinih zbirk. Zunanji naročniki naj nalepijo naročilnico na dopisnico in jo pošljejo izpolnjeno na upravo »Jutra« v Ljubljani.

Naročilnica

Upravi »Jutra«

v Ljubljani.

Podpisani naročam (katero?) _____ zbirko knjig.

Istočasno pošljam za knjige in poštino znesek Din _____

Za vezavo knjig dodajam še Din _____

Po prejemu denarja mi knjige takoj pošljite.

Ime naročenika (čitljivo) _____

Kraj, pošta _____

Istočasno z naročilnico je treba poslati denar po pošti nakaznici ali po položnici (ne »Jutrovi«), ki se dobi pri vsakem poštnem uradu za 25 par, na naslov: Tiskovna zadruga, knjižarna v Ljubljani, poštno čk. račun št. 11.926. Na naročila brez denarja se ni mogoče ozirati.

Ako ima kdo že kako knjigo pa bi zbirko le rad naročil, ta stori najbolje, ako naroči skupaj s prijatelji dve ali več zbirk, ki si knjige razdelijo tako, kot jim je najbolj všeč.

Da ne pridejo knjige za darila prepozno in da zbirke, slasti vezane, ne poidejo, priporočamo, da jih naročite takoj.

Knjige so najlepše in najcenejše novoletno darilo za mladino, pa tudi za odrasle.

Seznam knjig v poedinah skupinah:

I. zbirka.

Dr. Ivana Tavčarja zbrani spisi. Uredil dr. Iv. Prijatelj.

III. zv. Otok in struga — Tiberius Pannonicus — Kuzovci — Janez Solnce — VI. ta vitae meae.

IV. zv. Grajski pisar — 4000 — V. Zali — Izgubljeni Bog.

V. zv. Izza kongresa.

VI. zv. Cvetje v jeseni — Visoška kronika.

Vse obširne knjige mesto

324.— Din le 150.— Din ali v

platno vezane 200.— Din.

Poštnina Din 18.—

II. zbirka.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj.

II. zv. Spomini starega Slovenca — Tihotapec — Jurij Kobila — Dva prijatelja — Vrbani Smukova ženitev — Grad Rojine.

III. zv. Kloštrski žolnir — Deseti brat.

IV. zv. Gollida — Hči mestnega sodnika — Nemški valpet — Dva brata — Božidar Tirtelj — Kozlovska sodba v Višnji gori — Črta iz življenja političnega agitatorja — Sin kmetiškega cesarja — Sosedov sin.

V. zv. Pipa tobaka — Moč in pravica — Zupanovanje v Globokem dolu — V vojni krajin — Telečja pečenka — Ivan Erazem Predjamski Tattenbach — Bela ruta bel denar — Doktor Zober.

Vse obširne knjige mesto

228.— Din le 100.— Din, ali v

platno vezane 160.— Din.

Poštnina Din 18.—

III. zbirka.

Janko Kersnik: Cyclamen. Roman.

Janko Kersnik: Agitator. Roman.

Podlimbarskega: Zbrani spisi.

I. zv. Gorski potoki — Tovariš Damjan.

II. zv. Potresna povest — Moravske slike — Vojvoda Pero.

Simona Jenka zbrani spisi. Uredil dr. I. Glonar.

Josip Stritar: Sodnikovi.

Vseh šest knjig mesto

224.— Din le 100.— Din, ali v

zane 160.— Din.

Poštnina Din 12.—

IV. zbirka.

Meško: Kam plovemo. Roman.

Šorli: Zadnji val. Roman.

Budal: Krizev pot Petra Kupljenika. Povest.

Kersnik: Testament. Povest.

Lah: Angelita Hidar. Povest.

Novčan: Samosilnik. Novele.

Waštevova: Umirajoče duše.

Kmetova: Večerna pisma.

Vseh osem knjig mesto

216.— Din le 100.— ali vezane

160.— Din.

Poštnina Din 12.—

V. zbirka.

Boccaccio: Dekameron — 3 knjige, 774 strani s 100 ilustracijami. (Le za odrasle.)

Knjige obsegajo 100 povesti, katerih snov je zajeta iz ljubezenskega življenja 14. stoletja. Kdor se hoče izvrstno zabavati in iz srca nasmejati, pa ne išče povsed nemarnosti in pohujšanja, naj naroči to zbirko.

Mesto 168.— Din le 80.— Din,

vezane 110.— Din.

Poštnina Din 7.—

VI. zbirka.

Shakespearejeva dramatična dela. Prevel O. Zupančič.

I. zv. Sen kresne noči.

II. zv. Macbeth.

III. zv. Othello.

IV. zv. Kar hočete.

V. zv. Zimska pravljica.

VI. zv. Ukročena trmoglavka.

Vseh šest knjig mesto 148.— Din

le 70.— Din, vezane 110.— Din.

Poštnina Din 9.—

VII. zbirka.

Potopisna zbirka za mladino (ilustrirana).

Nansen: V noči in ledu. (Proti severnemu tečaju.)

Brznik: Junaki premočnega poletov.

Kozak: Boj za Mount Everest. (Najvišjo goro na svetu.)

Sven Hedin: V azijskih puščavah.

Kunaver: Zadnja pot kapitana Scotta. (Na južni tečaj.)

Hearn: Knjiga o Japoncih.

Vseh šest knjig le 100.— Din

mesto 208.— Din, vezane

Din 150.—

Poštnina Din 9.—

VIII. zbirka.

Goncourt: Dekle Eliza.

Servantes: Tri novele.

A. France: Pingvinski otok.

Barbusse: Ogenj.

Andrejev: Plat zrna.

Strug: Jutri.

Andrejev: Povest o sedmih obešenih.

Coster: Ulenspiegel.

Vayanski: Leteče senice.

Fogazzaro: Svetnik.

Maupassant: Povesti iz dneva in noči.

Vseh 11 knjig le 100.— Din mesto

218.— Din, vezane 160.— Din.

Poštnina Din 18.—

IX. zbirka.

Stenkevičevi zgodovinski romani:

Z ognjem in mečem.

Potop I. in II. del.

Trije obsežni, skoro 1800 strani obsegajoči ilustrirani zgodovinski romani, veljajo le 140.— Din mesto 290.—, vezani 180.— Din, Poštnina Din 12.—

X. zbirka. (Zbirka za otroke.)

Zupančič: Pokonci izpod korenja.

Grošjeva: Šale za male.

Grošjeva: Čebelica brenčelica.

Domače

Gospodarstvo

Carinsko premirje kot prva etapa k Panevropi

V zadnjih letih pridobiva ideja gospodarske Panevrope vedno bolj na važnosti. Izkušnje svetovne vojne in posledice gospodarske ekspanzije Amerike so bile glavni povodi za širjenje te ideje. Mnogim se zdi, da je zamisel gospodarskega združenja evropskih držav zgolj utopija, drugi so zopet prepričani, da se da realizirati.

V svojem govoru v Društva narodov je Aristid Briand 5. septembra t. l. kot aktivni francoski ministri predložil in znanstveni ministri izrazili mnenje, da je realizacija evropskega carinskega združenja, s čimer je to idejo proglasil kot politično in gospodarski problem, in to v času, ko je nemško-francosko združenje, kot pogoj za zblizanje vseh evropskih držav, dobilo vidno obelodetje v sklepu za predčasno izpolnjenje Popenja. Briand sam je poudaril predvsem gospodarsko politično stran tega združenja; njegova neposredna inicijativa pa je imela za posledico predlog Društva narodov za večletno carinsko premirje, ki naj onemogoči nadaljnje carinske bariere. To carinsko premirje naj bi bilo prva etapa na vsekakor še odlični poti k cilju carinske zveze ali carinske unije evropskih držav, ki predstavlja, kakor znano, jedro ideje Panevrope. Carinska zveza evropskih držav bi bila tudi v najpriljubljenejši obliki kot zveza držav, ki bi medsebojno priznavajo posebne carinske pogodbe (preferenčne carine), velikega pomena za razvoj evropskega gospodarstva. Na bazira gospodarske prosperiteta. Z združenjem držav predvsem na obsežnosti gospodarskega trga 48 držav, med katerimi ni takih carinskih ovir. Tako je vsaki ameriški podjetniku panogi čisto ogromno trženje, kjer se lahko nemoteno udeležuje. Na drugi strani pa je to obsežno ameriško trženje za evropske v večini carinami.

Če bi se evropske države združile v carinsko zvezo s medsebojnimi ugodnostnimi carinami, bi se marsikateri panogi evropske produkcije odprlo širše tržišče, ki pa bi ostalo dalje zaščiteno pred ameriško in eventualno tudi angleško konkurenco. Pri tem pa posamezne države ne bi izgubile svoje samostojnosti. Če bi se v taki carinski zvezi določile za kmetijske proizvode nižje preferenčne carine, bi to pomenilo tudi za naše kmetijstvo veliko ugodnost. V tej carinski zvezi bi bili v stanju ugodneje vnovčiti naše kmetijske proizvode, katerih cene so pod vedno težjim pritiskom ameriške in evropske konkurence. Seveda pa bi na drugi strani zaradi nižjih preferenčnih carin nekatere panoge naše industrije utrpeli znatnejšo škodo, druge, predvsem izvozne industrije, pa bi zopet precej pridobile. Vsekakor pa bi tudi za našo državo bile koristi govelo večje kakor škoda.

Kakor kažejo vsi znaki, je pot k temu cilju še zelo dolga in težavna. Težave se še kažejo pri sklepanju carinskega premirja. Tako kakor je bil pričetek v Ženevi poln lepših perspektiv, tako malo razveseljuje so prve posledice, ki jih je povzročil predlog za carinsko premirje, še preden je prišlo do odločilne politične konference, ki bo sklepala o tem predlogu. Skoraj vse evropske države je zajela neka mračna panika in povod se trudiš, da se v zadnjem trenutku vsilijo carine, preden jim bo to z nastopom premirja onemogočeno. Namesto trgovsko-politične razsvetljave, opazimo skoro povsod ostermenjevanje, ustvariti si še pred konferenco nova trgovinsko-politična orožja. V tej situaciji nam je še edina uteha, da predstavljajo ti nevarni dogodki le zadnji boj bolnega telesa proti črnavitvi, ki mora za vse Evrope priti od strani znanja carin.

Naša država se v sedanjem trenutku nahaja v precej neugodnem položaju. Od leta 1925, ko je bila uveljavljena nova carinska tarifa, nismo vseh pet let povzeli carin, kakor so to delale druge države. Izkazala se je potreba temeljite revizije carinske tarife, ki pa ne bi predstavljala splošnega zvišanja naše carinske zaštite. Sredi dela za revizijo naše carinske tarife pa je s predlogom za carinsko premirje nastopila nevarnost, da nam to carinsko premirje onemogoči povišanje nekaterih carinskih postavk, ki je nujno potrebno, čeprav se imajo na drugi strani številne carinske postavke znižati.

Kakor je podoba, bodo na predstoječi konferenci za sklepanje carinskega premirja zastopniki številnih držav stavili svoje priče in bo najbrž prišlo do premirja v bolj omejeni obliki, kakor je bilo prvotno predvideno. Vendar pa moramo tudi tako premirje podprati, ker pomeni izhodišče za nadaljnje akcije, za katere ima ekonomska politika Društva narodov že precej odličnih projektov. Na podlagi teh projektov naj bi se sklenila meddržavna kolektivna konvencija, ki kateri naj bi pristopile evropske države, ki bi si medsebojno priznale nižje carine, odnosno ugodnost ali preferenčne carine, ki pa za države izven te konvencije ne bi veljale. Seveda bi bila v tem pogledu potrebna omejitve sedaj splošno v trgovin-

skih pogodbah priznane klavzule o najnižji ugodnosti. Znižovanje carin v obliki preferenčnih carin bi se izvedlo poagoma in sponjevala, s čimer bi se olajšal pristop posameznih držav in bi lažje omogočila prilagoditev posameznih gospodarskih panog spremljenim carinskim zaščitam. Posebne ugodnosti si obetajo projektanti v pogledu zaštite kmetijstva, ker bi močna skupna zaštita evropskega kmetijstva napram prekomorski konkurenci omogočila boljše cene in boljše rentabilnost kmetijske produkcije.

Dražba kož divjačine

Dne 27. in 28. januarja prih. leta se bo vršila v prostorih velesejma v Ljubljani dražba kož divjačine.

Težko je bilo našim lovcem delati preje, ko so vsled nezadostnega smisla za organizacijo prodajali, razkropljeni po vsej državi, svoje pridelke — kožo — za ceno, ki so jo diktirali drugi, dobro se zavedajoč svoje premoči napram lovcem poidecem. Težko bi bilo lovcem tudi še danes, ki je kupna moč konzumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi prodali, ali pa po neprimerno nizkih cenah — v svojo izgubo. Njih rešitev je baš v teh organiziranih kožnih sejmih, kar sta posebno ugodno pokazali obe dražbi, januarja in marca l. 1929, ko so bile za prvovrstno blago dosežene celo višje cene nego so notirale na svetovnih trgih. Koristi teh organiziranih prodaj kož, ki jih prireja Slovenska lovska zadruga in Ljubljanski velesejem roko v roki pod imenom »Divja koža«, danes ne uvidevajo samo slovenski lovci, ampak tudi ostale pokrajine države.

»Divja koža« si čim dalje bolj osvaja tudi vzhodne pokrajine naše države, od kjer prihaja v Ljubljano mnogo dragocene blaga — pa tudi kupcev.

»Divja koža« bo tudi za predstoječo dražbo dobro založena z blagom. Kdor svojih kož še ni odposlal, naj to nemudoma stori. Čim več blaga bo, boljše cene se bodo dosegle.

Razen domačih kupcev so najvažnejši kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Češke, slovaške, Poljske in Anglije.

— Elektrifikacija Jugoslavije. V zvezi z zakonskim načrtom o elektrifikaciji naše države so zanimivi tozadevni podatki, ki jih je ob priliki 20letnice obtoja kluba strojarskih in elektrotehniških inženjerjev v Zagrebu nedavno izšel inž. Ribič. Čeprav nimamo uradne statistike je inž. Ribič na podlagi privatnih informacij izračunal, da znaša letna proizvodnja naših električnih central 460 milijonov kilovatih ur (od tega odpade 180 milijonov kilovatih ur na elektrarno Falo). V naši državi odpade povprečno na vsakega prebivalca letno okrog 33 kilovatih ur (v Rusiji 20, v Rumuniji 24, v Češkoslovaški 96, v Avstriji 200, v Šved 1040, v Norveški 1910). Mesta konsumirajo 20% vega elektrike. Toka. Na drugi strani pa odpade od skupnega števila proizvedenih kWh. 74% na hidrocentrale in 26% na kalorične centrale. Po mnenju inž. Ribiča v načrt bodo elektrifikacija more sprejeti le samo nekatere večje in moderne centrale, to so predvsem centrala v Fali (47000 kWh-kih sil), centrala na Cetini (36000 k. a.), centrala na Krki (24000 k. a.) in eventualno centrala v Velenju (6000 k. a.).

— Znižanje cene industrijskega elektriciteta v Zagrebu. Iz Zagreba poročajo, da bo tamonja mestna občina znatno znižala cene električnemu toku za motorje, in sicer od 2,80 na 2 do 2,20 Din za kilovatno uro. Velika industrija bo dobila še nadaljnje olajšave. Znižanje cene toku za razsvetljavo bo izvedeno pozneje, ko bo mesto dobivalo še strujo od nove skupne centrala Zagreb - Karlovac.

— Pristopanje inšpekciji dela in parnih kotelov. Minister za socialno politiko je izdal pojasnilo glede pristojnosti inšpekcije dela in parnih kotelov, po katerem so te inšpekcije sestavni deli banskih uprav ter so podrejane banu. Odloke v prvi inštanči rešuje ban, v drugi inštanči pa minister za socialno politiko.

— Razjedalna gojitov svinj na hrva. Kakor smo že nedavno poročali, bo Zveza nemških kmetijskih zadrug »Agrarica« v Novem Sadu dobila iz Nemčije v kratkem 5000 komadov plemenitih prašičev jorkshirjske pasme. Zveza je te dni sklenila gojiti in pitati svinje te pasme na zadržanih podlagi. Glede na nizke cene krmlilnega žita (zlasti koruze) je pitanje svinj letos zelo rentabilno. Svinje se bodo izvažale predvsem v Anglijo. Dobavo plemenitih prašičev je posredovala dresdenska tvrdka Hausmann, ki je, kakor znano, kupila tvornico mesnih izdelkov v Zapršiču in namerala v velikem obsegu izvažati prašiče v Anglijo.

— Naša sunanja trgovina s Avstrijo. Po avstrijski statistiki smo v prvih 11 mesecih

t. l. izvozili v Avstrijo za 116.1 milijona šilingov (lani v istem razdobju za 112.6), uvozili pa smo iz Avstrije za 147.6 milijona šilingov (lani 151.6). Pasivnost naše zunanje trgovine s Avstrijo se je torej napram lani zmanjšala od 39.0 na 31.5 milijona šilingov, kar je pripisati večjemu izvozu v zalnih mesecih. Pri tem pa je treba upoštevati, da je Jugoslavija poleg Italije edina pomembna država s katero ima Avstrija aktivno trgovinsko bilanco.

— »Naše gorice«. Z decembrsko številko, ki smo jo pravkar prejeli, zaslovljuje na očeh in v ozračju urejeni mesečnik za pospeševanje kmetijstva, osobito vinarstva in kmetarstva svojih bližnjih. »Naše gorice«, ki so kakor znano glasilo vinarskega društva za dravsko benovino urejena s. Andrej Žmavc, ravno tako vinarske šole v pokroju, ki ma je uspešno pridobiti listne splotne in podrobnostne sotrudi in strokovnjake. To je odlična list za vesele ne le v dravski domovini, marveč v vsi Jugosloviji, po svoji vsebinski vrednosti pa prav nič ne zmanjša za najboljšimi tednjajimi velikimi naprednimi časopisi. Ker je letna članarina odvisna naročnika (za tuzemstvo samo 30 Din) prav neznatna bi »Naše gorice« v lastnem interesu moral imeti vsaj najmanjši vnosovrednik, pa tudi sodar kot lektor, vsaj posilnik in vinski trgovec. Prav tako ne bi smelo biti nobene osnovne in mestanske šole brez tega lista, ki je zlasti za kmetičko-mestnevalne šole priporočljiv učbenik.

— Blagajnica podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani bo v torek, 31. t. m. zaradi letnega zaključka poslovala za stranke samo predpolno (do 12 ure).

— Kotiranje loterijskih obveznic 14-tega križa na zagrebiški borzi. Po sklepu borzne avela zagrebiške borze se z 2. januarjem uvaja na zagrebiški borzi kotacija loterijskih obveznic 14-tega križa.

— Znižanje diskonta v Norveški. Norveška narodna banka je 27. t. m. ponovno znižala diskontno mero od 5 1/2 na 5 %.

— Švedska državna banka je 24. t. m. ponovno znižala diskontno mero od 5 na 4 1/2 % (zadnje znižanje na 5% je bilo uveljavljeno šele 12. t. m.).

— Oddaja zgradbe rekuperatorja pri destilaciji peči v Velenju. Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje oddajo zgradbe rekuperatorja pri destilaciji peči. Ponudbe je vložiti do 5. januarja.

— Prodaja plinskega koksa. Pri delavnici državnih železnic v Mariboru se bo vršila dne 11. januarja ustnena licitacija glede prodaje ca 80 ton plinskega koksa. (Koks je na vpogled interesentom v delavnici v Mariboru.)

— Prodaja. Dne 9. januarja se bo vršila pri generalni direkciji državnih železnic, ekonomski oddelku v Beogradu licitacija glede prodaje materiala in potrebščin za izdelovanje službenih oblačil. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

— Dobava. Dr. drž. rud. Kakanj sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 800 m železnih čevl. Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 2. januarja ponudbe glede dobave 500 kg belih krp in 500 kg bombaža za čiščenje strojev, 7100 kg raznega olja, 100 kg vazelina za mazanje ležajev, 50 kg grafit, 310 komadov pil, 30 komadov sekir; do 9. januarja glede dobave 1000 gum, 1500 komadov vžigalnikov, 2000 kg trčnih žebčev, 150 komadov ključev za matic, 60 komadov trikotnih pil in 20 komadov kramponov. Vršile se bodo naslednje otertalne licitacije: 2. januarja pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železnih postelj, blazin, rjuh, prevlek za blazine, slamnice, brisač, volne za čiščenje itd.; 3. januarja pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave sekretne; 4. januarja pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave telegrafskih trakov, modre galice in indigo barve; 9. januarja pa glede dobave sanitetnega materiala. (Predmetni oglosi so na vpogled v Zbornici za TOI.) Pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu se bo vršila 4. januarja otertalna licitacija glede dobave 200.000 m hidrofilne tkanine. (Pogoj so na vpogled pri istem skladišču.) Pri računsko - ekonomskem oddelku ministarstva za zgradbe v Beogradu se bo vršila 4. januarja licitacija glede dobave 12 motornih koles s prikolicami. (Pogoj so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Banjaluka sprejema do 3. januarja ponudbe glede dobave balat - jermen. — Direkcija državnega rudnika Kruka sprejema do 3. januarja ponudbe glede dobave spiralnih svetrov, zimskih kožuhov, 300 kg Suboxbarve in zveznih vijakov. Vršile se bodo naslednje otertalne licitacije: 11. januarja pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 60.000 komadov hrastovih pragov; 13. januarja pa glede dobave hrastovih desk; 11. januarja pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 436 m³ hrastovega sekretnega lesa; 10. januarja pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave posteljnine (rjuh, blazine, volnene pregrinjale, žimnice, slamnice, brisače itd.); 13. januarja pa glede dobave okroglih ležajev in magnetnih delov. (Predmetni

oglosi so na vpogled v Zbornici za TOI.) Dne 11. januarja se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku ministarstva za zgradbe v Beogradu licitacija glede dobave telefonskih kablov. (Pogoj so na vpogled pri istem oddelku, Masarykova ulica br. 2.)

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 28. decembra.

Ljubljanska borza je pretekli teden zaradi praznikov poslovala le dva dni. Vendar je devizni promet dosegel 15.9 milijona Din, napram 17.1, 16.7, 23.3 in 26.6 milijona Din v zadnjih štirih tednih. V deviznih tednih napram zadnjemu tednu ni opaziti bistvenjših sprememb. Naš dinar je zaradi visokega stanja švicarskega franka dalje zelo vrst. Likvidnost na denarnem trgu je še vedno zelo velika, vendar je pričakovati, da bo po ultimu, ko bodo banke skušale izkazati v bilancah čim večjo likvidnost, nastopila večja živahnost v plasiranju odvisnih denarnih sredstev.

Na zagrebiški elektroni borzi zaradi praznikov ni prišlo do bistvenjših sprememb. Vojna škoda, ki je v ponedeljek popustila od 435 — 436 na 433 — 434, se je včeraj na prvem borzmem sestanku po prazniških zopet okrepila na 436. Tudi v ostalih državnih papirjih ni bilo zabeleži bistvenih sprememb.

Tržišče zasebnih vrednot je ostalo zopet precej zanemarjeno. V bančnih papirjih je bilo le nekaj zaključkov po nespremenjenih tedaj, med industrijskimi papirji pa je prišlo do prometa v Gutmannu po 185—187, v Slaveksu po 190 — 195, v Dravi pa dalje nizkem tečaju 245 — 247.5 v Dubrovniku po 430 in v Jadranski po 535.

Devise in valute.

Ljubljana. (Prosti promet.) Berlin 13.4076, Budimpešta 9.8794, Curih 1006.9, Dunaj

7.9086, London 276, Newyork 96.22, Paris 222, Praga 167.20, Trst 294.8

Žitni trg

Ljubljana, 28. decembra

Po večledenski mlačni tendenci na svetovnem žitnem trgu je v tekočem tednu nastopila povišanja tendenca. Ze v ponedeljek pred prazniki e bilo na ameriških in evropskih tržiščih (paziti čvrstejše razpoloženje, ki pa se je pri nas še v izrazitejši meri kakor v inozemstvu spremenilo v hausa. Za pšenico zadnje dni skoro ni bilo nikake ponudbe in so se kupci le s težavo krili pri znatno višjih cenah (okrog 205 — 207.5 Din za 77/78 kg težko baško pšenico). Producenti so postali zelo rezervirani. Zdi se, da je ta okrepitev v znatni meri v zvezi z okolnostjo, da smo preležano večino letošnjega presečka v pšenici že izvozili in je sedaj, ko nismo več toliko navezani na izvoz, naš trg manj odvisen kakor prej, ko smo morali z našimi cenami iti pod svetovno pariteto, če smo hoteli blago vnovčiti. Povpraševanje po pšenici je trenutno zelo veliko.

Podražitev pšenice je vplivala tudi na koruzo, ki se je prav tako okrepila za nekaj točk, vendar je v koruzi situacija povsem drugačna, kajti izvoz ogromnega presečka letošnje letine koruze je je prav za prav šele pričel, zato se cene koruzi povsem odvisne od tendence v inozemstvu.

Na ljubljanski borzi okrepitev cene pšenice včeraj še ni prišla do izraza in so tedaj zaenkrat ostali nespremenjeni.

4. Dnevna borza za kmetijske proizvode (27. t. m.) Navzlic prijaznejšim inozemskim notacijam je razpoloženje na dunajski borzi ostalo dalje mirno. Cene ostale nespremenjene in tudi uradni tečaji so ostali isti kakor pri zadnjem sestanku v ponedeljek.

Sport

»Jutro«, oficijelni organ Mednarodnega drsalnega saveza

Iz zadnjih službenih objav Mednarodnega drsalnega saveza štev. 155 od 21. decembra posnemamo, da je imenovan novi svetovni svet, ki bo v svoji oficijelni organ za Jugoslavijo. Kakor znano, je sedež Mednarodnega drsalnega saveza v Stockholmu. Savez šteje 23 članov, in sicer: Belgija, Kanada, Danska, Nemčija, Estonija, Finska, Francija, Velika Britanija, Holandija, Italija, Japonska, Jugoslavija (po Jugoslovenskem zimskosportnem savezu), Letonija, Litva, Norveška, Avstrija, Poljska, Rusija, Švedska, Švica, Češkoslovaška, Madžarska in Zedinjene države. Predsednik saveza je g. Ulrich Salchow v Stockholmu.

Sportni drobci

Upravni odbor JNSa je sklenil, da bodo za sestavo naše nogometne reprezentance, ki bo 29. januarja igrala v Atenah s grško reprezentanco za balkanski pokal, prišli v postev naslednji igralci: M. Helčić, Čulić, Bolesin, Petrović B., Gmajnički, Koch, Arsenijević, Premec, Kunst, Djordjević, Marinković, Marjanović, B. Hitrec, Leinert, Agić, Bonadić A., Pavolić I., Vidrih, König (Sask) in Hrnjček. Klubi, katerim pripadajo imenovani igralci, morajo gledati na to, da bodo igralci podvrženi potrebnemu kondicijskemu treningu.

Zagrebaški Concordija, ki je dosedaj uspešno absolvirala v Nemčiji dve tekmi, bo po tekmi v Berlinu igrala 1. januarja v Bazlu, 5. januarja pa v Mulhausenu v Franciji.

Predsedstvo FINA je na svoji zadnji konferenci v Londonu izpremenilo sporod plavalnega programa na olimpijadi. Od sedaj naprej se bo začel program s sprinterskimi programi ter končal s 1500 m. Plavalna tekmovanja v Los Angelesu se bodo vršila od 1. do 8. avgusta 1932.

Nekaj besed o hokeju na ledu

Ljubljanska liriija namerava še letos pričeti gojitev enega najlepših sportov, hokeja na ledu. Pri nas je ta panoga sporta še docela neznan, pa tudi v drugih državah ga gojijo šele nekoliko let. Kljub kratkemu času pa se je ta sport drugod tako razvil, da se lahko reče, da je postal eden najpopularnejših sportov. Podrobnosti o tem sportu, zlasti pravila, bomo še objavili, danes se omejimo na kratko karakterizacijo tega udejstvovanja na sportnem polju. Ni lepšega nego v ostri borbi mož proti možu drveti po ledu ter tirati črno ploščo iz trdega gumija, tako zvani »puck«, v gol nasprotnika. Nobena igra možtev nima toliko bliskoma se menjajočih momentov, nobena druga igra, skoraj bi rekli niti ugoimet ne navdušuje igrače in gledalce v taki meri, kakor ravno hokej na ledu.

Domovina hokeja na ledu je Kanada. Ta sport je zaradi svojih posebnih pravil

Izpolni usposobljenosti

Policijski komisarjat v Mariboru sporoča:

Dne 31. t. m. poteka rok za polaganje izpisov za vodstvo enotnih motornih koles s motorjem 170 cm in večje cilindrske vsebine. V bivši zagrebiški oblasti so morali za predpisani izpit položiti vsi motociklisti že tekom 3 mesecev po uveljavitvi nju uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. VI. 1929 U. I. s dne 25. VI. 1929 št. 273-64.

Zato se vsi motociklisti, ki še niso položili izpita, pozivajo, da to čimprej stori, ker se bo po 1. januarju 1930 naprej proti vsakemu motociklistu, ki nima šoferske legitimacije, postopalo strogo po zakonu s občutnimi kaznimi.

Prošnjo je vložiti pri policijskem komisarjatu v Mariboru, odnosno pri onem aretem načelnstvu, kjer ima prosilec svoje stalno bivališče. Prošnjo je priložiti: kratki list, domovnico, uradno zdravniško spričevalo, navrstveno spričelo, 2 fotografiji in takso 180 Din. Navesti je tudi pri kom se je naučil voziti in s kako tipu motornega vozila se namerava zglasiti k izpitu.

Komisija bo poslovala v Mariboru.

Šmuckarski klub Ljubljana sklicuje na četrtrek dne 2. I. 1930 ob 20. uri v danksko sobo kavarne Emona širši sestanek svojega članstva, katerega se morajo brezpogojno udeležiti predvsem vsi klubovi tekmovalci kakor tudi odborniki.

Šmuckarski klub Ljubljana razpisuje za praznik Sv. Treh kraljev dne 6. januarja v Ljubljani medklubsko tekmo v smučskem toku na progi 18 km s startom ob 9. dopoldne v Tivoliju na otroškem sankalsku, cilj istotam. Tekmuje se po pravilniku JZSS. Start je dovoljen vsem pri JZSS voficiranim nad 18 let starim članom. Prijavnina 10 Din za tekmovalca. Prijave je vpsolati do najpozneje 4. I. na naslov: D. Rovam, Ljubljana, Trboveljska prometnokopna družba. Naknadne prijave je dostaviti do 5. I. 1930, in sicer do 20. ure v danksko sobo kavarne Emona, kjer se bo vršilo ob tem času zbiranje startnih števil in objavilo popis tekmovalne proge. Prvi trije plasirani prejmejo častne plakete.

ASK Primorje (Predsedstvo). Poslavljam celokupno članstvo, v prvi vrsti ono plavalne sekcije, da se polnoštevilno udeležijo pogreba očeta našega zvezoja in dobrega člana Ernesta Juntasa, ki se vrši danes točno ob 13.30 iz mrtnišnice državne bolnice, Zaloška cesta, na pokopališče k Sv. Križu. — Predsednik.

Kaj je sreča?

To vprašanje so postavili v Ameriki prof. Einstein (dočim so vprašali Mary Pickfordovo, kaj misli o relativitetni teoriji). Znanstvenik se je nasmehnil: »Sreča? To je jako preprosta stvar. Dobimo jo pri seštevanju.« In Einstein je zapisal sledečo enačbo: A=X+Y+Z. Seveda pomeni tu A — srečo, X je delo, Y je veselje, »In kaj pomeni Z, gospod profesor?« — »O, to pa je najbolj preprosta stvar. Z omejit: — Dajte mi mir!«

Santos Dumont odkloven

Znaneja letalca so te dni odklovali s častnim križem Častne legije. Dne 12. novembra 1906. se je dvignil s svojim letalom v vasi Baguelles ob Se. in preletel ... 220 m. Pred 23 leti je bil to velika zmaga, o kateri so pisali mednarodni listi.

Reizid:

Koledarček

Morda mnoge koga radi in zdaj, ta srečni hip, razmišljate, kaj bi mu za pet ran božjih kupili za praznike. Oprostite, da se vam vsiljuje — jaz imam majhen nasvet: kupite mu žepni koledarček.

Najbrž se ne veste, kako velika stvar je takšen koledarček: vsi dnevi so v njem, zraven pa je še nekaj belih listov, ki jih mora izpolniti človek sam. In to je prav, nihče nima pravice, pričakovati, da bo kar lepo, meni nič, tebi nič šel skozi življenje, morda s takim leponakstim reklamnim koledarjem v žepu, na kakršnih ni prav nič prostora za kako opombo, o ne, nekaj malega je pa že vsakdo življenje dolžan. Pa so tudi ne vem spomniti, da bi bili ti beli listi v koledarčku kdaj koga ušabili. Prelepa je misel, nekemu podariti koledarček, skoraj tako lepa, kakor nekemu podariti leto življenja — da, slehernemu datumu v njem pripada en cel resničen dan, in kar je še najbolj dobro: o vsem tem človek ne roba besede, morda se niti ne domisli vsega tega; tako malo se mu zdi vse skupaj, da navzke kar tako. Jaz res ne vem, ali si majno ljudje še kaj drugega tako lepo darovali med seboj.

Lansko leto ga je tudi meni prinesel božič. In res, vsi moji dnevi so bili v njem, vsi moji dobri in žalostni, praznični in črni. Zdaj leži pred mano, star in že skoraj izveljave, meni je pa še zmerom drag. Živel sem kakor je pač bilo, vsak dan so se mi godile stvari, tu pa tam se mi je zgodilo kaj tako na glas da sem šel in sem ob datum zapisal kako znamenje, križec ali ključ ali besedo, povečini pa je bilo vse tako silno, da nisem nikomur ničesar rekel in da nisem nikomur zapisal. Ali da, v mojem koledarčku je marsikaj, še več pa je najbrž ostalo v meni. Nekaterih znamenj zdaj ne razumem več — pa vsaj to ni nič čudnega, v svojem življenju sem napravil že mnogo stvari, ki jih zdaj ne razumem več. Nekateri ljudje so šli — nekateri za zmerom, nekateri daleč, nekateri samo malo — nekateri so prišli. Eno leto, eno celo življenje — vse je tako malo, skoraj nič se ne spremeni, pa vse je tako dobro in novo, nobena minuta, ki pride, če ni bila pri nas. Ljubezne že zato nikoli ne bo mogla s sveta, ker bo človek zmerom vesel, da živi, in bo zmerom iskal nekoga, da mu bo hvaležen.

Zivljenje, ki sem ga živel, in življenje, ki ga nisem; minute, ki so bile moje, in dnevi, ki so mi bili vsoti —

kje je kaj, česar bi ne mogel ljubiti? Tiho in skrivaj grem skozi svoj čas, o, jaz dobro vem, koliko sem dobrega opustil, vse prenatanko vem in zato me v duši tako nenehoma skeli. Zato tudi meni se je zgodilo mnogo zla, samo jaz sem tako slab, da skoraj nikogar ne morem sovražiti; majhen in brez misli na maščevanje grem in najbrž samo zato nikomur ne prinesem velike ljubezni, ker nikogar ni, ki bi ga ne mogel ljubiti.

Zakaj smo si ljudje organizirali tako trdo in neizprosno justico, res ne vem, saj si skoraj ni mogoče misliti bolj težeke sodbe, kakor kadar nas sodijo in obsodijo same stvari; samo ena obsodba je še teža — kadar smo napravili kaj hudega, pa sploh ni prišlo na dan, tako hudo je menda res najtežja kazen. Toda ljudje vendarle radi opravljamo justico, zmerom se zgodi, da stopimo pred koga hladni, zaprti in črni (kakor so morali biti sodniki v onih starih španskih časih in so prav za prav še zdaj), zmerom še s kaznjivo poravnavamo račune. Tako je sredi povmudi nekdo za zmerom šel od mene in mi je dejal: Ne vem prav, zakaj, ampak najbrž nečesa nisi napravil.

Marsikaj sem si zapisal v koledarček, pa to so same majhne stvari, take, ki se do jutri ne smejo posniti

in ki so velike šele, kadar jih vzame človek vse skupaj in jim pravi: življenje. Sredi vsega naslovi knjig, ki sem jih in jih nisem čital, naslovi ljudi, ki so šli kam drugam, verzi nemškega vagabunda: Ich bin so geworden, weil ich Frieden will, und die Menschen sind laut und Gott ist still.

Die Menschen sagen, ich litte Not, doch ich bettle um Sterne, si geben mir Brot.

Včasih mi pride na misel, kako bi bilo, če bi zdajle, kar na vsem lepem umrl; če bi, recimo, sredi belega dne nekje na teh ulicah, po katerih hodim vsak dan

Potovanje na oddih pozimi

Neprecenljiva vrednost in vpliv morja na telo in dušo

Med letoviščarji, ki so si privoščili običajni vsakoletni oddih poleti, jih je gotovo vsaj nekaj, ki se jim niso uresničile nade in upi na odpočitek. Mesto da bi bili zdaj na zimo spočiti, jih nekaj teži. Ponoči ne spijo mirno, kakor se spodobi za zdravega človeka, njih dnevno delo se nadaljuje v spanju. Sanje natezajo probleme, ki izčrpavajo človeka podnevi. Razdražljivost se stopnjuje, vsaka malenkost povzroči razburjenje. Tako se naposled začne delo upirati, misli in domisleki niso čvrsti in sveži, temveč prisiljeni in nemaravni. Kaj storiti, ko je izostal odpočitek navzlic zračnim kopeljem, gimnastiki, surovi hrani, kopanju v morju, masazji in obsevanju? Marsikomu to ne gre iz glave. A mogoče se najde prilika za nekaj tednov izranžiranja zdaj pozimi. Torej kam, če človek ni športnik in je vseeno potreben okrepitev?

Kdor nima obilnih sredstev, da bi si lahko privoščil potovanje v inozemstvo, potovanje, ki res razbremeni človeka, a tudi stane mnogo denarja, naj posluša zdravniški nasvet: vkrcati naj se na parnik proti jugu, in sicer na mešano ladjo, po možnosti na tovarno, ki ima tudi nekaj kabin za pasazirje. Če se mu zdi vožnja do kraja predolga, lahko izstopi v tem ali onem pristanišču in se vrne domov z železnice. Tudi takšna kombinacija je hvaljevredna in se izplača.

Nasli se bodo, ki bodo ugovarjali temu nasvetu. Če pa stvar premislimo natančneje, pridemo do spoznanja, da se da to lepo izpeljati.

Za takšno vožnjo ne bomo potrošili prav nič več kakor za poletni oddih. Če znamo, nas bo stal zimski »dopust« manj kakor poletni. Je pa nekaj drugega, kar odvrta ljudi od takih poskusov: nepoučeni se še vedno boje morske nevarnosti in precejšnjo nje pomen. Pomislimo pa samo na železnico in avtomobil — ali smo v teh dveh prevoznih sredstvih popolnoma varni? Ali ni ladja vsaj toliko sigurna? Morska bolezen je za mnoge strašilo. Spriznamo se torej z mislijo, da ji ni vsakdo podvržen. Marsikdo, ki je gotovo računal nanjo, je ostal pošten. In tudi sicer si lahko pomagamo. Prve dni vožnje uživamo samo trde jedi. Ogibajmo se juhe in ne pijmo tekočin, zato pa prebijmo tem več na svežem zraku, ležeči na krovu. V skrajni sili si lahko pomagamo še z medicamenti, ki tudi nekaj zaležejo, vsaj za silo.

Če navzlic temu nastopijo težave, se pač prepustimo negi in oskrbi. Pomislimo pa zlasti na to, da tudi zdravlila, kopelji in drugi zdravilni pripomočki ne minejo brez kriz. Poslabšanje, ki je samo navidezno, nas naj ne opoši pred uspehom, ki je mnogo večji nego utegetno misliti. In tudi kdor plača prve dni morske vožnje z žledolomnim nerazpoloženjem, se lahko nadeja, da se bo v najkrajšem času privadil trdnosti, ki je potrebna in pomorščakom, in nepomorščakom.

Izkušnja in doseganje učita, da morski zrak utrdi človeško telo, in sicer ne nasilnim potom, kakor se to često dogaja v življenju, marveč nasprotno, brez pritiska, naravno, samo po sebi. Preosnova se pospeši, kri se okrepi in pomnoži, krvni tlak popusti in pade. Zrak, ki ga vdihavamo, je čist, vlažen, a prost bakterij, sol in jod, ki se nahajata v njem, izredno dobro deneta dihalnim organom in tudi ultravijolični žarki vplivajo jako ugodno in prijetno na organizem.

Vsi ti učinki se pa kažejo v mnogo večji meri na duši. Morje je najboljši lek za utrjene, izčrpane, zdelane ljudi. Ljudje, žal, premalo poznajo in cenimo veliko vrednost tega dejstva. Vsi smo nervozni, živčno razdrapani, več ali manj razdraženi. Pomoci in utuhe iščemo v psihoanalizi, individualni psihologiji in v nauku o izločevanju žlez. Čestokrat pa pomeni to samo stopnjevanje indisciplinije, ki nam jemlje veselje do dela. Kompleksi, hormoni, občutki manjvrednosti in sublimacija niso baš uspešni zdravilni pripomočki. Nervoznost večine med nami je gotovo mnogo enostavnejša kakor si jo predstavljamo. Tudi ni tak-

šna da bi jo morali lečiti z zdravili. Pri mnogih ni v bistvu nič več nego neka nepretrgana napetost, nekakšne vrste krč. Nadležan nam je v toliko, v kolikor podpira napetost našega notranjega življenja. Od zore do mraka živimo v napetem stanju, hlastamo po vsem mogočem, da ne bi preveč izgubili in kolikor mogoče mnogo izdobil — skratka naše življenje je en sam račun, ki z njim vstanemo in ležemo spat in katerega edina svrha je ohraniti, pomnožiti vse tisto, kar nam lahko koristi. Vzmeti naše pozornosti se navijajo, naša prožnost za izteka. Vsak gleda, kako bo prekosil svojega tekmeča in nasprotnika. In pri tem se je treba držati čvrsto in strumno, da nihče ne opazi naše nakane. Kredit in ugled morata ostati, tudi če padajo poslovni papirji, tudi če izgubljamo pravde, tudi če nam grozi izguba službe ali redukcija. Vsak dan smo postavljeni na novo preizkušnjo, vsak dan stopamo na nova mesta, kjer nas ne more nadomestiti nihče.

Tako se zgodi, da naposled zgubimo veselje do jezika, ki ga govori umetnost, ker moramo o vsaki stvari govoriti tako, kakor se spodobijo: kritično, zgodovinsko in tehnično pametno. Vse — roman in gledališče, film in glasba, slikarstvo in kiparstvo nas sili k problematiki. A v družbi se zahteva uglajenost, duhovitost in pripravljenost na vse. Vsi segamo po rekordih, senzacijah, napevanju mišice in živce, skoro nihče se ne more odtegniti vrvežu in vrenju življenja.

Edino zdravilo, ki nam lahko pomaga v teh okoliščinah, je popolen odpočitek, popolen oddih. Lastno voljo moramo za nekaj časa izločiti, razmislijanje opustiti, skratka izločiti moramo tisti vseimperativni Jaz, ki dominira v življenju slehernega človeka. Iz lastne moči pa tega ne doseže nihče; da se obvlada, potrebuje pomoči od zunaj. To pomoč najdemo v gorah, v puščavi in goščavi — najlažje in najprej pa na morju. Njegovim čarom se ne more nihče odtegniti. Neskončna sapa mota vodne puščave, nikdar končujoča enakomernost valovanja, grmeča sila visokih valov, pestrost solnčnega zatonja — v tem se razpusti lastni Jaz in postane živa masa. Vprašanja čemu in zakaj izginejo. V tem doživljaju pade zadnja maska in moči duše se zopet nasrkajo tiste božanske sile, ki jih dviga k luči, k življenju. Dotaknemo se plašča večnosti in začutimo utrip neskončnosti.

Predati se je treba vtisom, pestri meni slik, opuščati vse, kar nas moti, vse, česar ne pregrmi glas morja. Zato je najboljša, če odputujemo brez cilja in ne odrinemo na pot z namenom, da bomo proučevali narode, njih šege in običaje. Vso strokovno literaturo, vse vodiče pustimo doma. A vzemimo na pot samo enega, ampak enega izmed redkih in večnih: Dona Quihota, Homerja ali Rabelaisa. In kadar se ladja ustavi v pristanu, ne hodimo med ljudi, ostanimo na krovu in glejmo vse to od daleč. Od daleč so ljudje in kraji lepši, privlačnejši. Vaše potovanje dobi baš s to razdaljo pravi zmisel in svrhu.

Nekaj o podlasicah

Podlase, od katerih živita pri nas dva različna, so jako gibljive in živahne, pretlake, predrzne in krvoločne roparice, ki so v gotovih revirjih in pod gotovimi pogoji divjajini še bolj škodljive kot ostala roparska svojata.

Podlase pripadajo rodbini kun in so najozge sorodnice našega dihurja, a so še manjše od njega. Velika podlasica ali hermelin se razlikuje od male podlasice samo po črnem končcu repa, kateri mali podlasici manjka. Pozimi se jima obema rdečerjavi kožušček pobeli (samo črni konec repa pri veliki podlasici ostane vedno črn) prav tako kakor se jima poleti rmenina na grlu in trebuhu pozimi spremeni v belino. Pogosto pa rjavina na glavi in hrbtu ne pobeli v celotni, ampak samo v posameznih bolj ali manj svetlih madežih, tako, da je žival videti po vsem pretegnem telesu marogasta in barvana kot kak na pol zrel sad divjega kostanja v zgodnji jeseni.

Podlase sicer nikakor niso plahe, in se človeka ne boje, se mu tudi ne izogibajo in

se poslužijo na različne načine v bližini njegovih bivalj, ampak naravnost v njih samih. Čisto nič posebnega ni, da si napravijo svoje zimsko gnezdo pod kakim čebelnjakom, kakim podobni ali drvarnici, in znani so primeri, ko so se naselile v greznici sredi Ljubljane, kjer so prežale na kokoši, ki so brskale po gnojšču, v ugodnem trenotku planile nanje in jih zvezle pri belem dnevu vprti ljudi v svoje v globokini greznice napravljeno trdnjavo.

A podlase niso divjačini in tudi domačim živalim, pred vsem kunec in perutnini samo zbog najbolj odličnih roparskih lastnosti škodljive, ampak radi svoje številnosti. Dasi niso plahe, in so celo radovedne, se jih le daleko ne vidi toliko, kot jih je v resnici. Kdor pa njihove sledi pridno pregleduje, najde v bližini kokošnjakov in fazanerij sledi brez števila, in kdor sistematično nastavlja pasti se prepriča stoprv potem o razširjenosti in množini te nevarne roparice. Samo povedati je treba, da podlase loviti v pasti stane več previdnosti, truda in vztrajnosti, kot katero koli drugo žival. Kdor pa napravo nastavlja, roparico omalovaljujoč, sploh ne vjame nikoli nobene. Še najboljše so male, dobro zasenečene stopavke ali prelaznice. Pa preje bo v slednjih polovici vse podgane in miši, mačke in krastače, dehorje in kunce, kot pa podlase, kateri nastavljaš. Primeri, ko je bilo mogoče vjeti niti ne na živo miš, niso posebne redkosti, dasi vemo s kako srčnostjo preganja podlase miši in podgane, ki so znano nesramno predrzne in tudi srčne živčale beže pred njo v paničnem strahu, kot bi jih vrag podil. Podlase ni samo previdna, ampak tudi skrajno previdna, nad vse pozorna roparica.

Podlase se loti vsega, kar leze in gre, in kar more doseči. Nobena ptičja gnezda, ne na drevu, ne v grmu, ne na zemlji ni varno pred njo. Loti se prav tako gnezdečja kosa, kot jerebice ali fazana, polže jajca, pohrusta mladice, isessa stariki kri in jo nažre. Da se loti zajcev mladicev bi bilo umevno, a loti se prav tako odraslega zajca, se mu obesi na vrat in se da nositi od njega. Znani so primeri, ko se je celo lotila mlade srnjadi. Foksterjerjuki jo je vjel, se je zagrizla s tako silo v nos, da je bilo celo mrtvo težko odtrgati iz rane.

Poleg mesnate hrane jubi pa podlase še razne sladke sadce, medene hruške, češnje, mlečno koruzo in med. Tudi mleka se ne brani, osobito, če se je navadila nanj. V neki lovski pristavi so opazovali, kako je hodila neka podlasica pit mleko, pripravljeno za do mlakega mačka, ki je baš tedaj pohajal kot Trubadur po vaških elemenih, in ni imel časa misliti na zanj pripravljen pojedino.

Parijo se podlase meseca februarja in marca. Samica nosi pet tednov in skoti 3—8 mladicev, katere doji 5—6 tednov, in jih zabavlja, katere poklada za vajo prednje. Po preteku prvega leta, ko so se mladici že davno osamosvojili, so dorneti in godni za ujava v lov z napol živimi mišmi, ptici in plemenjenju.

Kamor pride v hišo podlasica, od tam beže miši in podgane, katere kruto preganja. Ko jih je pa preganila, in se vseda na prestol, kradе kokoši in jajca na dvorišču, in mori kunce v hlevih, tako, da je novi režim še slabši od starega. Koristi človeku nobene ne donaja, izvemši s svojim krznom, s hermelinom.

To redko krzno pa izhaja, kot znamo, od velike podlasice, ki je v naših krajih precej redka, dočim je v južnih sponh ne poznajo. Tudi se pri nas malokdaj povsem brez napake in docelega pobeli. Zato imajo na krznarskem trgu veljavo samo hermelini iz severnih dežel, iz Švedske, Norveške in Sibirije.

Lovu podlase ne prinaša nobenih koristi, pač pa mu dela veliko škodo pri lovu. Zato mu tudi ne bode, če naleti na to neznamo roparico, nikoli žal patrono, izplačala se mu gotovo stokrat za ohranjenimi jerebičijimi in prepeličijimi gnezdi in jajčijimi mladiki. Pa tudi sicer naj je ne omalovaljuje, naj navaja svoje lovec na lov s pastmi, in naj jim daje nagrade za vsako ubito ali vjeto roparico.

Očistiti revir te drhali je najmanj toliko priznanja vredno delo, kot iztrebiti iz njega lisce in kune.

Vodnikovo
pratiko za l. 1930
kupi več izvodov
Tiskovna zadruga.
Brezhiben izvod plača a Din 15.
Knjigo je prinesiti oziroma poslati
v prodajno
Tiskovne zadruge, Ljubljana,
Prešernova ulica.

Spominjajte se slepih!

čuje njegovo ime. »Dokler je drugih dovolj za ženitev, se meni še ne mu-di,« je po navadi odgovarjal prijatelj, ki so ga hoteli na vsak način vpreči v zakonski jarem.

Ko sta nekaj časa hodila, se je Beata ustavila. »Nekaj moram še kupiti, mogoče bi me vendar ne...«
»O, sedaj pa ne odstopim radovoljno, ko ste mi enkrat dovolili, da vas spreminim. Tudi drevesce vam bom nese, cenjena gospodična. Nehote io ie nagovoril z gospodično in je bil neiz-rekljivo srečen, ko je videl, da »gospodična« ne odklanja tega nagovora. Ni pa opazil rdečice, ki je obilila Beatino lice.

Drevesce, ki ga je bila izbrala Beata, je bilo zelo majhno. Gospod Samec ga je stisnil pod pazduho, misleč si pri tem: »Če bi bila poročena, pač ne bi kunila tako majhnega drevesca.« Bil je zadovoljen in je postalaj zgovornejši. Pripovedoval ji je, da od zadnjega vojnega leta v strelskih jarkih še ni praznoval spodobnega svetega večera. Beata ga je porledala sočutno in veselo obenem. — Prispela sta do hiše.

»Tako, zdaj sem pa doma. Najpri-srčnejša hvala, gospod Samec.«
Nekoliko »nenaden« po toli nenadnem slovesu, je začel gospod Samec s

Šumarsko-lovska razstava, največja prireditve l. 1930. v Ljubljani

Ljubljanski vselejsem praznuje prihodnje leto svojo desetletnico. Če pomislimo na velike nepravice, ki jih je prav srečno premagal ter od leta do leta napredoval, je to gotovo prav častni jubilej.

Baš za svojo desetletnico si je zbral prav primerno razstavo, s katero bo vredno praznoval svoj častni desetletni obet.

Šumarstvo.

Ze pred leti, posebno zadnja leta, kar živimo v svoji državi v Jugoslaviji, smo videli, da je najvažnejša gospodarska panoga Slovenije šumarstvo in da baš naši gozdovi hranijo največje skladišče, iz katerih črpamo ogromno bogastvo. Pomislimo samo, kaj bi bila Slovenija brez gozdov. Bila bi popolnoma pasivna pokrajina, ki bi stezala v širni svet prazne roke in prosila miloščine, da bi se mogla preživeti. Toda tako, ko imamo naše obsežne, dobro zaraščene šume, nismo odvisni od drugih.

Ob desetletnici vselejsem, in sicer v jeseni leta 1930., priredi ljubljanska podružnica Jugoslovenskega šumarskega združenja v zvezi s Slovenskim lovskim društvom na prostorih ljubljanskega vselejsem velike šumarsko - lovske razstavo, ki bo gotovo ena največjih prireditvev prihodnjega leta v vsej naši državi.

Ta, za naše gospodarstvo, posebno pa za šumarstvo veljavna razstava, pa ne bo imela samo pokrajinskega značaja, marveč bo na njej zastopana vsa država.

Ministrstvo za šume in rudnike je razstavno zelo naklonjeno in odredilo, da se je udeleže vse šumarske direkcije in inšpektorati iz vse države.

Izdelan je po šumarskih in lovskih strokovnjakih tozadnji program. Glasom programa bo po slikah in statističnih dokazanih velik pomen šumarstva za naše pokrajine, in sicer kot plodotvorna gospodarska panoga, kakor tudi pomen gozdov, kot krasote naših pokrajin, ki privabijo v Slovenijo sleherni leto tisoče in tisoče tujcev.

Na razstavi bodo zainteresirani poleg gozdarskih krogov tudi znanstveniki. Imeli bodo priliko videti vsakovrstno drevje, v različnih stadijih, po letnih časih, zdravo, napadeno od raznih boleznih, kakor tudi vsakovrstne gozdne škodljivce. Vse to bo prikazano kolikor mogoče prirodno. Razstavljeno bo tudi seme vsega drevja in grmičevja in prikazan način gojitve.

Zelo pestra bo razstava prirodnih zanimivosti. Tako bodo elike in tudi odrezki najstarejših dreves, s navedbo približnih zgodovinskih podatkov, ki so se odigrali v njihovi neposredni bližini. Za primer omenimo staro tiso iz Lince, ki je žalilob pretečeno pomlad zanadla sekiri in njeno posestrimo velikomno jelko, ki še danes razmišlja davne čase na pobočju Begunščice. Ti dve drevesi sta rasi v zgodovinsko važnih krajih in sta bili priči vseh vseletih in žalostnih dogodkov nekaj mogočih celjskih grofov.

Kot zelo važna za šumarstvo, bo nazorno prikazana tudi gojitve gozdov in načini pogozdovanja. Nadalje bodo razstavljeni veliki šumarski proizvodi. Od posekanega drevesa do finalnega produkta, kakor tudi način sekanja s sekiro in stroji. Spravljanje lesa bo ilustrirano z raznimi slikami, kakor tudi modeli suhih in vodnih rič, vzpenjač in slivno.

Da bo razstava čim bolj živahna, bodo razstavljene najrazličnejši stroji v pogonu. Ogromni jaremniki bodo rezali pred posetniki vselejsem deske.

Na razstavi bo zastopana vsakovrstna lesna industrija, in sicer iz vse države in deloma tudi iz inozemstva. Razstavljene bodo sirovine ves način podelovanja, do finalnega produkta. Kot zelo važna panoga lesne industrije bo razstavljena tudi celokupna fabrikacija papirja.

Lovstvo.

Kot dopolnilo šumarstva pa bo služilo lovstvo, ki je navadno s prvomenovanjem v nenosredni zvezi.

Slovenski lovci bodo tudi te pot, kakor že pri prejšnjih razstavah, razkazali zanimivosti svojega sporta. Dokazali pa bodo tudi važnost lovstva kot gospodarske panoge, ki donaja državi vsako leto lepe dohodke z zakupninami, kakor tudi haskom kožuhovalne in prehrane ter važnost lovstva za industrijo.

Znatno bodo dvignile lovski del tudi trofeje iz ostale države, posebno iz gozdne Bosne ki ima evetovni sloves po svojih lovskih trofejah.

Zoo.

Najbolj pestro sliko prihodnji jesenski razstavi pa bo dalo gotovo naše živalstvo, ki ga razstavi društvo Zoo, toda še v mnogo lepši obliki, kakor v zadnjih dveh letih. V uživiljenje gozda in v izpopolnitev lovstva bo društvo Zoo razstavilo po možnosti vse

naše gozdne prebivalce, in sicer primeren živalstvo prirodno životvorenju. K temu bodo baje pripomogli tudi naši vrtnarji, ki so se že skoli par let iskali kot pravi umetniki, ne samo v gojenju, nego tudi v spretnem aranžiranju rastlin.

Tako nameravajo postaviti našemu staromu znanu iz Zoo-a, gamsu skalanat grič in ga zasadiiti z ruševjem. V gamsovi bližini bi se nahajal tudi planinski zajec. V smrekov gaj bodo spustili srne in do takrat prekrbeli tudi medveda, ki nas bo spominjal na živalske skladišče naših dolenskih gozdov. V drugi pokrajini, med močvirjem v majhnem bajeju nameravajo namestiti divje goske in divje rabe, v družbi lisic, štokelj in prib. Za oove pa je že pripravljeno veliko volto drevo.

Kakor se vidi, bo šumarsko - lovska razstava podprta od društva Zoo in vrtnarjev, velika senzacija, ki ne bo zadržila samo Slovenijo, nego vso Jugoslavijo. Na omenjeni razstavi pa bo zainteresirano tudi inozemstvo, ki od nas vsako leto prejema ogromne količine najboljšega lesa in poseča Slovenijo zaradi njenih prirodnih krasot.

„Srpski književni glasnik“

Z osmo številko se je zaključila 28. knjiga nove serije »Srpskega književnega glasnika«, ki je danes vodilna revija v srbski književnosti.

Če pregledamo natančneje najnovejšo knjigo, ki ni znatno boljše, ne slabša od prejšnjih, vidimo, da sta po količini še najbolj zastopana eseji z razpravo in poetizma. Esei ima pri Srbi več prvovrstnih zastopnikov. Tako naj omenimo — če se omeimo zgolj na pravkar zaključeno knjigo — dr. Izidor Sekulić, ki je prispevala lepe in tankočutno spisan članek o francoskem kritiku Pavlu Soudayu. Dr. Miloš Gjurić je fino orisal duševni profil in dobo grške resnice Sapphe. Uporabil je najnovejšo vire, ki so znatno predugečali prejšnje slike o tej staroknjižni ženi. Prav tako zanimiv je članek Evg. Spektorskega o Čehovu ali Lije M. Petrovića o ameriškem pisatelju Sherwoodu. Cela vrsta člankov je posvečena Zmaju in Ivi Vojnoviću. »Srpski književni glasnik« razpravlja tudi o aktualnih vprašanjih, ki ne spadajo v ožji krog literature. Tako a. pr. o zidenjih evropskih državah ali o izkušnjah diplomatov, ali pa o narodnih običajih. Slovenski književni mesečniki so v tem pogledu premalo aktualni, na svojo škodo seveda le to, da, če bi morali odkloniti prvovrstne razprave in eseje te vrste. Zdi se nam, da »S. K. Gl.« nima v tem vedno, enako srečo noko; kak političen esej Slobodana Jovanovića je zmerom dogodek, sicer vse čisti vredna razprava o dolgovih naše države pa bi bila morda kje drugje bolj umestna. Uredništvo »S. K. Gl.« pa si očitno prizadeva, da napravi list dostopen vsakemu izobraženemu čitatelju, zato je tu kak redek pojav kak nejasen, preučen, s hroparno strokoven članek. Eseiistična plat tega časopisa nima sicer enakomerne viš-niti ne tendence, da bi jo uživali samo drugod načitani gourmandi — je pa vendar le vedno zanimiva, živahna, aktualna.

Poezijo predstavljajo nekatera starejša imena (tako sta se oglasila oba vodilna poeta starejše Moderne M. M. Rakić in Jovan Dučić), mlajša in najmlajša. To so pesmi Desanke Maksimović, Gustava Krkleca, Todorja Manojlovića poleg Novaka, Simića in Rade Drainca. Prispevki so seveda na lepi višini, vendar ni nobene pesmi, ki bi jo lahko smatrali za posebno razodetje. V tem delu sta se oglasila z izvirnimi prispevki tudi Dragutin M. Domjančić in Alfraz Gradnik (v slovensčini).

Proza ni posebno obilna in močna. In dalmatinskega sveta sta vzeti obe edini pravi noveli v tej knjiži »Kovačeva subota« Nike Bartulovića in »U planinama« D. Simunovića »Teatralni subjekt« (Marko Ristić) in »Jedan boem« (Rastko Petrović) sta potrkusa najmodernejši proze. Obsežen je potpis Miloša Crnjskega »Ris Berlina«. O dramskem komadu Jos. Kulundića »Strast gospodje Malinske«, ki je objavljen tu v odlomku, je »Jutro« pisalo. Ob pomanjkanju izvirne proze pri-naša »S. K. Gl.« prevode. V tej knjiži so zastopani Čehov, František Langer in Evg. Zamiatin.

Pregledi so zanimivi, dasi premalo sistematični. Nova je rubrika »Kroz knjižne i dogodjale«, ki stoji nekako, na meji med kritiko, esejem in novinskimi članki. Piše jo Jo Povremeni. Najboljši razgled po med-državni politiki dobiš iz »S. K. Gl.«, kjer piše o tem Inostrani.

»Srpski književni glasnik« je in bo še nadalje obdržal vodilno mesto. Ali mu bo uspelo, da postane vodilna jugoslovska revija? To hotenje preveva v zadnjem času vse beogradske revije, vendar nobena ne more zapustiti tal, iz katerih je vzrasla in kamor lo večje tradicija. To ni samo odpuštilo, marveč je umljivo in celo — naravno.

DIŠAVE SLON

Samca. — Francka se je zaman trudila, da bi dokazala malemu Stefanu, da toji mož ni njihov papa. Njemu je bilo postalo ime oče in božično drevesce nerazdružljiv pojem. Glasno vriskaje je zgrabil gospoda Samca za roko in ga potegnil za seboj v sobo.

Pri večerji je sedel gospod Samec med otrokoma. Vsa vesela sta ga vonomer vpraševala o tem in onem. Beata, ki je smehljaje se opazovala ljubki prizor, ni imela niti prilike, da bi razložila možu, ki ji je kot prijatelj sedel nasproti, vse gorje svojega življenja.

Gospod Samec je odhajal. »Ali bom smel prihodnji Božič spet igrati očetovo vlogo?« je dejal, ko mu je Beata odprla vrata in mu ponudila roko v slovo.

»Če vas veseli, smete priti celo pred božičem.«

»Se letos?«

Beata je zardela in ni odgovorila, »Mogoče jutri?«

»Da, mogoče jutri,« je zašepetala, v nasmešljivi in naglo odtegnila roko. Prav tako hitro je zaprla vrata, ker ni hotela, da bi on že sedaj opazil veliko srečo v njenih očeh.

(Prevel V. Bitenc.)

Robert Michel:

Božično darilo

Beata se letos kar ni mogla odločiti za božično drevesce. Toda sedemletna Francka je čedalje bolj silila vanjo z vprašanji in prošnjami, vsak dan je prihajala z novimi pripovedmi o bližajočih se praznikih iz šole domov. In včeraj ko sta bila otroka že v postelji, je Beata slišala, kako je Francka pripovedovala triletnemu Stefanu, da pri-nese letošnji Božiček mogoče tudi njihovega papana, ki ga od lanjskega Božiča nista bila več videla. Beata se je nasmehnila. Ni se hotela več spominjati njega, ki ji je ob dogorevajočih svečicah božičnega drevesca priznal, da mora njo in otroke zapustiti, ker ljubi drugo. Bilo ji je nepopisno hudo, da mora ta usodni dan svojega zaskona obhajati kot praznik. Najrajša bi ga bila za vedno izbrisala iz kole-darja, iz spomina. Ko pa se je z nagli-hi koraki bližal Sveti večer, se je končno vendarle odločila, da nakupi nekaj stvari za božič. Bilo bi pač preveč muč-no zanj, če bi morala na sveti večer gledati žalostne obraze svojih otrok.

Za Franco je kupila punčko, knji-go pravljic in žogo, za fantka pa leso-ne vojaše in živali, trobento in vlak;

razen tega še jabolka, orehe, pomaran-če in slaščice. Hitela je od prodajalne do prodajalne; mrzel zimski zrak ji je pordečil lice. Vonj jelkovih drevesc, prelest božičnega trga jo je omamila. Spominjala se je svoje sreče in v očeh ji je zagorela nova nada, novo hrepe-nenje po nečem velikem, lepem.

Ko se je sklonila k dreveščku, da si ga ogleda predno ga kupi, ji je nena-doma zdrknila vrstica z zavojčka in iz njega se je zakotalila velika žoga po tleh. Pohitela je za njo, da bi jo po-brala; pri tem pa so ji spolzeli vsi osta-li zavojčki iz naročja.

Vsa obupana je Beata zrla na mesto nezgode. Toda že se je sklonil neki gospod in ji pobral zavojčke. Beata se je zahvalila in skušala obesiti zavojč-ke za vrstico na prste ene roke. Gos-pod se je vzravnal in se ji poklonil. Vprašal jo je, če ji sme pomagati. Beata ga je pogledala nekotiko v zadreg. Gospod pa se je drugič poklonil in se ji predstavil: »Moje ime je Samec.«

Samec — Samec? Beata se je na-smehnila. »Na vso srečo ne stanujem daleč.«

»Zame pa je to velika škoda,« je od-govoril gospod Samec. On je znal go-voriti ženskam o tistem, kar rade sli-šajo, čeprav je bil ostal to, kar ozna-

„MERIMA“

Srečno novo leto želijo

Vremenski

Kragujevac: Studenti Vojne tehniške šole in
ovensko dijaštvo, zbrano v Slovenskem sred-

NiS: Inženjerski podoficirni: Alojz Perdan iz
Ljubljane, Stanko Mlakarčič iz Rakova in Rudi
Širc iz Škofje Loke.

lova nase. Nekateri ovitki so poslikani pokrajlinami ali portreti. Druga pisma pobrizgajo tajnika s parfunom ali miričneje igrati korajčnico, čim jih vzame v roke. Kuverte so iz svil, usnja, rdečih cvetlic, so do 1 m dolge ali asprtno prav drobne in tedaj je riloženo povečevalno steklo na lepem raku. Nekatera pisma se svetijo, strežajo, poskakujejo ali se vrtno na mizi. Pratkoma iznajdljivost prosilcev nita nobenih mej . . . in vendar vse kupaj prav malo zaleže.

ŽALUJOČI OSTALI.

**Zdrava, lepa
jabolka**
po nizki ceni prodaja tudi še danes
**Gospodarska zveza
v Ljubljani**

ŽALUJOČI OSTALI.

Metereološki zavod v Ljubljani, 29. decembra 1929. Višina barometra 808,8 m

Najvišja temperatura dneva v Ljubljani: 3 C, najnižja 0,7 C.
Sonce vzhaja ob 7.30, zahaja ob 16.26, luna vzhaja ob 7.51, zahaja ob 15.20.
Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Nobene bistvene spremembe sedanjega vremena.

Mednarodna (Pri Skofju)
Lingerjeve
Mednarodna allica
Pred Skofju

Mednarodna (Pri Skofju)
Lingerjeve
Mednarodna allica
Pred Skofju

Arhur Bernades

BELFEGORPustolovski roman
TRETJI DEL

Jacques je položil časopis na mizo, ne da bi kaj črnil... Njegov obraz je bil videti bolj žalosten nego zamisljen.

Med tem, ko je Koleta plašno pogledala novinarka, je Chantecoq vprašal:

»Kaj vam je, dragi prijatelj?»

»Slabo mi je postalo,« je rekel Bellegarde in si položil roko na čelo. »Dobro mi, da se umaknem v svojo sobo.«

Koleta je iskala njegovega pogleda, a ni ga mogla najti.

Jacques je vstal, pozdravil gostitelja in se z negotovimi koraki vrnil v hišo.

Koleta je mehkično vzela časopis, ki ga je bil pustil na mizi, in je začela brati.

Pri tem je nenadoma vztrpetela in slabotno vzdihnila... Njen vzdih je bil tako bolesten, da ji je oče potegnil časopis iz roke in jo iskati, kaj ji bilo utegnilo tolikanj razžalostiti njegovo ljubljeno dete. Oči so mu takoj obstale na nekaj vrstic pod beležko, ki je poročala o bližnji aretaciji Jacquesa Bellegardea. Tam je stalo tole:

»Gospodična Simona Desrochesova je sredi nenadoma hudo ubola. Njena bolezen je tako resna, da skoraj ni upati ozdravljenja.«

Chantecoq je uprl oči v ličje Koleta, ki je to s težko zadrževala solzo, je vzdihnila:

»Zdaj ga razumeš. Se vedno jo ljubi.«

Chantecoq je nežno privlečeno k sebi.

Znočilo se je bilo in čestni hrup je le zamolkito prihajal do detektivove vihe. Tedaj pa je Chantecoq priskuhnil... Zazdelo se mu je, da je s druge strani hiše, na tistem delu vrta, ki je mejil ob

Verzajsko svetišče, zaslišal korake... Skoraj obenem sta zalajala tudi psa.

Chantecoq je vzdihnil:

»To je gotovo Gautrais, ki hodi z dvanajstimi dogami okoli hiše.«

»Ne, oče,« je rekla Koleta in vstala. »To je on... Odišel je, da se vrne k njej.«

Chantecoq in za njim Koleta sta vsa preplašena planila z verande. Gautrais jima je prišel naproti.

»Ali si videl gospoda Bellegardea?« je vprašal detektiv.

»Da, gospod, pravkar sem ga videl.«

»Kje pa je?«

»Ta trenutek je odšel... a vem, da še ne more biti daleč.«

Detektiv je stekel k vhodnim vratom in jih odprl... Sklonil se je venkaj... Bellegarde je bil že izginil.

Chantecoq se je vrnil k Gautraisu:

»Ali je bil preoblečen?«

»Ne,« je odvrnil prejšnji louvrski paznik. »Bil je tako kakor zmerom in obleko je imel tisto, ki jo nosi vsak dan.«

»Bedak,« se je ujezal detektiv... »Ne bi mu smel dovoliti, da je odšel.«

»Saj nisem vedel, gospod...«

To je res. Moral bi ti bil dati kak nalog.«

»Pričeti ga bodo,« je vsa razburjena vzdihnila Koleta in zvila roke.

»Toda Chantecoq je rekel z glasom globokega prepričanja:

»Pomiri se, jaz ga varujem.«

Deklica, ki jo je bil minil ves pogum, je nasklonila glavo na očetovo ramo in tiho zajokala: »Užogi moj Jacques!«

Jacques, ki mu je bila pravkaršnja novica v časopisu vznemirila bolj vest nego srce, je skočil v taksimeter in se dal zapeljati v Anturil. Novinar ni opazil človeka, ki se je skrival v najbližji okolici hiše gospodične Desrochesove in ni bil nihče drugi kakor Belfegorjev šofer. Z negotovo roko je pritisnil na zvonilo ob vratih hiše,

ki je še davi mislil, da se ne bo nikoli več vrnil vanjo. Vrata so se odprla.

»Juliette!« je vzdihnil mladi novinar, ko je spoznal sploščeno. »Kaj pa je?«

»Vse je končano,« je jokaje vzdihnila Juliette.

»Ali je mar umrla?« je zajekal novinar.

»Da, gospod...«

Bellegarde je planil v hišo. Bil je kakor blazen. Sploščena mu je odprla vrata v salon. Zrušil se je na stol, ves potrt in uničen po misli, da je on vzrok katastrofe. Vest ga je pekla tako, kakor more peči le tenkočutnega človeka. Čedalje bolj se je utrjevalo v njem prepričanje, da je s tem, ko je zavrgel ljubezen te ženske, postal njen morilec: misel na ločitev od nje je bila neznosna in zato si je svojevoljno končala življenje. Jacques je obsedel na svojem stolu, nezmožen misliti, nezmožen iskati opravičbe za svoje ravnanje. Tedaj je vstopila v sobo gospodična Bergenova. Njen obraz je izražal globoko bol. Urednik je vstal in stopil k družabnici.

»Ali je resnica?« je s prepadenimi očmi in drhtečimi ustnicami vprašal Bellegarde.

»Naša uboga Simona je danes popoldne izdihnila v mojem naročju.«

»To je strašno.«

»Da, strašno.«

Elsa Bergenova je molčala... Za novinarka so bile v tem motno izražene vse obtožbe in vsi očitki... Pobesila je glavo. Toda vprašanje, ki si ga ni upal zadati, ga je tolikanj mučilo, da je naposled zajekal:

»Ali je izvršila samomor?«

»Ne,« je odgovorila Skandinavka. »Kakor sem vam povedala že tisto jutro, ko sem vas prišla prositi, da bi jo posetili: Simona je bila bolna na srcu, veliko bolj bolna, nego smo mi slutili.«

»Tedaj sem jaz vzrok njene smrti?«

»Ničesar vam nočem očitati a resnica je, da ste storili Simon veliko zlega.«

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesa, železno jamstvo.
St. 105, ista, 19 cm visoka, Din 64,38.
St. 106, ista, z radijskim klesalci in urnikom, Din 76.
St. 120, kovinska žepna ura, z dobrim kolesjem, polno, in regulirano, železno jamstvo, Din 44.
St. 121, ista, z radijskim urnikom in klesalci, Din 58.

Katalog gratis in franke!

H. SUTTNER, Ljubljana 4
Prešernova ulica 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Radiotehnika Tone Poljšak,

Ljubljana, Aleksandrova cesta šte. 5

Najcenejša in najsolidnejša radio-tvrdka

SENZACIJA! Trocevni aparat za priključek na električni tok Din 1900—

Iščemo za takojšen nastop perfektnega

izložbenega aranžerja

Oferir z navedbo referenc je nasloviti na
veletgovino **H. J. TURAD, Maribor**

GLASBILA
direktno in tovarno:
zahtevajte takoj naš
brezplačni glavni cenik
MEINEL in HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
podr. MARIBOR t B 101
Violine od 95 Din, mandoline od 136 Din, gitare od 207 Din, ročne harmonike od 85 Din, gramofoni od 345 in tamberice od 98 Din.

PRAVILNA POT, ki vodi do

16932

Bolni, izčrpani živi grenijo življenje, povzročajo mnogo trpljenja, kakor zbadanje, nadležne bolečine, omedlevico, strahovitost, šumenje v ušesih, motnje pri prebavi, jezljivost, pomanjkanje volje za delo in druge slabe pojave.

Moja, ravnokar izšla poučna razprava Vam kaže pravo pot kako se bodete

osvobodili vseh teh bolečin.

V njej so opisani vsi vzroki, potanek in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah.

Ta evangelij zdravlja pošljemo vsakomur

popolnoma zastonj

če ga zahteva od dolnjega naslova.

Tisoče zahvalnic potrjuje edini obstoječi uspeh neumornega vestnega iskajočega dela za dobrobit bolehačnega človeštva. Kdor spada k veliki četi živčno bolnih in kdor bojuje na teh mnogostevnih pojavih, si mora nabaviti mojo knjizico utehe!

Prepričajte se sami

da Vam ničesar neresničnega ne obljubljam, ker pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma brezplačno in franke poučno razpravo. Zadoštuje dopisnica na:

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O., Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. 319.

Sportniki!

Kdor je poznavalec finih jestvin in mu je do tega, da se mu postreže za majhen denar, temu priporočam prvovrstne konzervne izdelke lastne produkcije, kot na primer konzervirano gnjat, konzervirane hrenovke, gulaž ter pastete vseh vrst. Velika izbira mesnih izdelkov in klobas. Higijenska čistost in pazljiva postrežba!

Anton Tavčar -- Maribor

Jurčičeva ulica 3.

Jurčičeva ulica 3.

Trgovci s delikatesami!

Vse vrste koledarjev

od najpreprostejših do najfinišnih izdelave
za vse stroke
v slovenskem in italijanskem jeziku (v italijanski in francoski) se dobijo pri

Novi založbi v. s. s. o. s.**Ljubljana**

Zahtevajte ponudbo!

LOGAN
LJUBLJANAVsakodnevno pohoisto za opremo stanovanj in pisarn
Dunajska cesta 17**Perje**

kokoške, purje, gosje, naravno in strojem čiščeno dobavlja v vsaki množini

E. VAJDA, Čakovec
(Medjimurje)

Telefon 50, 3, 60.

Cene malim oglašom:

Za oglaš, ki služijo v posredovalnih in socialnih namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelke »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.

Telefonske številke 2492, 3492

Mali oglasi

da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo
Kdor hoče informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

Cene malim oglašom:

Ženitve in dopisovanja ter oglaš trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obenem z naročilom, sicer se oglaš ne priobči. Številka odgovornega računa pri Poštni hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službe dobi

Mesar, pomočnika
dobro izveščena sprejema
Dobro, mesar na dogovor.
Plača po dogovoru.
46918

Vajenca

na šiviljstvo obrt sprejema
v dobro delavstvo.
Pristojbino imajo oni, ki so
se že učili. Naslov v ogl.
odd. »Jutra«.
46933

Šteparico

sprejema za stano na do-
delo. Naslov v ogl. odd.
»Jutra«.
46934

Vajenko

na šiviljstvo sprejema.
Naslov v ogl. odd. »Jutra«.
46935

Služba hišnika

dobi zakonski par brez
otrok.
Interesno naj se ja-
vijo med 1-2 ure popold-
ne pri g. Irmi Kocela,
lastnici te hiše.
46936

Učenko

katere nam vse do trgo-
vine, sprejemam v Ljubi-
ljani. Ponudbe pod »Mara-
faktura« na oglasni odd.
»Jutra«.
46937

Radiotehnik

možnost vseh popravil, do-
bi dobro mesto. Ponudbe
pod »Laboratorij« na ogl.
odd. »Jutra«.
46938

Spretno modistino

za daljše prakso, ki bi zna-
la samostojno voditi trgo-
vino, sprejemam. Ponudbe
s prošnjo sprejema, zahtev-
kom plače pod »Fin. oku-
sa« na ogl. odd. »Jutra«.
46939

Sobarico

perfektno v vseh počin,
ki zna dobro likati, takoj
sprejemam. Dobro plačilo.
Ponudbe pod »Kranj« na
ogl. odd. »Jutra«.
46940

Učenko

na kuhinjo, pridno, sprej-
mam tako za Ljubljano,
Naslov v ogl. odd. »Jutra«.
46941

Hlapca

sprejemam takoj. Biti mora
trosen in pošten. Naslov
v ogl. odd. »Jutra«.
46942

Prodajalka

malo, čedno in zgodovno,
na trgovino mojan, blaga.
kuharico in učenko
sprejemam s 1. ali 15. jan.
Ponudbe s prošnjo, foto-
grafijo in navedbo plače na
oglasni odd. »Jutra« pod
»Postna marjovost«.
46943

Hlapca

z 3 konjem, kateri so tudi
razume na posej v viniki
trgovini, iskanje. Naslov
v ogl. odd. »Jutra«.
46944

Gospodično

iskam k dvema otrokoma,
katere zna slovensko in
nemško, živati ter oprav-
ljati lahka hišna dela. Po-
nudbe na: Sager, Celje.
46945

Dekle za vse

14-15 letno, marljivo, do-
mojno, začetnico, večjo
nemščino, sprejema malo
delovno. Portovanje dobro.
Turiz, marjovost, vloga,
Karlovec, Zvezki trg 12.
46946

Krajev. zastopnika

representativnega, agilnega,
v modi za gospode in tek-
stilni stroji dobro uvede-
na sprejema jurovčevstva
skladu za evro. Po-
nudbe z navedbo referenc
na trditvi Aleksander Šot-
ter. Novi Sad, Zelenična
ulica 14.
46947

G. Th Rotman:

Bratec Branko in
sestrica Mica

(Pravljica s slikami)

(Ponatis prepovedan)

60

Mnogo ur so že romali, a gosda še vedno
ni bilo videti. Šele jim ni bilo, kajaj ob poti
je našel na mizi in kaže marsikaj zalo-
ge. Trudni so bili, oh, take trudni! »Te
bo nikoli končal, je vzdihoval Tre-
ke so vlekle kočije navkreber. A
miske prestrašene izpuštile vesi-
zarprhile na vse strani!
»Gledek! na vse strani!

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

Samo v letu 1929

so zadeli naši odjemalci na pri nas kupljene srečke

Din 1.200.000.—	Št. 42.126
> 1.200.000.—	> 98.354
> 600.000.—	> 88.511
> 300.000.—	> 4.739
> 250.000.—	> 68.679
> 200.000.—	> 87.071
> 80.000.—	> 6.837
> 80.000.—	> 9.277
> 80.000.—	> 21.378
> 80.000.—	> 23.155
> 80.000.—	> 75.864
> 80.000.—	> 93.204
> 80.000.—	> 102.192
> 60.000.—	> 5.151
> 60.000.—	> 10.702
> 60.000.—	> 20.580
> 60.000.—	> 51.734
> 60.000.—	> 93.306

Din 60.000.—	Št. 107.047
> 50.000.—	> 81.328
> 50.000.—	> 89.602
> 40.000.—	> 18.066
> 40.000.—	> 34.626
> 40.000.—	> 43.252
> 40.000.—	> 55.977
> 40.000.—	> 89.642
> 40.000.—	> 88.498
> 40.000.—	> 93.445
> 30.000.—	> 17.254
> 30.000.—	> 19.968
> 30.000.—	> 28.537
> 30.000.—	> 40.407
> 30.000.—	> 53.343
> 30.000.—	> 61.809
> 30.000.—	> 90.845
> 30.000.—	> 92.387

Din 30.000.—	Št. 93.493
> 30.000.—	> 121.720
> 30.000.—	> 123.316
> 24.000.—	> 31.139
> 24.000.—	> 37.749
> 20.000.—	> 7.998
> 20.000.—	> 13.241
> 20.000.—	> 13.325
> 20.000.—	> 19.159
> 20.000.—	> 19.290
> 20.000.—	> 29.818
> 20.000.—	> 34.584
> 20.000.—	> 36.130
> 20.000.—	> 38.502
> 20.000.—	> 71.761
> 20.000.—	> 66.767
> 20.000.—	> 71.752
> 15.000.—	> 82.376

In mnogo drugih

V enem letu dvakrat zaporedoma najvišja premija
enega milijona in 200.000.— dinarjev
s pri nas kupljenima srečkama!

Žrebanje I. razr. XIX. loterije 16. I. 1930

Strogo solidna in točna postrežba!
Glavna kolektura državne razredne loterije!

Bančno komanditno društvo

A. REIN & DRUG — Zagreb

Prodaja in pošilja se samo direktno!

Nimamo nikjer nobenih podagentov!

17385a

Zahvala.

Povodom smrti naše gospe, mamice, stare mamice, sestre in tete, so nam bila izrečena in izkazana mnoga iskrena čustva sožalja, za katera se tem potom prav iskreno zahvaljujemo.

Iskrena zahvala še posebej gg. pevcem za ganljive žalostinke, častitim gg. duhovnikom in vsem darovalcem krasnih vencev, ki so ji bili poklonjeni v znak ljubezni, in vsem znancem in prijateljem, ki so jo spremili na zadnji poti v tako obilnem številu.

Prav tako iskrena zahvala vsem za številne izraze plemenitih potom podanega sočustvovanja.

Dob, 27. decembra 1929.

Globoko žaljuči **ANTON VIDEMSEK**, soprog;
rodbina **I. MATIČIĆ** in ostali žaljuči sorodniki.

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

L. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite — Ljubljana
Bleiwelsova cesta števil. 52.

Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov in praktične vožnje z zaprtim in odprtim avtomobilom. — Poučuje tudi privatno. Prihodnji redni tečaj prične 2. januarja.

Strojni inženjer

s praktičnimi izkušnjami v delavnicah, ki se zanima za izdelavo malih železnih predmetov na veliko in za emper-livarno, dobi stalno nameščenje. Takojšnje podrobne ponudbe je poslati na „TITAN“ d. d. Kamnik

Znižane cene!

Oglejte si igrače in otroške vozičke, tricikle, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje naj-novejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika zbera Prodeja na obroče. Ceniki franko. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najstarejša trgovina

F. Golob
Ljubljana VII

priporoča raznovrstne mesne izdelke kakor: krenovke, safalade, brunšviške, šunkove, posebne satane itd., kakor tudi pristne kranjske klobase. Razpošilja po povzetju od 5 kg naprej. Za dobro blago in točno postrežbo jamčim.

Moderna in kompletna oprema za izdelavo čokoladnih bonbonov in čokolade

Je pod izredno ugodnimi pogoji na prodaj. Zapišek strojev in cen pri Centralni banki, Zagreb, Preradovičev trg 1/L.

17399

Ključavničarstvo Avgust Martinčič javlja tužno vest, da je danes ob pol 7. uri zjutraj po kratki in težki bolezni preminul v starosti 72 let, po 48-letnem zvestem in neumornem delu v podjetju, gospod

Josip Lampič

katerega pogreb se vrši jutri, dne 29. decembra 1929, ob 15. uri in 30 min. (pol 4. uri popoldan) iz lastnega doma v Rožni dolini VI/12 na pokopališče h Sv. Križu.

Pokojnika nesebično, kolegijsko in nad vse zvesto delo v službi ostane drag spomin podjetja in vseh, kateri so ga poznali.

Ljubljana, dne 28. decembra 1929.

Ključavničarstvo
Avgust Martinčič.

17391

V neizmerni bolesi naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nepozabni soprog, predobri in skrbni očka, stric, svak in bratranec, gospod

Josip Lampič

danes 28. dec. ob pol 7. uri zjutraj, po kratki mučni bolezni, v 72. letu svoje starosti, previden s tolažili sv. vere bogu vdan preminul.

Pogreb predragega pokojnika se vrši danes v nedeljo 29. dec. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rožna dolina Cesta VI. št. 12, na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Marija Lampič, roj. Škarjevec, soproga
Fani, Mara, Rozl in Ciril, hčerke in sin.

Rožna dolina, 28. decembra 1929.

Lasje so Vaš kras in zdravje

Dolžni ste skrbeti za njih nego in za pospešitev rasti. „INES“ vsebuje moči, ki dajejo onemoglim lasnim koreninam novih, življenjskih sil. Lonček stane Din 38.—. Dobi se v vseh drogerijah, parfumerijah in brivskih salonih. Po povzetju razpošilja: „INES“, Ljubljana, Merosodna ul. 1/L.

Ali že imate

„Album slovenskih književnikov“

ki prinaša 267 portretov, naših velikov v književnosti. — Zastopani so leposlovniki, znanstveniki, narodni buditelji, uredniki in publicisti od najstarejših časov do danes. Umetniško vezana knjiga velja s poštno vred 170 Din. broš. 140 Din. Naroča se v

Knjižarni Viskovne nadruge v Ljubljani, Prešernova 54